

Francisco de Castro

Kontakt s redovničkom braćom iz Bolničkog reda sv. Ivana od Boga, a informacija o misiji te svećima kao i širu literaturu možete pronaći na web stranici:

**POVIJEST ŽIVOTA I SVETIH DJELA
IVANA OD BOGA**

Francisco de Castro

POVIJEST ŽIVOTA
I SVETIH DJELA
IVANA OD BOGA

FRANCISCO DE CASTRO

**POVIJEST ŽIVOTA
I SVETIH DJELA
IVANA OD BOGA**

ĐAKOVO, 2005.

Knjižnica

U PRAVI TRENUTAK

486

Uređuje i odgovara
IVAN ZIRDUM

Izdavač
Karitativni fond UPT
"NE ŽIVI ČOVJEK SAMO O KRUHU"
ĐAKOVO

ISBN 953-208-158-5
Tisak: nipOS Osijek

PREDGOVOR PROVINCIJALA BAVARSKE PROVINCije REDA MILOSRDNE BRAĆE

Francisco de Castro napisao je životopis Ivana od Boga 30 godina poslije njegove smrti, mnogo prije nego što su u raznim biskupijama počeli postupci za njegovo proglašenje blaženim pri kojima je bio saslušan velik broj svjedoka o životu i djelovanju tog sveca.

Tim su životopisom vjerodostojno prikazani korijeni svetog Ivana od Boga i utemeljenje njegova reda. Teolog Francisco de Castro potjecao je iz Granade i bio dušobrižnik bolnice koju je osnovao utemeljitelj našeg reda. Nadbiskup mu je povjerio tu službu dušobrižnika za braću, bolesnike i osoblje. Razlog koji ga je potaknuo da napiše životopis sveca iz Granade obrazlaže time da se tako mogu potaknuti sljedbenici svetog Ivana od Boga u ljubavi prema Bogu i bližnjemu.

Castro je kao "rektor" bolnice svetog Ivana od Boga imao mogućnost sresti mnoge ljudе koji su Ivana od Boga još osobno poznavali. Castro se zapravo ne upušta u opisanje nekih čudesnih zgoda i u pohvale, već posve jednostavno priповijeda sve ono što je mogao provjeriti.

Taj nam tekst kao nijedan drugi jasno pokazuje kojim je putem išao utemeljitelj našeg reda i veoma je važno djelo za našu Milosrdnu braću, te prava smjernica u obavljanju naše službe. Ono potiče braću da ga nasljeđuju, još i više od 450 godina poslije njegove smrti.

fra Rudolf Knopp

Naziv njemačkog izvornika:
GESCHICHTE DES LEBENS
UND DER HEILIGEN WERKE
DES JOHANNES VON GOTT

Njemački izdavač:
JOHANN VON GOTT VERLAG
MÜNCHEN 2003.

S njemačkog prevela:
INGEBORG GOČEV

Lektorirao i korigirao:
IVAN ZIRDUM

Knjiga se može naručiti na adresu:
Knjižnica
U PRAVI TRENUTAK
31400 ĐAKOVO, pp 51
Tel./fax: (031) 811-774

PISMO AUTOROVE MAJKE KATARINE DE CASTRO VELECIJENJENOM I VELEČASNOM GOSPODINU DON JUANU MENDEZU DE SALVATIERRI, NADBISKUPU GRANADE I ČLANU VIJEĆA NJEGOVA VELIČANSTVA

Francisco de Castro koji je po Vašem nalogu bio rektor u bolnici Ivana od Boga u ovom gradu, napisao je povijest života i djela blagoslovljenog čovjeka kakav je bio Ivan od Boga, da bi tako ispunio zahtjev obveze i ljubavi prema kući i bolnici u kojoj je on umro.

Povijest jednog tako svetog života i tako čudesnih djela napisao je međutim i zato da bi oni bili uzor i zorni prikaz za to kako braća koja ga nasljeđuju moraju oblikovati svoj život, kako se moraju vladati da bi ga kao njegovi nasljednici u ruhu i pozivu¹ mogli oponašati u tako svetim i pobožnim djelima.

Dok je moj sin bio živ, velecijenjeni gospodine, imao je želju posvetiti Vam to djelo, kao što proizlazi iz njegove posvetnice.

Poslije njegove bih Vam smrti željela iz istih razloga posvetiti tu knjigu kao njegova majka koja je od Njegova veličanstva² dobila dopuštenje da je može izdati.

Kome bih mogla posvetiti povijest života jednog siromašnog ako ne nekom tko sam živi u pravom siromaštvu da bi pomagao siromašnjima, kako se može vidjeti po izdaci-

¹ Nasljednik u ruhu i pozivu: time se s jedne strane misli na redovničko ruho, a s druge strane na osobit unutarnji poziv Milosrdne braće da služe bolesnima.

² Njegovo veličanstvo odnosi se na kralja Filipa II.

valjujući tome što će svi vidjeti da je tako predani Božji sluga, kakav je bio Ivan od Boga, pod zaštitom Vaše uzorite osobe čiji se zadatak sastoji u tome da prihvaca i štiti siromašne. Na taj ćete način učiniti uslugu i meni koja sam isto tako sirotica kojoj ste učinili mnogo dobra i ublažili mnoge nevolje.

Naš će Vam Gospodin za to platiti. Neka Vas On čuva i produlji Vaš život za onoliko godina koliko to žele svi siromašni, a osobito ja, Vaša ponizna službenica! Veleštovani i velečasni gospodine, cjelivam Vam noge i ruke.

Katarina de Castro

ma i uređenju njegove kuće koja je sirotinjska poput kuće najvećeg siromaha u gradu?

Kome bih mogla bolje posvetiti djelo jednog siromaha nego nekome tko nema drugog imena i koga narod ne zove drugim imenom nego ocem i pomagačem siromašnih, kao što dokazuju mnogi redoviti milodari što ih je uvijek davao i dalje daje u ovom gradu i što ih daruje u čitavoj svojoj nadbiskupiji s divljenja dostoјnom mudrošću, primjereno raznim potrebama siromašnih? Bogati i veliki hvale Vas, velećijenjeni gospodine, jer ih oslobađate brige oko davanja potpore siromašnima i malima, a ovi Vam drugi odaju čast, jer im pomažete veoma darežljivom rukom.

To se nadasve jasno pokazalo, veleštovani gospodine, pri bolesti od koje ste posljednjih dana trpjeli; s jedne strane u boli koju su svi pokazali, jer su znali da ste bili u životnoj opasnosti iz koje Vas je Bog osloboudio zahvaljujući ustrajnim molitvama, postu i pokori čitavog naroda; s druge strane, zahvaljujući onim tako dirljivim riječima što ste ih izgovorili tijekom svoje bolesti, a koje su u svima povećale muku i bol, jer su morali gledati Vas i narod u takvoj brizi. Bile su to riječi koje su jasni dokaz velike ljubavi i naklonosti što ih gajite prema siromašnima. Rekli ste zapravo da se ne bojite umrijeti i izgubiti život u trenutku kad Vas Bog pozove i da ne trpite toliko radi toga, koliko radi misli o tome da će siromašni ostati sami i bespomoćni usred tako goleme nevolje i da će bogati uzeti iz posjeda Crkve ono što pripada siromašnima i što je njima namijenjeno.

Molim Vas, velećijenjeni gospodine, da primite ovo djelo što ga je moj sin, rektor siromašnih u bolnici Ivana od Boga, napisao iz zahvalnosti za veliku dobrohotnost što ste mu je u životu iskazali i da mu svojim autoritetom stvorite mogućnost da bude sručno dočekano i poštovano, kako bi se moglo širiti kao uzor za sve i kao utjeha siromašnih zah-

PREDGOVOR KRŠĆANSKOM ČITATELJU

Naš je dobri Bog i Gospodin, dragi kršćanski čitatelju, bez sumnje uvijek, od stvaranja svijeta, pokazivao veliku brigu za ovaj svijet.

Ta je briga bila toliko velika da se on, kao što se bogato unaprijed pobrinuo za urešavanje, održanje i ljepotu stvorene prirode, isto tako, čak još bogatije, pobrinuo i za duhovno područje (jer je ono i od većeg značenja). To je učinio poukama i svetim zapovijedima, kao i putem ljudi svih staleža koji su svojim junačkim životom i izuzetnim djelima postali učiteljima i uzorima za druge vjernike koji su u njima trebali naći nadahnuće (da ne bi zabludjeli) i oponašati ih, te svoj vlastiti život voditi u nasljedovanju svojih živih uzora. Oni su trebali na taj način lakše i neizravniye nastaviti izgradnju duhovne kuće i tako svi, poštujući Gospodinove zapovijedi, stići na cilj za koji su stvoreni.

Nakon što je naš Gospodin tako velikom darežljivošću dao, svim slojevima pučanstva, patrijarhe i vođe što ih je probudio u svojoj Crkvi, kako bi propovijedima i sakramentima pružali duhovnu pomoć pri iskorjenjivanju poroka i njegovanju vrlina, činilo se da nedostaje red koji je trebao na osobit način pomagati siromasima, skrbiti se za potrebite koje je Bog toliko preporučao. Budući da nije bilo takvog reda, nisu siromasi bili njegovani s dužnom pažnjom i ljubavlju, niti su im samo iskazivanjem suosjećanja bili dani ohrabrenje i sveti primjeri koji bi im istodobno liječili tijelo i dušu, kao što je to činio naš Spasitelj.

Gospodin je želio da taj novi red nastane u naše doba s pomoći jednog malog i u očima ljudi prezrenog čovjeka koji je međutim bio u očima Boga veoma velik i poštovan,

som i dirljivim riječima isprosio blagoslivljujući one koji su ih dali za prehranjivanje i njegu siromaha, pri čemu se služio novim oblikom prošnje, kakav nije nikada prije bio viđen: "Učinite dobro za same sebe!" Takvim se oružjem i s Božjom pomoći hrabro borio protiv velikog protivnika našega Gospodina kome je iščupao iz kandži mnoge zabludjele duše. One su se obratile ganute njegovim primjerom, jednostavnosću i strogošću njegova života i svetim opomenama kojima ih je učinkovito uvjerio da se odreknu svog lošeg života i slijede raspetoga Krista. Postao je oružem nadasve velikih djela ljubavi prema bližnjemu koja su se njegovom zaslugom događala i još se događaju u najvećem dijelu Španjolske.

I utemeljio je red koji se sastoji od njegovih sljedbenika koji se istim oružjem i istom predanošću bore za njegovu stvar, kao što se danas događa i kao što će se s pomoći našeg Gospodina uvijek događati. Taj je red sa svojim svetim djelima nadaleko raširen i svakodnevno se sve više širi.

To je, kršćanski čitatelju, zorni primjer što ti ga naš Gospodin predočuje, da malo pomalo shvatiš kako se u prvom redu moraš vladati prema samome sebi, da bi drugima bio od koristi i kako moraš ispunjavati djela ljubavi prema bližnjemu. To moraš činiti tako da potrebitoj braći i sestrama ne dijeliš samo ono čega imaš u izobilju, već i tako da se i sam žrtvuješ koliko god možeš i ponašaš se prema njima s pravom očinskom ljubavlju, kako bi im svojim primjerom, hrabrenjima i na razne druge načine pomagao iz ljubavi prema Gospodinu koji se istinski za tebe žrtvovao i najvelikodušnije ti dao sve što ti je mogao dati.

Iskusit ćeš kako dobro naš Gospodin već na ovom svjetu plaća djela koja se za njega izvršavaju srdaca punih ljubavi i kako on uzvisuje one koji sebe omalovažavaju, ponižavaju i služe drugima, dajući im uistinu onu čast i onu slavu koja nikada ne prolazi, kao što ćeš jasno vidjeti.

tako da je nalazio kako je dobro da nosi njegovo ime: Ivan od Boga.

Potpuno se odrekavši svijeta sa svim njegovim sjajem i bogatstvom, kao što ćemo vidjeti iz njegova životopisa, postavio se prema njemu poput novog Davida.

Sveti pismo izvješćuje u 17. poglavlju Prve knjige o Kraljevima³ da je David kao žeštoki borac za Božju čast osjetio veliku bol zbog oholih riječi što ih je dobacio Golijat protiv "bojnih redova živoga Boga".

Nakon što je iskušao Šaulovo oružje i shvatio da se s njim ne bi bio u stanju boriti, odložio ga je i krenuo se boriti protiv neprijatelja "čovjek protiv čovjeka", samo u svojoj pastirskoj odjeći, i ponio sa sobom štap, a u torbi pet kamenova i pračku. Tim je oružjem i s Božjom pomoći lako pobijedio neprijatelja i tako spasio Božji narod od sramote i nevolje.

Taj je novi čovjek koga je naš Gospodin izvanrednim obraćenjem učinio žeštokim borcem za njegovu čast, odložio Šaulovo oružje, to znači odbacio sve što je na svijetu posjedovao, sva dobra, sve časti i sve za čim obično teže ljudi; jer osjetio je golemu bol s obzirom na napuštenost siromašnih i potrebitih i nedovoljnu skrb za njih, budući da je ljubav prema bližnjemu ohladnjela. Stupio je na bojište ovoga svijeta naoružan štapom što ga je obično noseo i što ga nose i njegovi nasljednici - ili jasnije rečeno, s križem što ga je stavio sebi na pleća s najvećom spremnošću na pokoru, umrvivši svoje tijelo i učinivši ga podložnim duhu, te torbom u kojoj je bilo pet kamenova i pračka; time se misle košara i milodari što ih je bučnim gla-

³ Poglavlje 17 1. knjige o Kraljevima: navod je ovdje uzet iz 17. poglavlja 1. knjige o Samuelu. Knjige o Samuelu i o Kraljevima ranije su se razumijevale kao jedno, za koje se upotrebljavala zajednička oznaka "Knjige o Kraljevima".

**VELECIJENJENOM I VELEČASNOM
GOSPODINU DON JUANU MENDEZU
DE SALVATIERRI, NADBISKUPU
GRANADE, ČLANU VIJEĆA NJEGOVA
VELIČANSTVA, MAGISTAR
FRANCISCO DE CASTRO.
MILOST I SREĆA U GOSPODINU.**

Budući da smo odlučili, velecijenjeni i velečasni gospodine, upoznati javnost sa životom i čudesnim djelima Ivana od Boga, radi opće moralne podrške vjernika i njegovih sljedbenika koji ga nasljeđuju u njegovu zadatku i kojima je on svijetao uzor i primjer, čini mi se iz mnogo razloga važnim posvetiti Vama to djelo. Ono Vam s punim pravom pripada, jer ste otac, zaštitnik i glava te njegove kuće i reda.

Na temelju toga se s osobitom očinskom naklonošću skrbite za tu kuću, štitite je i darežljivom rukom opskrbljujete svim što je potrebno za prehranjivanje siromaha koji se u njoj zbrinjavaju. Vi i osobno odlazite onamo da biste posjetili siromahe i iskazali svoju naklonost onima koji тамо obavljaju službu, kako bi sa sve većom revnošću služili na taj način našem Gospodinu.

Tako ispunjavate savjesno svoj pastirski zadatak pružanja pomoći onim najslabijima, bolesnima i nemoćnim u ime pomoći i utjehe potrebitih ovčica.

Samo je po sebi razumljivo da se s istom brigom zalažete za spas duša, štoviše, da to činite s još većom revnošću i spremnošću, jer je to najvažnije. Tu se radi o tome da se one spase i odvedu na one pašnjake preko kojih mogu dospjeti na pašnjake vječnosti.

Budući da toj svrsi može mnogo pridonijeti čitanje svetih knjiga i zornih primjera, što može vjernike potaknuti na

Neka nam božansko veličanstvo daje svoje vječno svjetlo da budemo, prezrevši zemaljske i prolazne stvari, u stanju oponašati primjere koje nam je On dao u tu svrhu i zaslužiti da ga vječno gledamo i uživamo u plaći što je on ima u pripravnosti za takve ljude. Amen.

KRŠĆANSKOM ČITATELJU

Najveća teškoća za onoga koji želi prikazati povijest nečijeg života onako kako se ona stvarno zbivala, sastoji se u tome da se utvrdi i objelodani istina koja je tijekom vremena bila prekrivena i pala u zaborav. Tako je bilo i pri ovom djelu. Jer iako još nije prošlo toliko mnogo vremena od smrti Ivana od Boga i još žive mnogi od onih koji su ga poznavali, ne znamo o mnogim stvarima koje pripadaju povijesti njegova života; jer nije bilo nikoga tko bi zabilježio bitne zgrade iz njegova života. K tome je on bio šutljiv čovjek koji je tek rijetko govorio o stvarima koje se nisu ticali ljubavi prema bližnjemu i skrbi za siromašne. Znamo dakle malo i o važnim stvarima koje su se dogodile poslije Božjeg poziva što ga je osjetio u sebi i o kojima nam oni koji su ga poznavali daju tek nagađanja, ali nikako sigurno izvješće što bismo ga mogli zabilježiti. Oni kažu osim toga u vezi s onim što bi se o njemu moglo objelodaniti, da se u njegovu životu dogodilo mnogo stvari, i to veoma važnih, kojih se više ne mogu sjetiti. Kako brzo čovjek zaboravlja!

No tu će se izvjestiti samo o onom što se poslije brižljivog osvjedočenja moglo jamčiti kao istinito.

Jedan je od izvora iz kojih smo najviše crpili podatke bilježnica koju nam je ostavio za sobom jedan sljedbenik Ivana od Boga koji ga je pratio na svim njegovim putovanjima. To je čovjek koji mu je duhovno bio veoma sličan. On je na jednostavan način zabilježio sve čega se kao očeviđac mogao sjetiti. Kao izvori su nam osim toga poslužila izvješća drugih osoba dostoјnih povjerenja koje su se družile s njim i poznavale ga. Izostavili smo sve što nije bilo pouzdano posvjedočeno, jer smo uvjereni da će mudri čitatelj izvesti ostatak iz ovoga što je ovdje napisano. Svakako je bolje da mnogo toga ostane neizrečeno nego da se izvješćuje o stvarima za koje nije sa sigurnošću utvrđeno da su doista istinite. Zbogom!

naslijedovanje, uvjeren sam da ćete veoma rado dati svoju pomoć i preporuku ovoj knjizi kao takvom djelu i rado prihvatići moju malu službu skupa s radom što sam ga iz ljubavi prema Gospodinu, pravom uzoru za sve ljudе, obavio da bi se ona izdala.

Bog Vas čuvaо i blagoslovio onim darovima koje Vаm želimo svi mi, Vaši potčinjeni, da mu budete uvijek ugodni i u vječnosti dospijete k njemu!

Amen.

Prvo poglavlje

ROĐENJE I ZAVIČAJ

IVANA OD BOGA

Gospodnje godine 1538.⁴, kad je u Španjolskoj vladao car Karlo V., bio je Don Gaspar de Avalo⁵ veoma cijenjen, mudar i dobar crkveni dostojanstvenik, nadbiskup grada Granade. On je volio u svoje vrijeme sretati u svojoj biskupiji ljude koji su se odlikovali svetošću i vrlinom. Među njima je bio jedan čovjek koji je, iako siromašan, ponizan i prezren u očima ljudi, bio veoma poštovan u Božjim očima, tako da je bio smatran dostoјnjim da nosi njegovo ime: Ivan od Boga.

Ivan od Boga, portugalskog porijekla, bio je rođen u selu Montemor-o-Novo⁶ koje se nalazilo u biskupiji Evora u kraljevini Portugalu. Njegovi su roditelji pripadali srednjem staležu, nisu bili ni bogati ni siromašni.

Rastao je u kući svojih roditelja, sve dok ga nije u dobi od osam godina neki mladi klerik odveo bez njihova znanja u grad Oropesu; tamo je dugo vrijeme živio u kući nekog

⁴ Polazi se od toga da je Ivan od Boga došao 1538. godine u Granadu. To je vjerojatno razlog zašto Castro stavlja taj datum na početak njegova životopisa.

⁵ Monsinjor Gaspar de Avalos bio je 22. siječnja 1528. do 29. ožujka 1542. nadbiskup Granade. Zatim je bio premješten u Santiago de Compostellu, a 19. prosinca 1544. godine proglašio ga je Papa Pavao III. kardinalom. Umro je 2. studenog 1545. (usp. G. van Gulik - C. Eubel: *Hierarchia catholica medii et recentioris aevi sive Summorum Pontificum, S.R.E. cardinalium ecclesiarum antistitutum series*, Münster 1923., svezak III, od 1503. do 1600., priredio L. Schmitz-Kallenberg, str. 204-205).

⁶ Montemor-o-Novo je prvobitno bila utvrda sagrađena u 12. stoljeću. U 16. stoljeću razvila se u mali gradić. Montemor-o-Novo, udaljen 110 km od Lisabona i 28 km od Evore, nalazi se u regiji Alto Alentejo i danas broji ca. 13000.

uglednog čovjeka koga su zvali Mayoral.⁷

Kad je dosegao određenu dob, poslao ga je taj čovjek na polje skupa s drugim slugama s gospodarstva koji su čuvali stado. Tamo je imao zadatak donositi potrebnu hranu i ostalu opskrbu; taj je zadatak ispunjavao veoma savjesno, jer budući da je u tako osjetljivoj dobi bio bez roditelja, trudio se na spomenutom poslu zadovoljiti dobrog čovjeka i služiti mu kao pastir čitavo vrijeme što je proveo u njegovoj kući. Radi toga su ga njegovi poslodavci jako voljeli i bio je općenito omiljen.

Kad su mu bile dvadeset dvije godine obuzela ga je želja da pođe u rat i tako se javio u pješadijski odred kape-

⁷ Zašto je i kojim okolnostima Ivan od Boga kao dijete napustio roditeljsku kuću ili bio iz nje udaljen, to je do danas ostala tajna. Iako su postojale sve moguće pretpostavke, još uvijek ne postoji uvjerljivo, prihvatljivo objašnjenje, što je doista šteta jer se bez sumnje radilo o jednom od najpresudnijih dogadaja u njegovu životu. Neki noviji autori zastupaju shvaćanje da je Castro njegovom navodnom otmicom želio nešto prikriti. Najpreporimju i najviše raspravljanu tezu predstavlja ona koju je postavio španjolski svećenik i novinar Jose Maria Javierre, da je Ivan od Boga bio dijete židovskih roditelja koji su se obratili na kršćanstvo (dakle takozvanih "konvertita" ili "novih kršćana"). Budući da je Crkva u ono doba upravo te "nove kršćane" gledala veoma sumnjičavo, a inkvizicija ih dijelom grubo progonila, misli Javierre da je Castro dobronomjerno prikrio tu okolnost, kako ne bi stavio nikakve zapreke na put budućeg proglašenja svetim tog velikog čovjeka. 50 godina kasnije, pri postupku za proglašenje blaženim, bio je citiran svjedok koji je objasnio: "U roditelja navedenog Ivana od Boga radilo se o ljudima koji su bili stari i pravi kršćani i nikako nisu bili izmiješani s rasom Maura, Židova ili "novih kršćana" (Montemor, svjedok Manuel Dias, 28. ožujka 1623. god.). Javierre podupire dalje svoju tezu okolnošću da su i drugi veliki sveci onoga doba (Tereza od Isusa, Ivan od Križa, Ivan Avilski) bili židovskog porijekla, ali je to bilo tajeno. Daljnji je element što ga navodi, kako bi potkrijepio svoju pretpostavku, da je prezime Ivana od Boga - Cidade na portugalskom, od kojeg je postalo Ciudad na španjolskom - tipično židovsko prezime (usp. *Juan de Dios-Loco en Granada*, Jose Maria Javierre, naklada Sigueme, Salamanca 1996.). Oropesa se nalazi oko 300 km udaljena od njegova rodnog mesta Montemor-o-Novo, u Kastilji, blizu Toledoa. *Mayoral* je bila uobičajena oznaka za predradnika. Radilo se o Franciscu Cidu koji je na imanju grofa od Oropese, Don Francisca de Toledoa, bio nadležan za stoku i podređen upravitelju imanja Franciscu Vasquezu.

tana imenom Juan Ferruz koga je tada grof od Oropese u službi kralja poslao da pruži podršku Fuenterabii koju je zaposjeo kralj Francuske.⁸ Ivan je dakle bio obuzet željom da vidi svijeta i uživa onu slobodu koju obično uzmu sebi oni koji podu u rat i to koriste za pustopašni život na širokom (ali gorkom) putu poroka. Pri tome se međutim sretao s mnogim teškoćama i shvatio je da se nalazi sred brojnih opasnosti.

Jednog je dana tijekom boravka na granici s Francuskom ponestalo njemu i njegovim drugovima hrane. Kako je bio mlad i uvijek spremam pomoći, ponudio se da će na nekim seljačkim imanjima potražiti nešto za jelo; te su kuće bile nešto udaljenije od njih. Da bi brže stigao onamo, uzjahaо je francusku kobilu koja je bila oduzeta Francuzima. Kad je prevalio oko pola milje, konj je odjednom prepoznao mjesta gdje se obično zadržavao i počeо bjesomučno juriti u pravcu svoje zemlje. Kako je Ivan imao kao uzdu samo ular, nije konja mogao zaustaviti i on je tako brzo galopirao strminom da je jahač bio divlje zbačen, pri čemu je udario o kamenu stijenu; tamo je više od dva sata ostao ležati na tlu dok mu je iz usta i nosa tekla krv. Bio je kao mrtav. U tom ga opasnom stanju nije nitko mogao vidjeti i pružiti mu pomoć.

Nakon što je opet došao k sebi, podigao se sa zemlje što je brže mogao, jer je postojala još veća opasnost, naime da padne u ruke neprijatelja; zatim je kleknuo, ne izgovorivši ni riječi upravio pogled k nebu i zazvao ime Djevice Marije koju je uvijek veoma štovao. Uzvikivao je: "Majko Božja, pritekni mi u pomoć. Zamoli svoga svetog Sina da me oslo-

⁸ Fuenterabia se nalazi na Pirinejima na granici s Francuskom, a 18. listopada 1521. godine zaposjeli su je Francuzi. Španjolci su je 1524. godine borbom vratili. Tu nailazimo na prvu nepodudarnost u datumima što ih je naveo Castro, jer Ivanu od Boga nisu mogle u ono vrijeme biti 22 godine ako je rođen 1495. godine

bodi od opasnosti u kojoj se nalazim i ne dopusti da padnem u ruke neprijatelja!"

Potom je s velikim naporom uzeo u ruke štap što ga je tamo našao, podupro se o njega i počeo hodati. Posve je polako stigao napokon na mjesto gdje su ga čekali njegovi drugovi. Kad su ga vidjeli u tako lošem stanju, mislili su da se sukobio s neprijateljem. No on im je ispričao o svojoj nesreći s kobilom, poslije čega su ga smjestili u krevet, a budući da se preznojavao, zamotali ga u pokrivače. Tako se već poslije nekoliko dana oporavio i opet bio potpuno zdrav.

Drugo poglavlje

IVANA OD BOGA JE U RATU SNAŠLO NOVO ZLO KOJE GA JE POTAKNULO DA SE VRATI KUĆI

Tek što je prošlo nekoliko dana, dospio je Ivan od Boga u još veću opasnost.

Njegov mu je kapetan povjerio na čuvanje neke vrijedne predmete koji su bili oduzeti francuskim vojnicima. Budući da ih u svojoj rastresenosti nije čuvaо na sigurnom mjestu, bili su mu ukradeni.

Kad je kapetan to saznao, tako se razbjesnio da je zapovjedio neka ga objese na najbliže drvo, ne slušajući molbe što su mu ih upućivali mnogi vojnici u korist Ivanu od Boga.

Slučajno je naišla neka plemenita osoba⁹ pred kojom je kapetan osjećao poštovanje. Kad je ta osoba saznala za osudu, molila je časnika da ne izvrši osudu i zadovolji se time da mu Ivan više ne izide pred oči i smjesta napusti tabor. Kad je Ivan postao svjestan u kakvu se opasnost doveo i spoznao kako svijet loše plaća onima koji su mu poslušni, odlučio se vratiti u Oropesu, k Mayoralu, u kuću svoga gazde i opet voditi miran život pastira, kao što je to činio prije; to mu se činilo mnogo sigurnijim od rata.

Njegov se gospodar veoma radovao ponovnom viđenju, jer je Ivana volio poput sina, budući da je odrastao u njegovoј kući, te bio odan i marljiv. Ovaj put je ostao u njegovoј službi četiri godine, a tada je jednoga dana, dok je

⁹ Ne zna se tko je ta "plemenita osoba" koja je spasila Ivana od Boga. Neki nagadaju da se moglo raditi o mladom vojvodi od Albe, Don Fernandu Alvarezu de Toledo, kao što pjesnik Lope de Vega sugerira u svom igrokazu *Comedia famosa de Juan de Dios y Anton Martin*.

čuvaо stoku sa svojim drugovima, čuo da je grof od Oropе se želio u službi cara poći sa svojim ljudima u Mađarsku. Car se u to vrijeme uputio prema Beču, kako bi zaustavio napredovanje Turaka.¹⁰ Mladi ljudi ne žele ostati kod kuće i nisu zadovoljni jednim iskustvom!

Nakon što se dakle Ivan detaljnije propitao, odlučio se, zaboravivši sve što ga je snašlo u Fuenterrabii, slijediti grofa¹¹ i tu je odluku odmah proveo u djelo.

Tijekom čitavog vremena dok se grof u službi cara zadržavao u Mađarskoj, služio je Ivan veoma savjesno u njegovoj kući. Poslije svršetka rata i povlačenja Turaka vratio se s grofom, morskim putem u Španjolsku. On se u luci Corune iskrcao na kopno i uputio prema Oropesi. Ivan se isto tako iskrcao s njim na kopno.

¹⁰ Radi se o drugom pokušaju sultana Sulejmanna da 1532. godine zauzme Beč. Poslije pada Budimpešte u srpnju iste godine napredovao je prema austrijskom glavnom gradu, ali junačka obrana tvrđave Güns, poraz tatarskih konjanika u Donjoj Austriji i primicanje kraljevske vojske koju je predvodio Karlo V., natjerali su Sulejmanna na ponovno povlačenje. 24. rujna 1532. prispio je car Karlo V. u Beč gdje je bio dočekan s oduševljenjem. Tu nailazimo na drugu nepodudarnost u Castrovim datumima, Ivan od Boga nije drugi put ostao u Mayoralovoј službi četiri, već osam godina.

¹¹ Grof koga je Ivan od Boga slijedio u Austriju nije bio Don Francisco Alvarez, već njegov sin Don Fernando koji je 1546. naslijedio oca u grofoviji.

Treće poglavlje

IVANOV POVRATAK U SVOJ ZAVIČAJ I DOŽIVLJAJI U RODNOM MJESTU

Nakon što se Ivan iskrcao s grofom na kopno obuzela ga je golema želja da se vrati u svoj zavičaj, jer mu se put do tamo činio s ovoga mjesta veoma pogodnim, a osim toga, nije vidio svoj zavičaj otkako ga je kao dijete napustio. A želio je i vidjeti kako su mu roditelji i rođaci.

Tako je dakle krenuo na put i prispio u Montemor-o-Novo. Kad je pitao za svoje roditelje, nije ga nitko od njegovih rođaka prepoznao, jer je otišao kao malo dijete; nisu mu mogli reći ništa o njegovim roditeljima, jer on nije znao ni njihova imena. Dok je tako išao od jednog do drugog naišao je na svog ujaka¹² koji je sada već bio star čovjek. Kad je s njim razgovarao, starac ga je odjednom prepoznao, kako po onom što mu je rekao o svojim roditeljima, tako i po njegovu licu, te ga pitao što je bilo s njim poslije odlaska iz zavičaja. Ivan mu je pričao o svemu što je doživio nakon što je bio odveden iz kuće svojih roditelja. Nakon što su gotovo čitav dan razgovarali, postavljajući pitanja jedan drugom, rekao je ujak Ivanu: "Sine moj, moraš znati da je tvoja majka umrla nekoliko dana nakon što si bio odveden. Umrla je od boli zbog tvoga gubitka i zato što nije znala kamo si i kako bio kao malo dijete odveden. Svi smo opažali da joj ta bol skraćuje život, a naposljetu je bila i glavni uzrok njezine smrti. Tvoj je otac, budući da je ostao bez žene i djece, otišao u neki samostan u Lisabonu i obukao ruho reda svetog Franje¹³; tamo je u pobožnosti

¹² Ime tog ujaka nije poznato. Jedini ujak koji se pri postupku proglašenja blaženim dovodi u vezu s tim razgovorom bio je ujak po očevoj strani, a zvao se Blas Ciudad (usp. M. Gomez-Moreno; *San Juan de Dios-Primicias historicas*, Madrid 1950., str. 194-195).

¹³ Navedeni franjevački samostan nalazi se u Xabregasu koji je tada bio predgrađe Lisabona, a danas je srastao s gradom.

završio svoje dane. Stoga, sine moj, želiš li ostati u ovoj zemlji i u mojoj kući, pomagat će ti i u svemu postupati s tobom kao s vlastitim sinom, dokle god budeš želio ostati kod mene.”

Ivan je veoma tugovao zbog smrti svojih roditelja, osobito zato što je sada znao da je bio uzrok njihovih patnji. To je iskazao suzama i riječima samooptužbe, tako da je ujak bio ganut, te i sam zaplakao. Ivan mu je zahvalio za dobru namjeru i za sve što je za njega učinio i budući da je bio bez roditelja i neprepoznat od svojih rođaka, rekao je poslije nekog vremena ujaku: “Gospodine ujače, budući da je Bog pozvao k sebi moje roditelje, ne bih ni ja želio ostati u ovom kraju već će potražiti mjesto gdje bih mogao služiti Gospodinu izvan svog zavičaja, kao što je to učinio moj otac, čiji bih dobar primjer želio slijediti. Budući da sam bio tako loš čovjek i grešnik, pravo je da ostatak svog života što mi ga je Gospodin darovao, upotrijebim za to da činim pokoru i da mu služim. Čvrsto vjerujem u svoga Gospodina Isusa Krista, da će mi dati milost, kako bih tu svoju želju mogao pretvoriti u djelo. Stoga mi dajte svoj blagoslov i usrdno me preporučujte Gospodinu Bogu, da me on svojom rukom vodi. Bog Vam platio dobru namjeru i srdačan doček što ste mi ga pružili u svojoj kući.”

Ujak mu je dao svoj blagoslov, zatim su se zagrlili i u suzama rastali. Dobri je starac pogledao k nebu i rekao: “Ivane, pođi na put dobre volje, jer sam siguran da će ti naš Gospodin pomoći ostvariti tvoje dobre nakane i da će ti molitve tvojih dobrih roditelja biti velika pomoć, kako bi im mogao praviti društvo.”

Četvrto poglavlje DALJNJI DOŽIVLJAJI

Nakon što se Ivan oprostio od svog ujaka i primio njegov blagoslov, uputio se u Andaluziju i na području Sevilje prihvatio službu pastira¹⁴ u neke vlasnice stada. Tako se na nekoliko dana vratio poslu što ga je naučio već kao mali dječak i koji mu se stoga najviše svđao.

Čini se da je naš Gospodin želio Ivana neko vrijeme vježbati u ta dva poziva, kao pastira i kao vojnika. Jer oba su ta poziva, prije svega ratni zanat, najprikladnija kao uvježbavanje u pripremama na redovnički život; da čovjek koji izabere redovnički život spoznaje da nikada ne smije pustiti iz ruke oružje, već se mora neprestano boriti protiv moralnog propadanja odnosno onih koji ga potiču. Tu je borbu protiv svijeta i izopačenosti vodio i Ivan. On se uvježbavao i u pozivu pastira; ta trebao je postati pastirom i vođom tolikih mnogih siromaha i nevoljnika za čiju se duhovnu i svjetovnu hranu, te izlječenje skrbio s predanošću punom ljubavi.

Ivan je rekao kako veoma trpi zbog toga što su u kući grofa od Oropese konji dobro hrani, sjajno timareni i stoje u staji ogrnuti toplim pokrivačima, dok su siromasi slabi, goli i izloženi lošim postupcima svoje okoline. Stoga je rekao samome sebi: "Ivane, ne bi li bilo bolje da hraniš i njeguješ siromahe Isusa Krista nego životinje na pašnjacima?" Tada je uzdahnuo i uzviknuo: "Bože, daj da to mogu jednoga dana činiti!"

¹⁴ Neki povjesničari pretpostavljaju da bi se u vezi s tom ženom moglo raditi o Eleonoru de Zuñiga, majci vojvode od Medine Sidonie (usp. P. Raphael Saucedo; *La cronologia applicata nella vita di S. Giovanni di Dio*, u: "Vita Ospedaliera", VIII. godište, 1958., br. 5)

Unatoč toj snažnoj želji nije u ono vrijeme još vidio put koji mu je Gospodin želio pokazati za njegovu službu, iako ga je već opremio spremnošću za to. Zato je Ivan bio tužan i nije mogao naći mira, jer mu se ni služba pastira nije više sviđala. Dok je tako nekoliko dana bio u službi te žene i razmišljao o tome što bi trebao učiniti da bi se odrekao svijeta, obuzela ga je snažna želja da ode u Afriku i tamo neko vrijeme ostane. I odmah je svoj plan proveo u djelo.

Oprostio se od svoje poslodavke i krenuo u pravcu Gibralтарa, graničnog prijelaza prema Ceuti. Naš je Gospodin želio naime da vježbanjem junačkih djela ljubavi prema bližnjemu zasluži jedan dio one milosti koju mu je kasnije želio dati. Stoga je učinio da se on u Gibraltaru sretne s nekim portugalskim plemićem¹⁵ koji je u pratnji žene i četiriju kćeri bio na putu za Ceutu.¹⁶ Onamo ga je prognao kralj Portugala zbog Ceuta, lučki grad u Maroku, pripadala od 1415. Portugalu. Kad je Ivan od Boga došao onamo, bio je grad upravo opreman da bi se zaštitio od gusara. Radovi su trajali od 1536. do 1538., a provodio ih je guverner grada Nuno Alvarez de Noronha.

¹⁵ Pri tom se portugalskom plemiću koga je kralj Ivan III. od Portugala prognao u Ceutu, navodno radi (prema iskazima svjedoka pri postupku za proglašenje Ivana od Boga blaženim) o Don Luisu de Almeidi (usp. Gomez-Moreno, ibid., str. 199).

¹⁶ Ceuta, lučki grad u Maroku, pripadala od 1415. Portugalu. Kad je Ivan od Boga došao onamo bio je grad upravo opreman bedemima da bi se zaštitio od gusara. Radovi su trajali od 1536. do 1538., a provodio ih je guverner grada Nuno Alvarez de Noronha.

Peto poglavlje

DOŽIVLJAJI U AFRICI I POVRATAK U ŠPANJOLSKU

Poslije dolaska u Ceutu pokazalo se to područje tako nezdravim za plemića i njegovu obitelj da su svi oboljeli, čemu je pridonijela i velika bol zbog progonstva i osiromašenja. Tako se dogodilo da su naposljetku potrošili i ono malo što su ponijeli sa sobom i zapali u veliku bijedu. Radi toga su bili prisiljeni zamoliti Ivana od Boga za pomoć. Jer on je bio, unatoč svome siromaštvu, s obzirom na mjesto i okolnosti jedina pomoć koja im je bila na raspolaganju. Plemić je dakle pozvao Ivana k sebi i povjerio mu svoj težak položaj, objasnivši mu kako je teško uzdržavati te njegove sada siromašne djevojčice, ali koje su kao plemićka djeca odrasla u bogatstvu; i budući da nije vidio drugog izlaza zamolio je Ivana da prihvati službu pri radovima što ih je kralj dao tada provesti u Ceuti u svrhu učvršćenja zidina i da od plaće uzdržava sve njih skupa.

Ti su razlozi dirnuli u srce Ivana koji je ionako bio spremna na svaki Bogu ugodan posao i bili za njega toliko uvjerljivi da se odmah uslužno ponudio ispuniti molbu, isto tako i radi toga, jer je u tome vidio put k ostvarenju svoje najdublje želje. I držao se svog obećanja dokle god je bio u kući tog plemića. Svake mu je večeri spremno predao nadnicu radosno gledajući kako se na taj način skrbi za jadne djevojčice i njihove roditelje.

Katkad se dogodilo da je Ivan bio spriječen otici na posao ili da nije dobio nadnicu za svoj rad; tada nisu imali što jesti i strpljivo to podnosili, ne razgovarajući ni sa kim o svojoj oskudici. Bilo je to tako dobro djelo i činilo se da je tako Bogu ugodno da je Ivan često rekao kako je shvatio da ga je naš Gospodin u svojoj velikoj dobroti odredio da se u

to vrijeme uvježbava u dobrim djelima, kako bi na taj način sam zaslužio malo od one milosti koju mu je On kasnije darovao.

Ali kad je đavo, naš protivnik, video korist koja je proizlazila iz tog dobrog djela, kako za onoga koji ga je činio, tako i za one koji su ga primali, nastojao je to spriječiti svojom uobičajenom lukavošću. To se ovako dogodilo: one koji su preuzeli službu pri spomenutim radovima, kraljevi su službenici često grdili i općenito s njima loše postupali, kao da su bili robovi, a kako tijekom boravka u tom pograničnom području nisu mogli koristiti svoju slobodu i oticí u kršćanske zemlje, oni su osobito nestrljivi i labilni pobegli u obližnji grad Tetuan i postali muslimani. Među njima je bio i jedan Ivanov prijatelj koji je na sotoninu prijevaru pobjegao i prešao na islam, ne rekavši Ivanu ni riječi. Ivan je bio zbog toga tako tužan da je neprestano plakao i uzvikkao: "O nesretan ja! Kako ću moći polagati račune za tog brata koji se na taj način odijelio od svete majke Crkve i porekao istinu vjere, samo zato što nije bio spremjan uzeti na sebe malo muke!" I dok je bio zaokupljen tim mislima, prišapnuo mu je đavo da se to dogodilo njegovom krivnjom. Budući da mu se Ivan nije u svojoj slabosti dovoljno snažno suprotstavio, skoro je đavlu uspjelo baciti ga u takav očaj da bi postupio poput svog prijatelja.

Ali naš Gospodin koji ga je motrio i odredio za velike zadatke, priskočio mu je u pomoć u toj golemoj nevolji i otvorio mu oči njegove duše, dajući mu da spozna veliku opasnost u kojoj se našao i pobrinuo se za potrebni lijek. Odveo ga je naime liječniku za dušu, za što je sam Ivan u molitvi, suzama i uzdasima preklinjao Djevicu Mariju. Pošao je dakle u franjevački samostan koji se nalazi u Ceuti i tamo s Božjom pomoći sreo brata koji se odlikovao obrazovanjem i uzornim životom. Njemu je u iscrpnoj ispovijedi povjerio svoje brige i otkrio svoje rane.

Ispovjednik mu je dao lijek koji mu je trebao: između ostalog mu je izričito naložio da smjesta napusti zemlju i vrati se u Španjolsku, kako bi što prije utekao đavolskoj kušnji kojoj je tu bio izložen i koja je s obzirom na svoju opasnost zahtjevala radikalno protusredstvo. Ivan je poslušao savjet što je prije bilo moguće, iako ga je boljela pomisao na to da će se sada plemička obitelj morati snalaziti bez njegove pomoći. No kako je vidio da je njegov odlazak nužan, odbacio je sve druge misli, otiašao k tim ljudima i objasnio im da je njegov odlazak prijeko potreban za spas njegove duše. Rekao je da ne može drukčije postupiti i molio da mu oproste, jer je njegova želja bila da im dalje služi s jednakom spremnošću, dokle god budu tamo, ali naš mu je Gospodin drukčije naredio. Na kraju je još rekao da će se Bog Otac skrbiti za njih kao što je to do sada činio, stoga se trebaju uzdati u Gospodina, a njemu dopustiti da otputuje.

Nemoguće je opisati bol što su je osjetili otac i kćeri čuvši tu vijest, ali budući da su vidjeli koliko je čvrsta bila njegova nakana, uz mnogo su ga suza pustili da ode i poželjeli mu da mu Bog na njegovu budućem putu pruži onaku pomoć kakvu je pružio njima. I tako se oprostio od njih, ukrcao na brod i otplovio natrag za Gibraltar.

Šesto poglavlje

DOGAĐAJI DO NJEGOVA KONAČNOG OBRAĆENJA

Odmah nakon što je Ivan od Boga prispio u Gibraltar, otišao je u crkvu, kleknuo pred slikom raspetog Isusa, od srca zahvalio našem Gospodinu i rekao: "Hvaljen budi, o Gospodine, što si u svojoj golemoj dobroti oslobođio tako velikog grešnika kao što sam ja, velike obmane i kušnje u koju sam zapao zbog svojih velikih grijeha i što si me doveo u ovu sigurnu luku.

Tu će ti nastojati služiti svim svojim snagama, budeš li mi dao svoju milost za to. Stoga te od srca molim, moj Gospodine: daruj mi svoju milost i ne odvraćaj s mene oči svog milosrđa. Pokaži mi put kojim trebam krenuti, da bih ti mogao služiti i zauvijek biti tvoj rob. Daruj mi mir i spokoj, da ova duša nađe ono za čim iz dobrog razloga toliko čezne; jer ti si, o Gospodine, nadasve dostojan da ti tvoj stvor služi, da te časti i da ti se preda čitavim srcem i čitavom voljom".

Sljedećih dana koje je tamo provodio pripremao se za glavnu isповijed i neprestano, kad god mu je to bilo moguće, posjećivao je crkve, da bi tamo molio. I uvijek je iznova svim srcem i u suzama molio našega Gospodina da mu oprosti njegove grijeha i pokaže put na kome mu treba služiti.

Svakog je dana išao raditi, ovisno o tome što je našao. Budući da se zadovoljavao vođenjem skromnog života, študio je novac od dnevne plaće i naposljetku sakupio malu svotu novca. Tim je novcem kupio nekoliko vjerskih knjiga, katekizme¹⁷ i svetačke slike koje je tada dalje prodavao idući od mjesta do mjesta. Imao je osjećaj da mu ta djelatnost dopušta mirniji i časniji život nego dotada i da tako

¹⁷ U španjolskom tekstu koristi Castro izraz "cartillas" koji ima više značenja, kao na primjer "čitanka, početnica i udžbenik o načelima kršćanskog nauka. U talijanskom se prijevodu upotrebljava pojam "catechismi", jer on najviše odgovara španjolskom "cartillas". To je rješenje bilo preuzeto i u njemačkom.

može biti koristan ljudima svih vrsta. Jer kad su ljudi dolazili žečeći kupiti svjetovne knjige - on je naime kupovao i prodavao i takve, uvijek je iskoristio priliku da bi im savjetovao neka ne kupe ovu, već neku drugu, vjersku knjigu. Tako ih je nagovarao i poticao da čitaju dobre knjige i davao im, osobito djeci, dobre pouke. Obuzet tom pobožnom revnošću davao je mudre pouke i prodavao vjerske knjige mnogo jeftinije, kako bi ih ljudi radije kupili. Da, on je čak zapostavljaо zemaljsku robu, kako bi prodavao onu nebesku, jer je bio siguran u vječnu plaću za to. Isto je činio i sa slikama, uvjeravajući sve ljude u to da nitko ne bi trebao biti bez njih, kako bi mogao pri pogledu na njih stalno obnavljati pobožnost i prizivati sebi u sjećanje što one predstavljaju. Katekizmi su trebali pomoći vjernicima da poučavaju djecu u kršćanskoj vjeri.

U tome je pokazao toliko vještine i bio tako ljubazan i susretljiv da su mnogi kupili i ono što prije uopće nisu željeli kupiti, jer su bile toliko uvjerljive njegove riječi što ih je izgovarao s mnogo ljubavi.

Tako mu je u kratkom vremenu uspjelo povećati svoj duhovni i svjetovni kapital; jer osim dobrog djela što ga je činio potičući mnoge ljude da čitaju dobre knjige – očito je koliko je velik blagoslov proizašao iz toga – povećao je i svoju zalihu knjiga, nabavljući ih sve više i sve bolje. No budući da ga je s vremenom stajalo sve više muke ići iz dana u dan s naramkom na plećima od mjesta do mjesta, odlučio je otići u Granadu i tamo se naseliti. Tako je i učinio; tamo je došao u dobi od 46 godina,¹⁸ unajmio kuću i otvorio malu knjižaru, pokraj Elvirinih vrata.¹⁹ Tamo je ostao i obavljaо svoj posao, sve dok se našem Gospodinu nije svidjelo pozvati ga u drugu, bolju službu.

¹⁸ Ovdje susrećemo ponovno nesklad u Castrovim podacima. Jer ako se, kako se u prvom poglavljju kaže da je Ivan od Boga došao u Granadu 1538. godine, bijaše mu tada ne 46 nego 43 godine.

¹⁹ Elvirina vrata bijahu već pod Arapima najveća i najprometnija vrata. Mala knjižara Ivana od Boga nalazila se upravo lijevo od tih vrata u uskoj Elvirinoj ulici. Na tom se mjestu kasnije gradi kapelica.

Sedmo poglavlje

OBRAĆENJE IVANA OD BOGA

Dok je tako Ivan od Boga bio posve zaokupljen svojim poslom, sjetio se Gospodin njega i milosti koju mu je trebao dati i upravio k njemu svoj milosrdni pogled.

Uzdigao ga je u drugu djelatnost i od velikog grešnika načinio velikog pokajnika i pravednika i slugu njegovih siromaha. A to se dogodilo ovako:

Na dan svetog mučenika Sebastijana bio je tada u gradu Granadi, u pustinjskoj nastambi mučenika u gornjem gradu preko puta Alhambre, svetkovani veliki blagdan.²⁰ Kao propovjednik se pojavio ugledan čovjek, učitelj teologije, imenom učitelj Avila²¹, svjetlo i sjaj svetosti, mudrost i znanost za sve svoje suvremenike. On je bio čovjek čijim je dobrim primjerom i svetom učenošću naš Gospodin dao u

²⁰ Liturgijska svečanost svetog Sebastijana održavala se tada, kao i danas, 20. siječnja. Bilo je to dakle početkom 1539. godine. Pustinjska nastamba mučenika - *Ermita de los Martires* - bila je već u vrijeme arapske vladavine muslimansko prebivalište pustinjaka koje je uživalo veliko štovanje u narodu, a postalo je glasovito, jer su тамо kralj Ferdinand i kraljica Isabella pjevali svečani *Te Deum* nakon što je Granada bila 2. siječnja 1492. godine natrag osvojena. Tu je došlo i do spomena vrijednog susreta između katoličkih kraljeva i sultana Boabdila, posljednjeg kralja Maura, prije njegova konačnog povlačenja iz njegova nekadašnjeg carstva.

²¹ Učitelj Ivan Avilski, zvan i apostolom Andaluzije, može se s pravom smatrati duhovnim poočimom i obazrivim dušobrižnikom svetog Ivana od Boga. Ivan Avilski bio je rođen 1499. godine u Almodovar del Campu, a umro je 10. svibnja 1569. u Montilli kod Cordobe. Papa Lav XIII. proglašio ga je 1894. blaženim, a papa Pavao VI. 1970. svetim. Ostala su nam sačuvana tri njegova pisma što ih je napisao Ivanu od Boga, ali nijedno od onih što ih je Ivan napisao njemu (usp. L. Sala Balust & F. Martin Hernandez: *Obras completas del Santo Maestro Juan de Avila*, svežak V., "Epistolario", naklada BAC, Madrid 1970., str. 267-270, 518-520), O velikon značenju što ga je Ivan Avilski imao za Ivana od Boga govori se s dostoјnim poštovanjem tek nedavno u knjizi brata Joséa Luisa Martíneza Gila: *Juan de Dios Fraternidad Hospitalaria*, naklada BAC, Madrid 2002.

čitavoj Španjolskoj velik blagoslov dušama u svim slojevima naroda, tako da bi se o tome zapravo trebalo posebno iscrpno izvijestiti. Budući da su njegove propovijedi bile tako dobre i tako glasovite, i onoga ga je dana dočekalo golemo mnoštvo vjernika, a među tim mnoštvom što ga je željelo slušati nalazio se i Ivan od Boga.

Kako je polje njegove duše bilo dovoljno pripremljeno ispovijedima i djelima ljubavi prema bližnjemu što ih je, kao što smo rekli, revno ispunjavao, dala je Božja riječ u njemu bogat plod. Napeto je i pozorno slušao jasne riječi kojima je taj čovjek hvalio plaću što ju je Gospodin dao svojim mučenicima za mnoge patnje koje su podnijeli iz ljubavi prema njemu i iz kojih je propovjednik zaključio koliko se mnogo pravi kršćanin mora truditi da služi našem Gospodinu i da ga ne vrijeđa.

Milošcu Boga koji je darovao te riječi prodrle su one u srž Ivanova bića i toliko ga potresle da se odmah pokazala njihova snaga i njihov učinak. Jer Ivan je poslije propovijedi izašao van i sav izvan sebe molio Boga da mu se smiluje. Poslije toga se, prezirući samoga sebe, kao onaj koji je sada uistinu cijenio ono što se mora cijeniti, divlje bacio na pod, udarao glavom o zid, čupao si bradu i obrve i činio još neke stvari, što je moglo lako u mnogih pobuditi sumnju da je izgubio razum. Skočio je i trčao naokolo ponavlјajući uvijek iste riječi. Kad se tako vratio u grad slijedilo ga je mnogo ljudi, osobito onih nedoraslih, koji su ga pratili uzvikujući: "Čuvajte se luđaka!" On je otisao svojoj kući gdje je imao dučančić i svoju cjelokupnu imovinu. Čim je stigao onamo, zgrabio je knjige što ih je posjedovao, te rukama i zubima derao one u kojima se govorilo o viteštvu i o svjetovnim stvarima. One u kojima se govorilo o životu svetaca i o kršćanskem nauku poklanjao je velikodušno onima koji su ga iz ljubavi prema Bogu molili za to. Jednako je postupio sa svetačkim slikama i sa svim što je još imao u

kući. A kako je bilo sve više onih koji su željeli dobiti nešto od njega, za kratko je vrijeme ostao bez novca i bez ikakve imovine. Nije se naime ograničio samo na to, već je svukao i odjeću koju je nosio na svom tijelu i poklonio je, tako da su mu ostali samo košulja i hlače što ih je zadržao da bi pokrio svoju golotinju.

U tom je stanju, gotovo neodjeven, bosonog i bez pokrivala za glavu, opet hodao glavnim ulicama Granade glasno vičući kako želi razgoličen slijediti razgoličenog Krista i biti posve siromašan za onoga koji je sebe učinio siromašnim da bi svojim stvorovima pokazao put poniznosti, iako je on bogatstvo svih stvorova. Tako je Ivan na ulicama Granade glasno molio Gospodina da mu se smiluje i tako, praćen mnoštvom ljudi koji su željeli vidjeti što će učiniti, dospio u glavnu crkvu.²² Tamo se bacio na koljena i počeo uzvikivati: "Smiluj se, smiluj se, Gospodine i Bože, ovom velikom grešniku koji te uvrijedio!" Pritom si je svom snagom grebao lice, triskao se i udarao, bacio se na pod i nije prestajao plakati, vikati i moliti Gospodina da mu oprosti grijehu.

Ivanovo je upadljivo ponašanje pobudilo samilost u nekim osoba visokog položaja i budući da su spoznale da se ne radi o poremećenosti uma kako se to općenito prepostavljalio, dovele su ga u stan oca Avile zahvaljujući čijoj se propovijedi obratio; ispričale su mu sve što se dogodilo poslije propovijedi. Otac Avila je naložio svim ljudima koji su došli s Ivanom da izađu van i ostao s njim sam u sobi.

²² Glavnom se crkvom vjerojatno misli katedrala u Granadi koja je tada upravo bila izgrđena. Temeljni je kamen bio položen 25. ožujka 1525. godine, radovi na temelju završeni su 1532. godine, a na pobočnim kapelicama 1540. godine. Poslije završetka građevinskih radova 1559. godine bila je katedrala posvećena. Ivan od Boga se vjerojatno uputio u Kraljevsku kapelu, zvanu i kapela kraljeva. To je zapravo bila tada a i sada je samostalna crkva, koja je tijekom građevinskih radova bila spojena s katedralom. Ta je kapela, u kojoj se nalaze grobovi kraljevskih parova Ferdinanda i Izabele, te Filipa I. i Ivane, bila već od 10. studenog 1521. godine pristupačna javnosti za bogoslužje.

Ivan se bacio pred njim na koljena, ukratko ga izvijestio o svom prijašnjem životu, ispovjedio svoje grijeha s jasnim znakovima utučenosti i zamolio ga da ga uzme pod svoju zaštitu i svoje vodstvo; jer Gospodin mu je po njemu počeo iskazivati tako veliku milost. Objasnio je da ga odsada želi uzeti za svog oca i za Gospodinova proroka i bio mu je spremjan služiti i pokoravati mu se do smrti.

Osmo poglavje

IVANA SU SMATRALI LUDIM

Otac učitelj Avila zahvalio je našem Gospodinu od sveg srca za jasne znakove skrušenosti što ih je vidio u novog pokajnika i radovao se iskrenoj boli koju je Ivan posve očito osjećao zbog toga što je uvrijedio Boga. Stoga je izrazio svoju spremnost da ga odsada uzme pod svoju zaštitu kao duhovnog sina i ponudio se da će ga savjetovati po najboljem znanju i savjesti. Rekao je:

"Brate Ivane, tražite oslonac u našem Gospodinu Isusu Kristu i vjerujte u njegovo milosrđe; jer budući da je on započeo to djelo, on će ga i dovršiti. Budite odani i ustrajni u onom što ste započeli! Ne mijenjajte pravac kojim ste kre-nuli i ne dajte se svladati od đavlja! Mislite uvijek na to da će oni koji se kao hrabri vitezovi bore do kraja u vojsci ovoga Gospodina, jednom uživati s njim u vječnoj slavi. Ali oni koji mu iz kukavičluka okrenu leđa, past će u ruke svojih neprijatelja i biti zauvijek izgubljeni. A budete li tužni i potišteni, što će se sigurno događati, zbog muka i kušnji kojima su po pravilu izloženi oni koji počnu voditi Gospodinove bitke, tada dođite k meni, jer budući da dobro poznajem udarce i rane od kojih ćete najviše trpjeti, kao i sredstva kojima će se vaši neprijatelji boriti protiv vas, naći ćete u mene - s milošću i pomoći našega Gospodina, - lijek koji će donijeti spas i ozdravljenje Vašoj duši i crpsti ćete novu snagu, da biste se mogli boriti protiv svojih neprijatelja. A sada pođite u miru s blagoslovom Gospodina i s mojim blagoslovom, jer sam siguran da vam Bog neće uskratiti svoje milosrđe."

Ivan od Boga bio je utješen u svojoj duši i ohrabren riječima i dobrim Savjetima tog svetog čovjeka i crpio iz toga novu snagu, kako bi prezirao samoga sebe i umrtvio svoje

tijelo. Istodobno se u njemu ponovo probudila želja da ga svi smatraju ludim, zlim i vrijednim prezira i poniženja, da bi tako mogao još bolje služiti Isusu Kristu; jer živio je samo za njegov pogled i želio na taj način sa svetim oprezom sakriti milost koju je primio iz njegove ruke. Iz tog je razloga odlučio, nakon što je otisao od oca Avile, da se uputi na trg Bibarrambla.²³ Tamo se bacio na tlo, valjao se u kaljuži i počeo, uranjajući uvijek iznova usta u blato, glasno pred očima svih koji su ga gledali, a bilo ih je mnogo, priznavati svoje grijehe kojih se sjećao. Uzvikivao je: "Ja sam bio nadasve velik grešnik prema svom Bogu i ovim ga i onim grijesima duboko uvrijedio. Što drugo zasluzuje izdajica koji je to učinio nego da ga svi tuku, zlostavljuju i smatraju najbjednjim čovjekom na svijetu i bacaju u blato kamo spada, sve što ne valja?"

Ljudi iz naroda koji su to vidjeli, nisu mogli misliti drukčije nego da je izgubio razum. Ali on je bio neopozivo razbuktan milošću Gospodina, i ispunjen željom da umre za njega i da ga svi preziru i rugaju mu se. Radi toga je, kako bi svi to činili, ponižavali ga i izrugivali mu se, ustao iz blata i počeo trčati glavnim ulicama grada, divlje skačući naokolo i tako uistinu djelovao poput luđaka.

Kad su djeca, mladi i nazočni puk to vidjeli, počeli su ga slijediti, te su se uz grohot i izrugivanje bacali na njega kamjenjem, izmetom i svakojakim smećem. No on je sve to podnosio s velikim strpljenjem i s radošću, kao da se nešto slavilo; osjećao je kao veliku sreću što mu se ispunila želja da smije nešto pretrpjeti za onoga koga je volio iznad svega, a da pritom nije nikome nanio zlo.

Ivan je nosio u rukama drveni križ što ga je pružao svi ma da ga poljube. Ako je netko zahtijevao da iz ljubavi pre-

²³ Trg Bibarrambla danas je jedan od najljepših i najvećih trgov Granade. U vrijeme Ivana od Boga bio je manji, ali su se na njemu održavale sve važnije priredbe, među njima, i osobito svečano - procesija na Tijelovo.

ma Isusu poljubi zemlju, smjesta je poslušao i to učinio, iako je ona bila veoma prljava, ili ako je to od njega tražilo neko dijete.

To je učinio nekoliko dana s takvim žarom da je često pao na tlo iscrpljen i omamljen pogrdama, udarcima, batinama što ih je primio. On je naime tako vješto prikazivao sebe ludim da su ga gotovo svi doista smatrali takvim. Istodobno je bio tako slab od stalnih zlostavljanja i zbog pre-malo hrane koju je uzimao da se još jedva mogao držati na nogama. Unatoč tome nije mu još bilo dosta poniženja, već je svoje tijelo i dalje vedrog lica i ne žaleći se izlagao bacanju kamenja i udarcima djece i odraslih.

Kad ga je dvoje čestitih ljudi vidjelo u takvom stanju, osjetili su samilost prema njemu; uzeli su ga za ruku, spasili ga od zlostavljanja i odveli u Kraljevsku bolnicu.²⁴ Tamo su bili smještani i njegovani duševni bolesnici grada. Zamolili su upravitelja da primi Ivana i skrbi se za njega. Željeli su da ga smjesti u prostoriju gdje će biti zaštićen od ljudi i imati svoj mir da bi se mogao izlijеčiti od duševne bolesti koja ga je snašla.

Budući da je upravitelj viđao Ivana kako je išao ulicama grada i znao kakve je muke pretrpio, odmah ga je primio. Naložio je njegovatelju da ga uvede.

Kad su vidjeli u kakvom je bio stanju, razderana odjeća, tijelo puno rana i modrica od udaraca i bacanja kamenja na njega, bez oklijevanja su se pobrinuli za njega. Isprva su ljubaznim vladanjem prema njemu nastojali postići da on

²⁴ Kraljevsku bolnicu, veličanstvenu četverokutnu građevinu koja je bila namijenjena njezi siromašnih bolesnika, počeo je 1511. godine graditi kralj Ferdinand, a dovršili su je njegovi nasljednici. Danas ta zgrada pripada sveučilištu Granade koje je tamo smjestilo mnoge odjele, a među njima i moderan i veoma posjećivan kongresni i kulturni centar. Sobica u kojoj je bio zatvoren Ivan od Boga nalazi se u sveučilišnoj knjižnici i može se i danas razgledati. U maloj se prostoriji skupljaju i čuvaju knjige o Ivanu od Boga i njegovu redu.

opet dođe k sebi i da se oslobodi svog ludila. No kako se liječenje koje se primjenjivalo u tim kućama prema takvim ljudima sastojalo u tome da su bili bičevani, bacani u okove i slično, kako bi ih kazna i bol natjerali da se okane svog divljaštva i dođu k sebi, svezali su mu ruke i noge, razodjeli ga, zadavali mu brojne udarce dvostrukom ispletenu bičem.

Njegova se bolest sastojala međutim samo u tome da je bio ranjen Kristovom ljubavlju. Radi toga je, kako bi mu nanijeli još više udaraca i još gore s njim postupali, počeo vikati: "O vi izdajice i neprijatelji kreposti, zašto postupate tako loše i okrutno s ovom mojom jadnom i nesretnom braćom koja se skupa sa mnom nalaze u ovoj Božjoj kući? Ne bi li bilo bolje suosjećati s njima i njihovim patnjama, prati ih i davati im jesti s više ljubavi i milosrđa nego što to činite? Ta u tu su svrhu katolički kraljevi osigurali potrebna sredstva." Kad su to čuli bolničari, mislili su da se ludilu još pridružila i zloča i budući da su ga željeli toga osloboditi dodali su predviđenoj kazni još daljnje bolne udarce biča i dali mu mnogo više batina nego onima koje su smatrali samo ludima.

Ali on ni tada nije prestao pod izgovorom ludila, prigovarati zbog nemarnosti i okrutnosti u njihovom postupanju prema bolesnicima, što mu je bilo uzvraćeno dvostrukom mjerom bičevanja. I tako je on bio spremjan neizrecivo trjeti, žrtvujući sve to u tišini svoga srca onom kome je za ljubav trpio i za koga je sve to uzeo na sebe.

Deveto poglavlje

OTAC AVILA POSLAO JE U BOLNICU JEDNOG OD SVOJIH UČENIKA KOJI JE TREBAO IVANA UTJEŠITI

Kad je učitelj Avila saznao da je Ivan od Boga zatvoren u Kraljevskoj bolnici poslao je odmah, budući da je veoma dobro znao uzrok njegove bolesti, jednog od svojih učenika da poruči Ivanu kako se veoma raduje njegovu napretku, jer vidi da je Kristu za ljubav počeo trpjeti. Molio ga je da se isto tako Gospodinu Isusu za ljubav ponaša kao dobar i hrabar vojnik i tako bude spremjan dati svoj život za Gospodina i kralja i da ponizno i strpljivo podnosi sve muke što mu ih nametne božansko veličanstvo. Jer bude li mislio na to što je pretrpio naš Spasitelj na križu, svaka će mu se bol činiti lakšom. Još mu je poručio: "Naoružajte se, brate Ivane, jer imate vremena za trenutak kada ćete se vratiti u svijet, kako biste se borili protiv trojice neprijatelja²⁵ i uzdajte se u Gospodina, jer Vas on neće napustiti."

Brat Ivan je osjećao kao veliku milost i veliku utjehu da ga se njegov dobri otac, učitelj Avila, sjetio i poslao nekoga da ga posjeti dok je on u onom zatvoru. I radovao se što je on bio jedini, osim Gospodina, koji je mislio na njega i tješio ga u njegovoj nevolji. Plakao je od radosti zbog te milosti koju mu je Gospodin iskazao i ovako odgovorio:

"Kažite mom dobrom ocu neka ga Gospodin Isus usreći posjetom i plati mu sve ono dobro što mi daje i da tu ima roba koga je stekao u pravednom ratu i koji se uzda u Božje milosrđe. Iako sam loš i nekorisni sluga, neka me Kristu za ljubav ne zaboravi u svojim molitvama preporučiti božan-

²⁵ "Tri neprijatelja": time je vjerojatno mislio na svijet, đavlja i tijelo, kao što se to može pročitati na jednom mjestu u pismima Ivana od Boga (usp. Drugo pismo vojvotkinji od Seseca, 10).

skom veličanstvu; jer tako će živjeti sretno i nadati se da mi neće manjkati njegove pomoći". Tim su se i sličnim mislima njih dvojica tajno posjećivala i dobro se razumjela.

Bolničari su veoma pozorno motrili na Ivana i s vremenom na vrijeme, ako su ga vidjeli promijenjenog i ako im je dao povod za to, kao što je bilo prije opisano, nisu prezali od toga da ga kažnjavaju, jer su ga time namjeravali izlijeviti. On je hrabro i vedro primao udarce i pritom još uzvikuvalo: "Braćo, samo udarajte ovo izdajničko tijelo, neprijatelja svega dobrog, koje je bilo uzrok svim mojim grijesima. I budući da sam ga slušao, pravo je da oboje ispaštamo, jer smo oboje sagriješili." A kad je video kako su bili bičevani drugi bolesnici koji su tamo skupa s njim bili zatvoreni kao duševno poremećeni, rekao je: "Neka mi Isus Krist daruje vrijeme i milost da imam bolnicu u kojoj bih mogao primati siromašne, napuštene ljude koji su izgubili razum, kako bih im služio onako kako to ja želim!" A naš mu je Gospodin potpuno ispunio tu molbu, kao što ćemo kasnije vidjeti. Nakon što je prošlo nekoliko dana da je Ivan bio u bolnici i trpio ove i one muke, kako bi bolje skrivao volju i želju kojom je bio ispunjen i ostvario je time da služi našem Gospodinu u njegovim siromasima, činilo se da mu je došlo vrijeme da se smiri i dođe k sebi. U suzama je i uzdišući zahvalio Gospodinu govoreći: "Hvaljen budi, naš Gospodine, jer osjećam se izlijevšenim i oslobođenim, više nego što zasluzujem, od boli i straha što sam ih osjećao u srcu tijekom proteklih dana."

Upravitelj i drugi namještenici veoma su se radovali kad su vidjeli da se oporavio i od njega čuli da se bolje osjeća. Stoga su mu skinuli okove i dopustili da se slobodno kreće kućom. A on je, ne čekavši da mu se nešto kaže, s goljem ljubavlju prionuo obavljanju službe za siromahe preući pod i zahode.

Bolničari su se isto tako veoma radovali kad su vidjeli da je tako dobro svladao bolest i da mu se vratio razum, što više, da ih je sve nadmašio u ljubavi i spremnosti da pomognе siromasima. I zahvaljivali su našem Gospodinu.

Deseto poglavlje

IVAN OD BOGA HODOČASTI NAŠOJ PREMILOJ GOSPI OD GUADALUPE

Dok se tako Ivan od Boga posvetio obavljanju tih službi, sjedio je jednog dana pri vratarnici bolnice i mislio na svoje muke i na milosti koje je primio od našega Gospodina. Bio je dan jedanaest tisuća svetih djevica. Odjednom je, gledajući preko polja, video kako mimo bolnice prolazi mnogo ljudi na konjima, brojni svećenici i mnoge druge posvećene osobe. Oni su nosili i pratili mrtvo tijelo carice, supruge Karla V. koja je umrla i trebala biti sahranjena u Kraljevskoj kapeli Granade.²⁶ Kad je saznao o čemu se radi obuzela ga je želja da smjesta napusti bolnicu i ostvari svoje dobre namjere, naime da služi Gospodinu u njegovim siromasima, da im pribavlja hranu i piće i prima napuštene i hodočasnike. Jer u ono vrijeme nije još u tom gradu, koji je tek nedavno bio natrag oslobođen, postojala bolnica takve vrste. S tom se odlukom uputio upravitelju i rekao: "Brate, naš će ti Gospodin Isus platiti milodare i ljubav što su mi bili dani u ovoj kući u vrijeme moje bolesti. No sada se, hvala Bogu, osjećam opet dobro i zdravo, tako da mogu raditi. Stoga mi, ako se slažete, dajte Bogu za ljubav dopuštenje da odem."

"Više bih volio", rekao je upravitelj, da još nekoliko dana ostanete u ovoj kući, kako biste se oporavili i opet ojačali, jer ste još veoma slabi i iscrpljeni od pretrpljene bole-

²⁶ Castro piše kako je Ivan od Boga na dan jedanaest tisuća djevica odlučio napustiti Kraljevsku bolnicu. Dan jedanaest tisuća djevica je 21. listopada, kad se svetkuje blagdan svete Uršule koja je po legendi s djevicama čiji broj nije točno poznat pala u ruke Hunima i umrla mučeničkom smrću. Po tome je mrtvo tijelo carice Izabele prispjelo toga dana u Granadu. Točno je međutim da je mrtvo tijelo mlade carice koja je umrla 1. svibnja u Toledo dospjelo u Granadu 16. svibnja 1539. godine. Stoga se tu mora raditi o Castrovom netočnom tumačenju, odnosno, nekom nesporazumu.

sti. No budući da je Vaša volja da odete, tada podite s Božjim blagoslovom. Ali ponesite sa sobom potvrdu što će Vam je dati, kako Vas ljudi kad Vas vide ne bi opet doveli u bolnicu. Jer oni bi mogli misliti da još niste izlječeni od svoje bolesti. Tako ćete moći nesmetano ići kamo god poželite.”

Ivan je zahvalno primio potvrdu, ali se potajno radovao i nadao da će ljudi i dalje misliti o njemu kao prije, naime da je uistinu lud.

Nakon što se oprostio od svih u kući, gdje su ga u međuvremenu jako zavoljeli, krenuo je u sirotinjskoj odjeći, bosonog i gologlav na put k našoj Premiloj Gospici od Guadalupe²⁷. Tamo je želio posjetiti Djевичicu Mariju.

Na tom je putovanju morao pretrpjeti mnogo gladi i studeni, osobito radi veoma oskudne odjeće. Jer to se događalo usred zime²⁸ i budući da nije imao novca morao je prosjačiti hranu, a k tome je još bio bosonog.

Unatoč tome imao je naviku da, kako ne bi zapao u besposličarenje, svaki put kad je došao na neko mjesto gdje je želio nešto pojesti i malo se zadržati, natovari na pleća naramac drvlja i odmah s njim otide u bolnicu, ako je ona postojala, kako bi ga darovao siromasima. Zatim bi otiašao isprosjačiti ono što mu je bilo nužno za život.

Čim je prispio u Guadalupe ušao je klečeći u crkvu, te se povjerenjem i suzama u očima razložio Gospodinu svoje

²⁷ Svetište naše Drage Gospe od Guadalupe nalazi se u Caceresu/Estremeradi, udaljeno 300 km od Granade. U ono su doba njime upravljali jeronimovci. Novija povjesna saznanja daju naslutiti da je Ivan od Boga bio тамо upućen u umijeće njegove bolesnika. To je svetište bilo poznato lječilište gdje se nalazila i bolnica. Neki povjesničari idu čak tako daleko da kažu kako je možda Ivan Avilski poslao Ivana od Boga na hodočašće u Guadalupe upravo u tu svrhu.

²⁸ Kao što smo rekli u jednoj od prethodnih opaski ispod teksta, trebalo bi se tu riješiti je li Ivan od Boga pošao na spomenuto hodočašće poslije blagdana jedanaest tisuća djevica ili poslije sahrane carice Izabele (u tom je slučaju naime bilo ljeto).

nevolje i zahvalio mu za sve što mu je darovao. Zatim se isповједио i primio pričest. Tako je ostao nekoliko dana, posve predan molitvi, dok mu se nije činilo da je došlo vrijeme za povratak.

Jedanaesto poglavlje

IVAN OD BOGA SE PO SAVJETU UČITELJA AVILE VRAĆA U GRANADU

Po završetku svog hodočašća krenuo je Ivan natrag na put u Granadu. Kad je stigao u Baezu²⁹ doznao je da je tamo upravo boravio radi držanja propovijedi njegov dobri učitelj otac Avila, kao što je to običavao i u drugim gradovima i selima. Čim je to doznao, odmah ga je otisao posjetiti i obavijestiti o svom hodočašću. Otac Avila ga je primio s velikom radošću. Nakon što je kod njega proveo nekoliko dana, zamolio ga je za savjet što mu je dalje činiti. Otac Avila je na to odgovorio: "Brate Ivane, vratite se u Granadu kamo vas je Gospodin pozvao. On koji poznaje vašu načinu i vašu želju, pokazat će vam put na kome mu trebate služiti. Mislite uvijek na to da vas on gleda i neprestano postupajte kao u nazočnosti jednog tako velikoga gospodina. Čim stignete u Granadu, potražite isповједnika³⁰ koji je onakav kako sam vam rekao i koji treba biti vaš duhovni otac. Bez njegova savjeta nemojte poduzimati ništa važno. Budete li tada u nekoj stvari trebali moj savjet, pišite mi gdje god se ja nalazio i s pomoći našega Gospodina, učiniti će za vas sve na što me obvezuje ljubav". Tako se Ivan od Boga oprostio od svog učitelja i krenuo na put u Granadu. Kad je ujutro prispio u grad, najprije je posjetio svetu misu.

²⁹ U Baezi koja se nalazi u provinciji Jaén u Andaluziji, upravljaо je tada Ivan Avilski katoličkom školskom ustanovom Presvetog Trojstva koja je bila podignuta 1542. godine.

³⁰ U tog se isповједnika i duhovnog vode vjerljatno radi o ocu Portillu koji nam je poznat samo po imenu, a koga je Ivan Avilski, kao što znamo iz jednog od njegovih pisama, preporučio Ivanu od Boga kao savjetnika i dušobrižnika umjesto sebe: "Veoma ste me obradovali viješću da se držite našeg dogovora i slušate oca Portillu pri oblikovanju mjera za pomoći siromašnjima... Ako me volite i želite činiti što vam kažem, dajem vam umjesto sebe oca Portillu: što vam on kaže, ja vam kažem; o čemu razgovarate s njim, razgovarate sa mnom i to dok Bog bude želio da se ponovno vidimo" (usp. "Epistolario", ibid, str. 518-520).

Tada se uputio na brdo, kako bi sakupio naramak drva. Kad se s tim vratio, toliko se stadio tako ući u grad da nije uspio proći ni kroz Mlinska vrata koja su još dosta udaljena od prometa grada. I tako je drva dao nekoj siromašnoj udovici kojoj su ona baš trebala.

Sljedećeg je dana stao, pun srama zbog svog kukavičluka proteklog dana, i poslije sudjelovanja na misi vratio se na brdo kako bi opet sakupio naramak drva. Kad je s njim došao u grad, opet ga je preplavio isti onaj stid kao dan prije. Stoga je, hrabreći samoga sebe i prisiljavajući se da ide dalje, počeo ovako nagovarati svoje tijelo: "E pa, gospodine magarče, koji ne želiš ući u Granadu sdrvima, jer se stidiš i ne želiš izgubiti čast, sad je trebaš izgubiti i nositi drva do glavnog trga, da vas mogu vidjeti i prepoznati svi koji vas poznaju. To će vam pomoći da odbacite ponos i oholost što je u vama." I tako je Ivan doista otiašao do glavnog trga. Budući da od vremena njegove duševne bolesti više nije bio viđen, bili su ljudi veoma začuđeni kad su ga ugledali s naramkom drva i u velikom se broju okupili oko njega. Neki koji su se voljeli rugati dovikivali su mu: "Što se dogodilo, brate Ivane, sad ste postali drvosječa? Što ste u Kraljevskoj bolnici doživjeli s bolničarima? Nitko vas ne može shvatiti, jer svakodnevno mijenjate svoj poziv i način života." Tim su mu se i drugim riječima rugali mladi dangube.

On je sve to primao vedrog raspoloženja, ne dajući poremetiti svoj mir; čak se smješkao, i kako bi sudjelovao u njihovoj zabavi na njegov račun, odgovorio: "Braćo, to je igra opsjenara³¹, tri galije i jedan brod: što više vidite, to ćete manje razumjeti."

³¹ "El juego de birlimbao": pri tome se radi o igri koja zahtijeva veliku vještinu ruku i nalik je na igru s tri karte ili tri kocke, a u Srednjem su je vijeku prije svega na sajmovima igrali opsjenari (vidi sliku Hieronymusa Boscha "Opsjenar"). U sjevernim se zemljama primjenjivala verzija s tri kockice. Jedna se kockica pred očima gledatelja sakrije ispod jedne od triju šalica.

Tim je i sličnim finim igrama riječi ljubazno odgovarao svima koji su ga ispitivali o njegovu životu i tako skrivaо milost koju je primio od Gospodina. Veselio se što su ga ljudi smatrali ništarijom bez ikakve vrijedinosti, a to mu je dobro uspjevalo, jer su oni bili i dalje mišljenja da je ono što čini posljedica ludila, sve dok nisu spaznali kakav je velik plod i kakvo dobro vino donijelo ono sjeme koje je bilo zakopano i naoko trulo.

Nekoliko je dana bio zaokupljen donošenjem drvlja s brijega. Na taj se način brinuo za svoje osnovne životne potrebe. Što mu je ostalo, dijelio je siromasima na koje je noću nailazio i s boli gledao kako zebu, prekriveni ranama i bolesni, ležeći na tlu posve nezaštićeni i bespomoćni. Kad je video koliko ih je mnogo bilo, postao je još odlučniji u svojoj nakani da im priskrbi pomoć.

Opsjenar počne na stolu veoma brzo pomicati šalice. Zadatak se gledatelja sastoji u tome da ne izgube s vida onu šalicu ispod koje se nalazi kockica i na kraju igre pokažu ispod koje se od tri šalice ona nalazi, što gotovo nikada ne uspije, iako bi ih se većina kladila, što prije svega iskorištavaju varalice, da to zna. Osobito lukavi igrači skoro do kraja podižu šalicu s kockicom, kako bi gledatelji bili još sigurniji. Otuda mudra izreka svetog Ivana od Boga: "Što više vidite, to ćete manje razumjeti".

Dvanaesto poglavlje

PRVA BOLNICA IVANA OD BOGA

Čvrsto odlučivši da siromašnima priskrbi pravu utjehu i pomoć razgovarao je Ivan od Boga s nekim pobožnim osobama koje su mu pomagale u vrijeme njegovih patnji.

Uz njihovu mu je dobrohotnost i potporu uspjelo unajmiti kuću kraj gradske rible tržnice, blizu trga Bibarambla.³² Tamo i u drugim dijelovima grada pokupio je siromahe koji su zapušteni, bolesni i obogavljeni živjeli na ulicama na rubu propasti. Poveo je sa sobom koliko ih je god našao. Zatim je kupio nekoliko slamenatih prostirača i starih pokrivača na kojima su mogli spavati, za više od te pomoći nije bilo dovoljno novca, i rekao im: "Braćo, zahvalite Bogu od svega srca, jer on vas je čitavo to vrijeme čekao kako biste činili pokoru. Zapitajte se čime ste ga uvrijedili, jer će vam dovesti dušobrižnika koji će trebati izlijeciti vaše duše; tada neće manjkati ni lijeka za tijelo. Uzdajte se u Gospodina, jer on će se za sve brinuti kao što to običava činiti za one koji sa svoje strane tome pridonoše."

Zatim je otisao i doveo im svećenika u kojega su se svi trebali ispovjediti. S obzirom na njegovu veliku ljubav rado je naime svaki svećenik kome se obratio pošao s njim kako bi učinio to dobro djelo.

Poslije toga je odlučno krenuo svim ulicama pri čemu je s velikim naporom nosio na plećima golemu košaru a u rukama dva lonca koji su bili učvršćeni konopcima, i stalno

³² Kuću koju je unajmio Ivan od Boga nalazila se u ulici imenom Calle Lucena. Općinska uprava Granade dala je 1896. godine iznad ulaza kuće u kojoj se danas nalazi mali pansion, staviti tablu na kojoj je napisano: "El insigne Padre de los pobres San Juan de Dios fundó en esta casa su primer hospital" (Veliki otac siromašnih Ivan od Boga uredio je u ovoj kući svoju prvu bolnicu).

uzvikivao: "Tko želi samom sebi učiniti dobro? Činite dobro iz ljubavi prema Bogu, braćo moja u Isusu Kristu!"

Budući da je isprva izlazio navečer, katkad i kad je kišilo, i u vrijeme kad su ljudi bili okupljeni u svojim kućama, naginjali su se kroz prozore i izlazili na vrata začuđeni tim novim prosjačkim zovom. Činilo se kao da je Ivan svojim glasom koji je izazivao samilost i snagom koju mu je darovaо Gospodin uspio dirnuti srca svih ljudi. Svi su oni bili osim toga duboko ganuti njegovim slabim, iscrpljenim likom i strogosti njegova života, tako da su svojim prilozima, svatko po svojim mogućnostima, ispunjavali njegove molbe i darivali ga s velikom ljubavlju i spremnošću da pomognu. Neki su dali novac, neki komad kruha ili cijeli kruh, drugi su dali ostatak svojih obroka, meso i druge stvari, stavljajući ih u lonce koje je u tu svrhu nosio sa sobom.

Kad je video da je imao dovoljno milodara, odmah je požurio natrag svojim siromasima i još na ulaznim vratima uskliknuo: "Božji pozdrav i blagoslov, braćo! Molite se Gospodinu za sve koji su vam učinili dobro!"

Zatim je zagrijao ono što je donio i svima podijelio. Kad su pojeli i pomolili se za dobrotvore, on je sam oprao tanjure i lonce, pomeo kuću i s velikim naporom donio sa zdenca dva vjedra vode. Jer budući da je još uvijek bilo svježe sjećanje na to da se Ivana smatrало ludim i on je još uvijek ostavljao žaljenja vrijedan dojam, klonili su se ljudi njegova društva i nitko mu nije želio pomoći. Tako je sav posao obavljaо sam, sve dok ga ljudi nisu prepoznali kao ono što je bio.

Budući da je služio siromasima s velikom ljubavlju, do lazili su mnogi k njemu. Kako je kuća bila mala, a broj ljudi velik, nije bilo dovoljno mjesta za sve koji su nagrnuli privučeni njegovim zovom ili koje je on sam s ljubavlju na-

šao na ulicama i doveo onamo; jer mnogi nisu mogli biti primljeni u drugim bolnicama unatoč svojim molbama.

S obzirom na takvu situaciju unajmio je još jednu veću i prostraniju kuću.³³ Onamo je odnio na svojim plećima sve bolesnike koji nisu mogli hodati i siromahe, te ležaljke na kojima su oni i hodočasnici spavali. Tamo se mogao više brinuti za red i slogu i čak postaviti nekoliko kreveta za one najbolesnije. Naš mu je Gospodin dao osim toga nekoliko bolničara koji su mu pomagali pri skrbi za bolesnike, dok je on uvijek iznova odlazio prosjačiti milodare i lijekove za njih. U onoj mjeri u kojoj je u Ivanu od Boga rasla ljubav prema bližnjemu, umnožavalii su se i predmeti za uređenje i za svakodnevnu upotrebu u njegovoj Božjoj kući; jer sada su ljudi spoznali što se tamo zapravo događalo, tako da su ga mnoge važne i visoko cijenjene osobe iz Granade i okolice počele veoma poštovati, jer su vidjele da je u onom što je činio bilo ustrajnosti i reda i da je sve više napredovao od dobrog k boljem.

A kad su vidjeli da nije primao samo hodočasnike i zauštene ljude, kao što je to činio na početku, već da je postavio i krevete za njegu bolesnika, počeli su svi imati

³³ Usporedimo li prikaz što ga Castro daje s obzirom na premještanje bolnice Ivana od Boga s onim što piše u XVI. poglavljju, naime da je za Ivana od Boga bila kupljena kuća u "Calle de los Gomeles", imamo dojam da je on dvaput premjestio svoju bolnicu: prvi put neko vrijeme poslije osnivanja u "još veću i prostraniju kuću" (koja se vjerojatno nalazila u Calle Luceni ili čak graničila s prethodnim položajem); drugi put u Calle de los Gomeles početkom 1547. godine. U dokaznom materijalu postupka za proglašenje blaženim piše uistinu da je Ivan od Boga isprva smještavao siromahe koje je pokupio na ulicama u prednje dvorište kuće nekog plemića imenom Don Miguel Venegas. On mu je za ubuduće, kako bi očuvao slobodnim ulaz svoje kuće, dao za smještaj siromaha jednu od svojih "sporednih kuća". Odande je tada Ivan od Boga premjestio svoje siromahe u ulicu Lucena (usp. Gómez Moreno, *San Juan de Dios-Primicias historicas suyas*, Madrid 1950., str. 208-209). Po tome je zbrinuo svoje siromahe u tri kuće jednoj za drugom: najprije u kući koju je dobio od Don Miguela Venegasa, zatim u bolnici u ulici Lucena i naposljetku u bolnici u Calle de los Gomeles.

povjerenje u njega. Davali su mu sve što je trebao za svoje siromahe, čak su mu povjeravali veće milodare nego obično i darivali mu plahte, pokrivače, madrace, odjevne predmete i još mnogo drugoga.

Uskoro su dolazili k njemu siromašni i potrebiti svake vrste iz svih slojeva stanovništva, kako bi ga zamolili za pomoć: udovice i siročad koji su mu se potajno obraćali, osobe koje su bile upletene u neke parnice, rastjerani vojnici, kao i osiromašeni seljaci čiji je broj sve više rastao, jer je godina bila škrta i donijela slabu žetvu. On je pomagao svima prema njihovim potrebama i nikoga nije odagnao od sebe i ostavio neutješenog. Onima kojima je mogao pomoći pomogao je odmah i pun radosti, a druge je utješio ljubaznim i bodrećim riječima, govoreći im neka se uzdaju u Boga. Želio je naime da svi opet steknu hrabrost i to mu je uspijevalo. Jer koliko to god neobično zvučalo: nikada nije k njemu netko došao, a da Gospodin nije poslao malo ili mnogo čime je on mogao pomoći. No sve to nije još Ivanu bilo dovoljno, već je taktično počeo posjećivati brojne ljudе koji su od stida tajili svoje siromaštvo: neudane djevojke, siromašne redovnica, kao i udane žene koje su u potaji trpele oskudicu. I njih je s mnogo brižnosti i ljubavi opskrbljivao onim nužnim za život, moleći za pomoć imućne dame, a i sam je za njih kupovao kruh i meso, ribu i ugljen i sve drugo što im je bilo potrebno; jer nije želio da imaju povoda ići na ulicu da si priskrbe te stvari, već im je želio pružiti mogućnost da ostanu u skrovitosti svoje kuće i tako čuvaju svoju krepot i netaknutost.

Nakon što je Ivan opskrbio te žene onim što je bilo nužno za njihovu tjelesnu dobrobit, pobrinuo se da ne budu besposlene, već da mogu radom pomoći samima sebi i odijevati se. Tako je jednima nabavljaо iz kućа trgovaca svilu koju su obrađivale, dok su druge tkale laneno platno ili radele s vunom. Rado bi sjeo k njima, poticao na rad i održao

im mali duhovni govor, pri čemu ih je pozivao da vole vrline i klone se poroka. Pri tome se služio slikovitim tumačenjima koja su unatoč svojoj jednostavnosti ostala do danas u sjećanju mnogima koji su ih čuli i uvjeravao ih kako na taj način i s Božjom milošću neće oskudijevati u onom nužnom za život. Onim je najmarljivijima obećao osim toga i nagradu. Na taj ih je način poticao na krepstan život i na službu Gospodinu.

Pri tom djelu, kao i pri svim drugima kojima se on posvetio, nije manjkalo ljudi koji mu nisu bili skloni, jer đavo se nikad ne prestaje, bilo osobno ili po svojim ortacima, boriti protiv onih koji su se oteli njegovoj vlasti i stupili u službu Gospodina. Neki su od tih ljudi ismijavali Ivana od Boga govoreći kako je sve to zapravo dio ludila koje je ostalo u njemu otkako se na ulicama Granade ponašao kao pravi luđak i kako će se on već uskoro opet slomiti pod tim ludilom, jer nema čvrstog temelja. Tako su dakle gledali na njega nepovjerljivo. Pomno su pratili u koje je kuće ulazio, propitivali se što je tamo činio i govorio; čak su ga potajno uhodili. Kad su tada vlastitim očima vidjeli iskrenost i svestnost njegovih riječi i djelâ, bili su i zapanjeni i zbumjeni i mogli su samo šutjeti. Neki su mu čak poslje, kad bi ga sreli, iskazivali pohvalu i davali milodare. On uza sve to nije nikada zaboravljao svoje siromahe, jer njima je bila namijenjena njegova glavna skrb. Ujutro, prije nego što je odlazio od kuće, tješio ih je riječima i opskrbio onim nužnim. A odlazio je tek nakon što je dao točne naloge kako treba svatko ispunjavati svoje obveze prema njima i kad je mogao biti siguran da će to njegovi sljedbenici koje je u tu svrhu imao kod sebe, pravilno obaviti. Tada je odlazio prosjačiti milodare do deset ili jedanaest sati noću.

Trinaesto poglavlje

DRUGA DJELA ŠTO IH JE ČINIO BOŽJI SLUGA

Brat Ivan od Boga bio je veliki štovatelj muke našega Gospodina Isusa Krista; budući da je to glavni izvor za naše spasenje, našao je u njoj veliku korist i utjehu.

Kako je sada bio prožet željom da iz ljubav prema Bogu pruža i svojim bližnjima onu pomoć što ju je on primio, učinio je svojom navikom da petkom, na dan kad je bilo postignuto naše otkupljenje, odlazi u javnu kuću, kako bi vidio hoće li mu uspijeti spasiti koju dušu iz đavolskih kandži gdje se činilo da se te žene nepovratno nalaze. Čim je ušao, otišao bi k onoj koja mu se činila najnemoralnijom i koja je najmanje pomicljala na to da ode odande i rekao joj: "Kćeri moja, dat ћu ti onoliko koliko bi ti dao neki drugi, čak još i više. Samo te molim da me u svojoj sobi malo slušaš što ћu ti reći."

Nakon što su ušli u sobu, rekao je ženi da sjedne, dok je on sam kleknuo na pod pred malim križem što ga je u tu svrhu nosio sa sobom. A tada je počeo optuživati sebe zbog svojih grijeha, gorko je plakao i s takvom osjećajnom dubinom molio našega Gospodina za oproštenje da je i u žene pobudio kajanje i bol zbog njezinih životnih pogrešaka. Zahvaljujući toj sposobnosti uspjelo mu je pridobiti njezinu pozornost, tako da ga je slušala i počeo joj je pripovijediti o Kristovim mukama i to s takvom predanošću da ju je dirnuo do suza.

Potom joj je rekao: "Vidiš sestro moja, koliko si stajala našega Gospodina! Ne budi i ubuduće sama uzrok svoje propasti! Misli na vječnu plaću što je Gospodin drži u pravnosti za dobre ljudi i na vječnu kaznu što očekuje one

koji poput tebe žive u grijehu. Ne izazivaj ga još više, jer će te inače, kao što bi zaslužili tvoji grijesi, posve napustiti, a tada ćeš se poput tvrdog i teškog kamena strmoglavit u dubinu pakla!"

Gospodin mu je davao nadahnuće za takve i slične stvari. Iako neke žene koje su okorjele u svojim porocima, nisu marile za njegove riječi, druge su s Božjom pomoći ipak osjetile kajanje i pokazale skrušenost. One su mu rekle: "Brate, Bog zna kako bih rado pošla s vama i služila siromasima u bolnici, ali ovdje sam se obvezala i neće me pustiti da odem s vama."

On je radosno odvratio: "Kćeri moja, uzdaj se u Gospodina, jer on je prosvijetlio tvoju dušu, a pobrinut će se i za tvoju tjelesnu dobrobit. Misli na to kako ćeš bogato biti obdarena budeš li mu služila, a ne ga više vrijeđala; i čvrsto odluči da ćeš radije umrijeti nego opet zapasti u grijeh. A sada me pričekaj, odmah ću se vratiti."

Zatim je žurno otisao uglednim damama grada koje je poznavao i znao za njihovu spremnost da pomognu, te im rekao: "Sestre moje u Isusu Kristu, znajte da postoji ropkinja koja je u vlasti sotone. Pomozite mi Bogu za ljubav da je oslobodim. Spasimo je iz tog sramotnog ropstva!"

Osobe kojima se obraćao u takvim slučajevima bili su ljudi koji su se osjećali toliko obvezani ljubavlju prema bližnjemu da je rijetko otisao ne dobivši njihovu pomoć.

Kad jednom nije našao potrebnu pomoć, izdao je potvrdu o preuzimanju i obvezao se da će namiriti dugove dotične žene koju je odveo od njezina gazde.

Odmah ju je odveo u bolnicu, u odio gdje su se zbrinjavale žene koje su vodile isti život kao ona. Želio je da takva nova štićenica vidi kakvu je plaću svijet dao onima poput nje i što očekuje one koje žele ostati u tom zanatu. Nekima

je glava bila iznakažena truleži rana, tako da su se s nje već morali odsjeći komadići kosti. U drugih su bili izjedeni drugi dijelovi tijela; njima su bili nekim spaljujućim sredstvom uz žestoke boli odstranjeni ti dijelovi, tako da je to izgledalo ružno i odvratno.

Potom je pokušao saznati kakve su bile nakane svake pojedine od njih. Jer neke od njih, kojima je naš Gospodin dao bolji uvid u njihovu vlastitu situaciju, željele su se s obzirom na svoje dotadašnje vladanje povući od svijeta, kako bi činile pokoru. Te je on odveo u samostan sestara koje su živjele u klauzuri i opskrbljivao ih onim najnužnijim. Drugima, koje nisu za to imale preduvjete, i bile su sklone bračku, pribavio je miraz i muža i udao ih. A udao ih je mnogo. Tako ih je na primjer prvi put kad se uputio na dvor vjenčao odjedanput čak šesnaest pomoću milodara što ih je tamo dobio. O tome svjedoče neke od tih žena koje su u međuvremenu postale udovicama i koje su časno živjele i žive.

Pri ispunjavanju tih djela ljubavi prema bližnjemu morao je Ivan od Boga pretrpjeti i mnoga poniženja i boli. No on je uvijek jasno pokazao veliku, čak junačku strpljivost koju mu je položio u dušu naš Gospodin.

Naime, većina je tih žena uslijed svog grešnog života tako nepristupačna, psihički poremećena i nepoučiva da mnogi sluge Božji iz tog razloga odustanu baviti se njima, iako ih je ganula njihova nevolja.

Kad je Ivan želio povesti sa sobom neku od tih žena, počele su druge vikati, grditi ga i obasipati uvredama i psovkama, tvrdeći da to čini u zloj namjeri. On nije na to odvratio ni riječi, već je to podnosio veoma strpljivo, ne uzvraćajući zlim za zlo. Naprotiv, ako je netko te žene pozvao na red i rekao: "Zašto ste tako zle i drske prema onom koji vam čini toliko dobra?", on je brzo odgovorio: "Pustite ih, ništa im ne govorite, ne uzimajte mi moju krunu. Jer te me

žene poznaju i znaju tko sam. Radi toga postupaju sa mnom onako kako zaslužujem.”

Tu se treba spomenuti jedna zgoda koja će u nama zbog svoje jedinstvenosti vjerojatno prije izazvati čuđenjenje nego nas potaknuti na nasljedovanje. Taj događaj osobito pokazuje njegovu golemu ljubav za spas duša za koje je znao da se mogu pridobiti samo uz visoku cijenu.

Jednog se dana opet uputio u javnu kuću i nagovorio nekoliko žena da se odreknu svog lošeg života. Četiri su od njih prihvatile njegovu ponudu tvrdeći kako žele ispaštati svoju prošlost, rekле su mu da ih bezuvjetno mora odvesti u njihov zavičajni grad Toledo, jer tamo moraju srediti neke probleme svoje savjesti, inače se ne bi mogle odreći svog grešnog života. Obećale su mu da će bude li ih odveo onamo, učiniti sve što im bude naredio.

Kad je Ivan to čuo i pomislio kako na taj način može izbaviti četiri žene odjednom, složio se s njihovim prijedlogom.

Budući da je odlučio odvesti žene u Toledo, pripremio je jahaće životinje i što je još bilo potrebno i s njima, on sam pješačeći, krenuo na put. Sa sobom je poveo i suradnika bolnice imenom Ivan Avilski³⁴ koji je bio obazriv i čestit čovjek i umro tek prije nekoliko dana, nakon što je

³⁴ Pri tom se “obazrivom i čestitom čovjeku” bez sumnje radi o onom Ivanu Avilskom koga Ivan od Boga više puta spominje u svojim pismima vojvotkinji od Sese i koga je svetac prisno zvao Ton Angulo (usp. Prvo pismo vojvotkinji od Sese 14,16,17,19; Drugo pismo 22,25,26; Treće pismo 7). “K Vama će doći Ivan Avilski, pratilac; iako ga ja uvijek zovem Angulo, njegovo je pravo ime ipak Ivan Avilski” (Drugo pismo vojvotkinji od Sese, 26). Taj je čovjek pripadao doduše prvim suputnicima Ivana od Boga, ali ne u smislu učenika ili subrata, već vjernog pratioca, jer on je bio oženjen, kao što se vidi iz jednog drugog pisma (“...on i njegova žena”, Treće pismo vojvotkinji od Sese 7). Ivan od Boga je zacijelo imao mnogo povjerenja u njega, jer mu je uvijek povjeravao važne zadatke. Čak se može nagađati da “bilježnica” koju Castro na početku životopisa označava kao jedan od svojih glavnih izvora, potječe upravo od tog Angula.

mnoga godina s najvećim zadovoljstvom radio u bolnici. On je taj koji mi je posvjedočio što se događalo na tom putovanju.

Dok su oni tako putovali s tim ženama, rugali su im se ljudi koje su sretali kad su ih ugledali u onom ruhu s četiri onakve žene; ismijali su ih i izviždali i obasuli ih uvredama. Predbacivali su im da imaju odnos s tim ženama i još štošta drugo.

Ivan od Boga je na to samo šutio i sve podnosio s velikom strpljivošću, čak i onda kad mu je onaj Ivan Avilski, ljutit zbog onoga što je morao slušati, prigovorio i pitao kakvog smisla ima putovanje s tim nemoralnim ološem radi kojeg su morali podnijeti tolike uvrede. Osobito ga je ozlojedilo kad je morao gledati kako je jedna od žena na proputovanju kroz Almagro³⁵ jednostavno ostala тамо, dok su i druge dvije, tek što su stigli u Toledo, bježeći nestale.

Tada je još više grdio Ivana od Boga, govoreći: "U kakvu smo se to glupost upustili! Nisam li vam rekao da se od tog ološa ne može ništa drugo očekivati? Pustite ih i vratimo se kući, jer svi su ti ljudi načinjeni od istog drveta."

On je na to odgovorio anđeoskom strpljivošću: "Brate Ivane, ne misliš na to da kad bi ti putovao u Motril³⁶ po četiri tovara ribe i na povratku bi se tri pokvarila, a samo jedan ostao u redu, da tada ne bi dobri tovar bacio radi ona tri loša. Eto, od četiriju žena koje smo pratili ostaje nam samo jedna koja pokazuje dobru volju. Dakle, budi strpljiv radi svog života i vratimo se s njom u Granadu. Uzdaj se u Boga, jer ako nam ona ostane, tada naše putovanje nije bilo uzaludno ni naš dobitak malen."

³⁵ Almagro je grad u provinciji Ciudad Real, udaljen oko 200 km od Madrida.

³⁶ Motril je mali lučki grad na Costa del Solu, udaljen ca.70 km od Granade. Granada se iz Mortila opskrbljivala ribom.

Tako je i bilo. Jer ženu koju mu je povjerio naš Gospodin odveo je tada natrag u Granadu i udao za nekog čestitog čovjeka. Živjela je u uzornoj kрeposti i pobožnosti i još da-nas živi povučeno kao časna udovica. Vodila je tako hvale-vrijedan život i dala tako dobar kršćanski primjer, da ne može biti nikakve sumnje u to da ju je naš Gospodin želio voditi tim neobičnim putem, kako bi ga spoznala.

Četrnaesto poglavje

VELIKA LJUBAV PREMA BLIŽNJEMU U BRATA IVANA OD BOGA

Ljubav prema bližnjemu kojom je naš Gospodin obdario svog slugu bila je toliko velika i preplavljujuća, a djela koja su iz nje proizašla tako jedinstvena da su ga neki ljudi koji su o njemu sudili ispraznih osjećaja smatrali velikim rasipnikom. Ti ljudi nisu shvaćali da ga je naš Gospodin "uveo u odaje vina i pokrio zastavom ljubavi"³⁷. Ivan je uistinu bio tako opijen Božjom ljubavlju da nije mogao odbiti ništa za što je bio zamoljen u njezino ime. To je išlo tako daleko da je on često, ako više nije imao ništa drugo, dao i svoju sirotinjsku odjeću u koju je bio odjeven i ostao gol; jer bio je bezgranično milosrdan prema svima drugima, ali nemilosrdan prema samom sebi.

S obzirom na mnogo toga što je dobio od Gospodina činilo mu se da je sve što čini malo i osjećao je da još uvijek i sve više duguje. Tako je živio s nemirom koji je svojstven svecima, jer se želio na tisućostruki način predavati za onoga koji je bio prema njemu tako velikodušan i darežljiv. Ljudi duha imaju tu osobitost da se s obzirom na duhovna dobra kojima su laici obdareni osjećaju u takvom bogatstvu i izobilju da vjeruju kako moraju uvijek svima davati. Zbog toga je za njih davanje uvijek nešto lijepo, ali oni sami ne bi nikada željeli nešto dobiti.

Ivan se čitav dan posvećivao raznim djelima ljubavi prema bližnjemu, a kad je navečer došao kući nije nikada išao spavati, ma koliko god bio umoran, a da nije prije posjetio sve bolesnike, jednog po jednog, da bi ih pitao kako su proveli dan, kako se osjećaju i što trebaju, pri čemu im je srdačnim i ljubaznim riječima bodrio tijelo i dušu. Potom

³⁷ Pjesma nad pjesmama 2,4.

je prošao kućom i pobrinuo se za stidljive siromahe³⁸ koji su čekali na njega, te ih opskrbio s onim najnužnijim. Nikada nije nikoga otpravio bez utjehe.

Svima je davao milodare, pri čemu nije pazio ni na što drugo nego da ga Bogu za ljubav mole za to.

Neki su ga upozoravali: "Pazite! Onaj prosjači bez potrebe." Ivan je tada odgovarao: "Tada ne vara mene. Neka on misli na samoga sebe! Ja će mu dati iz ljubavi prema Bogu."

Kad jednom nije imao što dati, jer se i sam morao ogrnuti pokrivačem zato što je darovao čak i svoju odjeću, tada je dotičnima koji su ga molili za pomoć dao kako ih ne bi morao odbiti, pismo upućeno nekom gospodinu ili nekoj pobožnoj osobi, da bi se oni pobrinuli za njihovu opskrbu.

Tu jedna zgoda zaslužuje da se spomene. Kad je jednog dana markiz od Tarife, Don Pedro Enriquez³⁹, boravio u Granadi, uputio se Ivan od Boga u njegovu kuću, kako bi isprosio milodare. Markiz se upravo s drugom gospodom kockao. Dali su mu 25 dukata. Kad se spustila noć, Ivan se s dobivenim novcem vratio u bolnicu.

Markiz je mnogo čuo o velikoj Ivanovoј ljubavi prema bližnjemu. Budući da ju je sada želio na lukav način iskusati, preobukao se, Ivan od Boga vidio ga je naime samo taj jedan put, pošao mu je u susret, stao pred njega i rekao mu: "Brate Ivane, ja sam otmjen gospodin, ali siromašan i ovđe tuđ. Ovdje boravim radi sudskog postupka i u velikoj sam nevolji da bih sačuvao svoju čast. Znam za vašu ljubav

³⁸ "Pobres vergonzantes": taj izraz što ga Castro uvijek iznova upotrebljava, nama se danas čini čudnovatim, odnosi se na onaj sloj siromaha koji su se stidjeli svog siromaštva i stoga ga pokušavali tajiti. Moderan bi sociološki izraz za to mogao biti "skriveno siromaštvo".

³⁹ Don Pedro Enriquez Afán de Ribera, markiz od Tarife i vojvoda od Alcale, bio je veliki dobročinitelj Ivana od Boga.

prema bližnjemu, stoga vas molim da mi pomognete i očuvate me od toga da uvrijedim Boga.” Brat Ivan koji je primijetio profinjeno ophođenje tog čovjeka, odvratio je nakon što je saslušao njegove riječi: “Ja darujem sebe Bogu”, jer tako je običavao govoriti, dat će vam ono što imam kod sebe.”

Zatim je gurnuo ruku u džep i dao mu 25 dukata što su mu ih plemići prethodno darovali.

Markiz je uzeo novac, zahvalio se i otišao. Pun divljenja vratio se ostaloj gospodi i ispričao im o toj zgodbi. Svi su pohvalili Ivanovo vladanje i divili se takvoj ljubavi prema bližnjemu. Naime, iako se Ivan morao skrbiti za toliko mnogo siromaha, bio je tako darežljiv prema jednom jedinom čovjeku, uzdajući se u božansku providnost. A to se pouzdanje pokazalo opravdanim. Jer markiz je, veoma ganut onim što je doživio, poslao Ivanu glasnika i poručio mu neka ne napušta kuću budući da bi želio doći razgledati bolnicu. Kad je došao onamo, počeo se s njim šaliti rekavši: “Brate Ivane, je li točno, kako sam čuo, da su vas noćas opljačkali?”

Ivan je odgovorio: “Ja darujem sebe Bogu: dakle, nisu me opljačkali.” Nakon što su neko vrijeme razgovarali smiješeći se i šaleći, rekao je naposljetu markiz: “No dobro, brate, kako ne biste mogli poricati krađu što ste je pretrpjeli, Bog je učinio da plijen dospije u moje ruke. Ovdje je vaših 25 dukata, k tome vam dajem još 150 zlatnika. Drugi put budite oprezniji!”

Zatim mu je dao dostaviti još 150 komada kruhova, 4 ovce i 8 kokoši i naredio da mu se ta ista količina isporučuje svaki dan, dokle god bude boravio u Granadi. Potom je otišao duboko dirnut velikim brojem siromaha koji su u Ivanovoj bolnici nalazili ljubav i pomoć.

U nekoj je drugoj prilici dokazao Ivan svoju veliku ljubav stavljajući svoj život na kocku za braću.

Jednog je dana u Kraljevskoj bolnici u Granadi, koju su utemeljili katolički kraljevi Ferdinand i Izabela, izbio požar i to tako iznenada i takvom divljom snagom da je najveći dio kuće postao njegovim pljenom⁴⁰. Čim je Ivan čuo vijest o tome, pohitao je onamo da pomogne siromasima za koje su se tamo skrbili. Budući da je odmah uvidio veliku opasnost u kojoj su se oni našli, bez oklijevanja je krenuo u pakao vatre i praktično sam iznio na svojim plećima u sigurnost sve siromahe, muškarce i žene, koji su se tamo nalazili. Zatim je gotovo nadljudskom brzinom bacio kroz prozore sve krevete i sve predmete koje je našao. Nakon što je siromahe iznio na sigurno, popeo se na gornje katove gdje je opasnost bila najveća, kako bi pomogao pri gašenju. Pri tome je bio opkoljen plamenovima. Pred očima velikog mnoštva ljudi koji su ga odozdo promatrali digao se odjednom tako gust dim da su svi bili uvjereni kako je on živ izgorio u vatri. Tako se cijelim gradom pronijela vijest da je Ivan od Boga u požaru smrtno stradao.

No kratko zatim, kad više nitko nije s tim računao, ugledali su ga kako neozlijeden izlazi iz kuće. Samo je osmudio obrve, iako je prošao kroz tu strašnu vatrnu. Zar to onda nije bilo čvrsto svjedočanstvo da je Bog djelovao za njega?

Taj je događaj posvjedočio tadašnji gradonačelnik⁴¹ Granade koji je to sve i sam doživio, kao i mnoge druge ugledne osobe koje su bile nazočne. Moglo bi se još mnogo izvijestiti o sličnim djelima koja su se dogodila tijekom

⁴⁰ Opisani je požar izbio u srijedu, 3. srpnja 1549. godine, oko 11.00 sati prijepodne, 8 mjeseci prije smrti Ivana od Boga.

⁴¹ "Corregidor": taj je stari španjolski pojma bio radi boljeg razumijevanja preveden riječju gradonačelnik, iako se pri tome prvobitno radilo o magistratu koga je po vlastitoj ocjeni imenovao kralj. Vjerojatno se pri tome misli markiz od Cerralba koji je kasnije, kad je Ivan od Boga umro, vodio mrtvačku povorku (vidi poglavljje XXI).

njegova života, ali zbog kratkoće teksta moramo se toga odreći. Recimo samo ovo: tko god je ušao u njegovu bolnicu, mogao je jasno doživjeti u tog čovjeka besprimjernu ljubav prema bližnjemu.

On je u svoju bolnicu primao siromahe, kako muškarce tako i žene, s najrazličitijim bolestima i tamo nije nikada nitko bio odbijen, kao što se to i do danas prakticira. Tamo su se mogli vidjeti ljudi koje je mučila grozna, koji su bili prekriveni raznim kvrgama i čirevima, otvorenim, gnojnim, zaudarajućim ranama, osakaćeni, iznakaženi, neizlječivo bolesni, djeca sva u krastama, odbačeni, od svih napušteni, duševno bolesni i umno ograničeni, a da se i ne spominju brojni studenti i stidljivi siromasi koje je posjećivao u njihovim prebivalištima i potpomagao ih, kao što je već bilo spomenuto.

Veliku je pomoć mnogim ljudima pružio osim toga i time što je uredio posebnu prostoriju s ognjištem, gdje su prosjaci i hodočasnici mogli naći ležaj za noćenje i zaštitu od hladnoće. Ta je prostorija bila toliko velika i mudro razdijeljena da je u njoj moglo naći mjesto više od 200 siromaša i putnika. Tamo su svi uživali u toplini peći koja se nalazila u sredini. Svima su bile na raspolaganju skromne mogućnosti noćenja; neki su spavali na madracima, drugi na posve običnim slamnatim prostirkama, prema potrebi, kao što se to još i danas čini u njegovojoj bolnici.

Na taj je način, osim što je pomogao tim ljudima, spriječio je mnoga vrijeđanja našega Gospodina. Jer time što ih je odveo s mjesta gdje su boravili, spriječio je da muškarci i žene zajedno provode noć. Neke je čak i silom poveo sa sobom i odvojio žene. I tako je javna mjesta očistio od tih ljudi.

Petnaesto poglavlje

NJEGOVA KROTKOST I VELIKA SKROMNOST

Krotkost koja krasi i oplemenjuje Kristove vojнике toliko je ovladala srcem tog sveca da ga, unatoč svim neugodnostima i gadarijama koje su mu se događale, nikada nitko nije bio u mogućnosti da je izgubio samokontrolu ili čuo da je izgovorio neku ljutitu riječ. Čak i kad se radilo o najgorim uvredama i napadima na njega, uvjek je ostao miran i kao čovjek koji nema druge volje osim volje našega Gospodina Isusa Krista, jer u njegovu je križu bio jedin slavu, kao što se vidjelo pri mnogim događajima, od kojih ćemo izvijestiti samo o nekim.

Dok se Ivan jednog jutra u potrazi za hranom za svoje siromahe spuštalo ulicom Gomeles, iz suprotnog se pravca uspinjao neki otmjeni gospodin. Budući da su u ono doba bili ljudi u gradu veoma brojni, osobito oni koji su se tom ulicom spuštali od Alhambre, nehotice je Ivan gurnuo svojom košarom toga gospodina i pritom mu strgnuo ogrtač s ramena. Čovjek se okrenuo pun srdžbe i otresao se na njega: "Blesane! Ne možeš li paziti kako hodaš?"

Ivan je blago odvratio: "Oprostite mi, brate, nisam primjetio što sam učinio."

Kad je gospodin čuo da ga je Ivan nazvao bratom, kao što je običavao oslovljavati svakoga, obuzela ga je još veća srdžba, te mu je prišao i ošamario ga.

Ivan od Boga je rekao: "To je bila moja pogreška. Stoga zaslužujem kaznu. Ošamarite me još jednom, brate!" Kad je gospodin čuo da ga je opet nazvao bratom, doviknuo je svojim slugama: "Dajte ovom neotesanom glupanu što i zaslužuje!"

Budući da je događaj privukao mnoge ljude, izišao je iz kuće neki ugledni gospodin koji je stanovao u susjedstvu, zvao se Juan de la Torre, i rekao: "Što se tu događa, Ivane od Boga?"

Čim je čovjek koji ga je grdio čuo njegovo ime, bacio se na koljena pred njim i rekao da neće ustati prije nego što mu poljubi noge, te uzviknuo: "To je glasoviti Ivan od Boga o kome se posvuda govori?"

Ivan od Boga podigao ga je s tla i zagrlio. Zatim su jedan drugoga u suzama zamolili za oproštenje.

Gospodin ga je želio pozvati na ručak, ali se Ivan ispričao i rekao da mora ići dalje. Gospodin mu je potom poslao 50 zlatnih dukata za njegove siromahe.

Ivan od Boga je i u nekoj drugoj prilici dokazao svoju veliku blagost. Da bi izmolio milodare za svoje siromahe ušao je u staru kuću inkvizicije, gdje se u sredini dvorišta nalazio mali bazen napunjen vodom. Iznenada mu se približio netko od tamo zaposlenih, gurnuo ga i bacio u bazen; jer otkako je Ivan bio u Kraljevskoj bolnici, još su ga uvijek neki ljudi smatrali ludim i postupali s njim u skladu s tim.

On je izišao iz bazena, uopće se ne ljuteći i zahvalio čovjeku koji ga je gurnuo. Svi koji su to vidjeli bili su zadivljeni i otada ga još više cijenili.

Jedna od onih žena koje je oslobođio iz javne kuće i udao bila je tako nasrtljiva i nestrpljiva da je svaki put kad joj je nečega uzmanjkalo odmah otišla k njemu i tražila to od njega. Ivan joj je svaki put nastojaо pribaviti ono što je željela i u svemu joj udovoljiti. Jednog dana kad je opet išla k njemu, zatekla ga je ogrnutog pokrivačem; jer kako nije imao ništa drugo za dati, darovao je i svoju vlastitu odjeću.

Tako joj je dakle rekao kako trenutačno nema ništa i neka opet dođe neki drugi dan. No ona se tada, nestrpljiva

kakva je bila, razbjesnjela i počela drsko vikati na njega: "Zli čovječe, ti licemjeru od sveca!" On je na to rekao: "Evo uzmi ova dva reala, otidi na trg i tamo sve to što glasnije ponovi!" Tada ga je žena još ružnije izgrdila. Vidjevši je u takvom stanju rekao joj je: "Ionako ču ti prije ili kasnije morati oprostiti, stoga ti odmah opraštam."

Kako je bogat plod u životu ljudi dala njegova krotkost, moglo se doživjeti na dan njegove sahrane. Tada je upravo ta žena, skupa s drugima koje je isto tako oslobodio iz njihova grešnog života, hodala ulicama i vikala i plakala, gorko optužujući samu sebe, a slaveći Ivana od Boga. Pokajnički je priznala svoju krivnju i svoje pogreške i izjavila kako je bila veoma loša, ali se zahvaljujući njegovu dobrom primjeru i njegovim dobronamjernim i pobožnim upozorenjima odrekla svog lošeg života. Njezine su riječi bile tako dirljive da su svi plakali.

Ivan je bio tako skroman da je uvijek rado govorio o svojoj nesavršenosti, o svojim manjkavostima, ali nikada o svojim dobrim djelima niti je spominjao nešto o sebi što bi bilo za pohvalu. Uvijek je tako usmjerio razgovor da se sveo na njegovo preziranje i ponižavanje i trudio se da služi moralnom uzdizanju bližnjega. Izbjegavao je bilo kakav oblik oholog ponašanja i govorenja, jer je u tome video otrov za duhovni život

Šesnaesto poglavlje

DOBRČINITELJI KUPUJU IVANU KUĆU KOJA SLUŽI KAO BOLNICA

Broj ljudi, koji su nagrnuli privučeni ugledom i velikom ljubavi prema bližnjemu koja je krasila Ivana od Boga, bio je toliko velik da je za njega postala pre malom kuća koju je imao.

Radi toga je nekoliko uglednih i pobožnih ljudi iz grada odlučilo da mu kupe kuću u kojoj bi bilo mjesta za sve. Tako su kupili kuću u ulici Gomeles u kojoj je prije bio samostan sestara.⁴²

Onamo je Ivan premjestio svoje siromahe i uredio si novo prebivalište. Sve je tako dobro sredio da je svima koji su bili potrebiti pomoći bila dostojno i s poštovanjem iskazivana ljubav prema bližnjemu.

Navala ljudi koji su željeli s njim razgovarati bila je toliko velika da često nisu mogli naći ni mjesta za stajanje. Ivan je sjedio u sredini i strpljivo slušao o svim nevoljama nazočnih. Nikada nije nikoga poslao kući neutješenog. Uvijek je pomogao ili djelom ili dobrom riječju. Svakog je dana rano ujutro napustio svoju sobicu i s mjesta odakle su ga svi u kući mogli čuti glasno pozivao: "Braćo, zahvalimo

⁴² Kao što je već bilo rečeno u opasci ispod teksta u XII. poglavljju, premjestio je Ivan od Boga početkom 1547. god. svoju bolnicu koja se nalazila u ulici Lucena, u ulicu Gomeles koja se danas na popisu ulica Granade vodi pod nazivom Cuesta de los Gomeles. Kuća u kojoj se prije nalazio karmeličanski samostan bila je s lijeve strane, na kraju uzbrdice, posve blizu Puerte de los Gomeles, impozantnih gradskih vrata što ih je 1656. godine dao sagraditi car Karlo V. Poslije tih vrata počinje zelena površina koja okružuje Alhambru. Iznad malih vrata s kućnim brojem 41 koja vode u vrt nalazi se ploča s natpisom: "Carmen de San Juan de Dios" (Vrt svetog Ivana od Boga). Tu se vjerojatno radi o tadašnjem vrtu bolnice.

našem Gospodinu jer mu i ptičice zahvaljuju.” Zatim je izgovorio četiri molitve⁴³.

Potom je došao red na sakristana koji je s prozora odakle su ga svi mogli čuti čitao kršćanski vjerski nauk, pri čemu su mu odgovarali svi koji su to mogli. Istodobno ga je netko drugi čitao hodočasnicima koji su boravili u onoj grijanoj prostoriji. Prije nego što su oni otišli, sišao je Ivan k njima i podijelio onima koji su bili najoskudnije odjeveni odjeću što su je ostavili za sobom umrli. A mladim je ljudima, koji su bili zdravi, rekao: “Ustajte, braćo, pođimo služiti siromasima Isusa Krista!” Zatim je s njima otišao u šumu sakupiti drva i svatko je nosio naramak za siromahe. Dugo je vrijeme imao takve mlade ljude koji su se dragovoljno i s velikom predanošću iz dana u dan posvećivali tom radu.

Izdaci za ono što je činio bili su toliko veliki da milodari što ih je dobivao u gradu nisu više bili dovoljni. Tako se dogodilo da je Ivan, tjeran svojom velikom ljubavlju prema bližnjemu, zadužio tri stotine, a ubrzo četiri stotine dukata.

S obzirom na druge velike nevolje koje su postojale u gradu nije želio uvijek padati na teret građana Granade i od njih danju i noću moliti milodare. Da bi ih dakle neko vrijeme ostavio u miru, otišao je i obratio se za pomoć nekoj gospodi u Andaluziji koja su čula za njega i njegova dobra djela; jer njegov dobar glas dopro je u međuvremenu do Kastilje. Oni su mu velikodušno pritekli u pomoć, tako da je mogao namiriti svoje dugove.

Najviše ga je od sve gospode u Andaluziji i Kastilji potpomagao vojvoda od Sesse.⁴⁴ Taj je plemić već od rane

⁴³ S četiri se molitve misle Očenaš, Zdravo Marijo, Vjerujem i Zdravo Kraljice.

⁴⁴ Don Gonzalo de Cordoba, treći vojvoda od Sesse i supruga Doña Maria Mendoza de los Cobos kojoj je Ivan od Boga pisao tri pisma, koja su ostala do danas sačuvana.

mladosti pokazivao osobito otvoreno srce za njegove siromahe i njegovu bolnicu i više ga puta oslobođio dugova što ih je imao u Granadi. A za sve mu je velike blagdane u godini⁴⁵ darovao cipele i košulje za njegove siromahe.

Jednako je tako postupala i njegova supruga koja mu je davala mnoge milodare i potpomagala ga kad god joj je to bilo moguće. Jedino je željela da Ivan i njegovi siromasi preporuče nju i njezina supruga našem Gospodinu i mole za njihov vječni život i utjehu u mukama zemaljskog života.

Kad više ni ta pomoć nije bila dovoljna, odlučio je Ivan, tjeran željom da nikoga ne ostavi bez pomoći i plati svoje dugove, uputiti se na dvor u Valladolidu⁴⁶, kako bi kralja i visoku gospodu zamolio za pomoć. U svojoj je bolnici ostavio jednog od svojih sljedbenika i prijatelja koji ga je inače pratio na njegovim putovanjima, a zvao se Antun

45 "Todas las pasquias del año" (zapravo za sva uskrsna vremena u godini): tu se radi o izrazu koji se nekada upotrebljavao u Španjolskoj. Misle se Božić, Uskrs i Duhovi.

46 Ivan od Boga je krenuo uz suglasnost svetog Ivana Avilskog na to naporno i daleko putovanje (Valladolid je udaljen oko 700 km od Granade, a Ivan je taj put prevalio pješice). "Čini mi se mudrim da se želite uputiti na dvor, kako biste тамо izmolili pomoć od gospode iz Kastilje, jer на тaj se начин не бисте више morali ovdje dalje zaduživati" (usp. Epistolario, ibid., 270 str.). Taj je svetac pošao na put između travnja i svibnja 1548. god., a na dvoru je ostao do kraja studenog. Tek je nedavno bilo iznijeto na vidjelo više pismenih molbi što ih je Ivan od Boga uputio kralju, a koje su čuvane u vatikanskom arhivu. Iz tih pismenih molbi proizlazi da se Ivan od Boga u to vrijeme, osim što je molio pomoć za svoje siromahe i svoju bolnicu u Granadi, počeo brinuti i za bolnicu u Valladolidu koja je bila u očajnom stanju. Može se osim toga nagadati da je na tom putovanju, tijekom kratkog boravka u Toledou odlučio tamo urediti bolnicu. To u svakom slučaju tvrdi jedan očevidec i to tadašnji glavni vikar biskupije, Blas Ortiz, koji na 144. str. svog 1549. godine objavljenog traktata *Summi Templi Tolendani per 92 graphicā descriptio*, piše da je Ivan od Boga prošle godine došao u Toledo, kako bi izvidio imaju li stanovnici grada otvoreno srce za siromahe i potrebite pomoći, a kratko zatim poslao svog pratioca Ferdinanda u grad da utemelji bolnicu koja je bila nazvana *Hospital de Fernando* (usp. G.Rusotto, *San Giovanni di Dio e il suo Ordine Ospedaliero*, Rim 1969., svezak 1, str. 70-71).

Martin⁴⁷; on je trebao do njegova povratka nadzirati siromahe i kuću. Čim je Ivan prispio na dvor, vojvoda od Tendilla⁴⁸ i druga gospoda, koja su ga poznavala, obavijestili su kralja i izvijestili ga o djelima Ivana od Boga i napisljetu ga uveli u palaču.

Tamo se Ivan obratio kralju: "Naviknut sam sve ljudi nazivati svojom braćom u Isusu Kristu. Vi ste moj kralj i moj gospodar i moram vam se pokoravati. Kako želite da vas oslovljavam?"

Kralj je odvratio: "Ivane, oslovljavajte me kako vam god drago!"

Budući da tada još nije bio kralj, nego tek princ, rekao mu je Ivan od Boga: "Želim vas oslovljavati i s dobri prince. Neka vam Bog da sretan početak vladavine i dobru ruku, kako biste pravedno vladali, a zatim dobar svršetak, kako biste se spasili i zaslužili nebo." I tako je dulje vremene s njim razgovarao.

Kralj mu je poslije toga dao milodare. Jednako su postupile i njegove sestre, princeze, koje je Ivan svakodnevno posjećivao. Od njih i njihovih dvorskih dama dobio je mnogo dragocjenih predmeta i milodara što ih je dijelio među siromasima u Valladolidu⁴⁹.

⁴⁷ Antun Martin smatra se prvim učenikom Ivana od Boga. On je bio rođen oko 1500. godine u Miri, provincija Cuenca, a umro 24. prosinca 1553. god. u Madridu. U Granadu se uputio, kako bi zahtijevao pogubljenje Pedra Velasca koji je ubio njegova brata. Iako je vodio razuzdan život, više je puta pokazao osjećajno srce za siromahe u bolnici svetog Ivana od Boga. 1546. god. temeljito je pod Ivanovim utjecajem promijenio svoj život: oprostio je svom smrtnom neprijatelju Pedru Velascu i omogućio da bude pušten na slobodu. Ubuduće su obojica postala najblžim suradnicima Ivana od Boga i stupovima bolničkog reda koji je bio osnovan.

⁴⁸ Pri navedenom se grofu radilo o Don Iñigu de Mendozi, glavnom kapetanu Granade koji je smrću svog oca Don Luisa naslijedio grofoviju Mondéjar. Od 1575. do 1579. godine bio je guverner Napulja.

⁴⁹ Vidi opasku 46 ispod teksta.

Među damama je bila i gospođa Maria de Mendoza, supruga velikog nadarbenika Don Francisca de los Cobosa⁵⁰ kojoj je naš Gospodin nakon što je postala udovicom darovao veliku milost da vodi uzorni život. Ona je dijelila (i još uvijek dijeli) s velikom darežljivošću svoju znatnu imovinu sa siromasima time što je bolnicama i samostanima redovnica davala toliko velike milodare te se posvećivala tako humanim djelima, da bi se o tome moglo dugo izvješćivati.

Budući da je ta žena bila ispunjena tako velikom ljubavlju prema bližnjemu, primila je Ivana od Boga srdačno i s ljubavlju u svoju kuću gdje je boravio tijekom čitavog svog boravka u Valladolidu. Tamo je dobivao hranu i sve što mu je trebalo. Davala mu je osim toga velike milodare što ih je trebao dijeliti među siromasima koji su potajno trpjeli.

On je to dakle činio i tako dobro dijelio milodare da je uskoro imao isto toliko mnogo kuća siromašnih muškaraca i žena kojima je morao donositi hranu kao u Granadi. Neki su ga znanci pitali, vidjevši kako otvorenih ruku dijeli milodare u Valladolidu: "Brate Ivane od Boga, zašto ne čuvate taj novac i odnesete ga vašim siromasima u Granadi?"

On je odgovorio: "Brate, dijelim li ga ovdje ili u Granadi, zapravo je sve jedno. Jedino je važno činiti dobro za Boga, a Bog je posvuda."

Nakon što je devet mjeseci boravio na dvoru, vratio se u Granadu. Sa sobom je ponio nekoliko bankovnih doznaka što su mu ih dali gospoda Maria de Mendoza, markiz de Mondejar i druga gospoda, kako bi mogao platiti svoje dugove i skrbiti se za siromašne.

Na povratku je morao podnijeti mnoge neugodnosti, jer je bosonog pješačio dugim, neprohodnim putovima koji su

⁵⁰ Ovdje navedeni Dona Maria de Mendoza i Don Francisco de los Cobos bili su roditelji prije navedene Done Marie de Mendoza, vojvotkinje od Sesse.

bili prekriveni šikarjem. Noge su mu bile pune posjekotina zbog kamenja preko kojega je gazio, tijelo puno rana na koži.

Ivan je naime nosio grubo, debelo ruho na golom tijelu bez košulje ispod njega. Kad je stigao bili su mu lice, vrat i glava opečeni uslijed snažnog djelovanja sunca, jer je pješačio bez pokrivala za glavu i bio obuzet željom da što prije prispije u Granadu, kako bi napokon opet vidio svoje siromahe i ublažio njihovu nevolju.

Kad je stigao u grad širila se radost i olakšanje kako među stanovnicima koji su ga iskreno voljeli, tako i među njegovim siromasima koji su ga očekivali puni čežnje, osobito oni stidljivi siromasi i žene koje je udao. One su najviše trpjele zbog njegove odsutnosti, jer nisu imale drugoga oca ni ikoga tko im je pomagao.

S onim što je donio s dvora uspio je platiti dio svojih dugova i ublažiti mnoge nove nevolje koje je video, osobito u siromašnih žena koje je udao. Unatoč pomoći s dvora ostalo mu je još više od 400 dukata dugova. Naime, da bi svladao nove oskudice, opet se zadužio, jer mu srce nije moglo podnijeti da nekog siromaha ostavi bez pomoći.

Radi toga je stalno morao razmišljati kako bi se mogao osloboediti svojih dugova. No to se činilo nemogućim, jer čim je video da netko oskudijeva, bez razmišljanja je dao što je imao.

Sedamnaesto poglavlje

NJEGOVA SKRUŠENOST I KAKO JE DOŠAO DO SVOG REDOVNIČKOG RUHA

Već je uobičajeni rad Ivana od Boga na pribavljanju milodara i na opskrbi njegovih siromaha, a da se ne spominju stalne molbe ljudi i stalna uznemiravanja, predstavljao je tako tešku pokoru da bi značio jedva podnosiv teret čak za tjelesno zdravog i snažnog čovjeka koji bi to mogao podnijeti samo ljudskim snagama.

Brat Ivan od Boga nije se međutim ni time zadovoljio, već je umrtvio svoje tijelo da bi ga učinio pokornim duhu i za pokoru mu nije davao ni ono najnužnije što mu je pripadalo.

Jeo je malo i to samo jedan jedini obrok. Kad nije bio izvan kuće, gdje su ga ljudi češto radi vlastite utjehe pozivali da blaguje s njima, uvijek je jeo posve jeftinu hranu. Obično je pojeo jedan kuhan i luk ili drugu hranu koja je veoma malo stajala.

Na dane posta jeo je još manje i uopće nije doručkovao. Petkom je uzimao u sebe samo kruh i vodu. Na taj je dan imao osim toga naviku išibati se do krvi remenom sa zauzlanim čvorom. To nije nikada izostavio, koliko god bio umoran i iscrpljen.

Spavao je na običnoj hasuri na tlu, pri čemu mu je kao jastuk služio kamen, a pokriva se s ostatkom nekog starog pokrivača. A katkad je proveo noć u posve tjesnom prostoru ispod stuba na pomoćnim kolicima što su pripadala nekom uzetom čovjeku.

Uvijek je i posvuda išao bosonog, kako u grad, tako i na svoja putovanja, bez pokrivala za glavu i do kože ošišane

glave. Nije nosio ni košulju ni druge odjevne predmete, osim ogrtića od grubog, tvrdog sukna i lanih hlača⁵¹. Uvijek je isao pješice i nije se ni na putovanjima ni inače služio jahaćom životinjom, bez obzira koliko bio umoran i koliko su mu noge bile izranjavane. I nikada nije pokrivaо glavu, čak ni kad je padala gusta kiša ili snijeg. Toga se držao od dana kad je počeo služiti našem Gospodinu do onog dana kad ga je on pozvao k sebi.

Unatoč tome osjećao je samilost već i prema najmanjim nevoljama drugih ljudi i trudio se pomagati im kao da sam živi nadasve udobno. Dok se jedne olujne kasne zimske večeri uspinjaо ulicom Gomeles prema svojoj bolnici, natovaren napunjennom prosjačkom košarom i nekim siromahom na plećima koga je kratko prije našao na Novom trgu, slijevalo se ulicom toliko mnogo vode da se on okliznuо i pao skupa s onim siromahom.

Privučen šumom vode i bolnim uzvicima siromaha, izšao je neki ugledni gospodin koji je boravio u Granadi radi sudskog postupka, na donji prozor ispod kojeg je Ivan pao. Odande je čuo kako se Ivan svadja sam sa sobom i udaraо se štapom govoreći: "Ah, gospodine magarče, vi ste nespretnjaković, glupan, lijencina, ništarija i mlakonja! Zar danas možda niste jeli? No ako ste jeli, zašto tada ne želite raditi? Zar ne vidite da siromasi za koje radite trebaju hitno nešto za jesti? Ta pogledajte kako ste udesili ovog siromaha koji je skoro smrtno stradao." S tim je riječima s naporom ustao, pao je na koljeno, i nastavio svojim putem gazeći do koljena vodu.

Čovjek koji je to čuo, posvjedočio je da je Ivan sve to rekao na način da ga nitko drugi osim njega nije mogao

⁵¹ U španjolskom tekstu piše: "*un capote de jerga ceñido y unos zaragüelles de frisa*". Izraz "jerga" upotrebljavaо se zapravo za vrstu grubog sukna sličnog onom od kojeg su u nas načinjene vreće za krumpir.

čuti, te je tako jedino on bio svjedok tih riječi jer je neoplažen prisustvovao sa svog prozora tom događaju. Kad je sljedećeg dana pitao Ivana da li se pri padu ozlijedio, on je to nijekao i prikazao događaj bezazlenijim nego što je bio. A tako je uvjek postupao. Svaki put kad je video nekog siromaha, pozvao ga je, ne čekajući tuđu pomoć, da ga na svojim plećima, iako uz najveći napor, jer je i sam bio slab i bolestan, odnese u svoju bolnicu.

Tajanstvenošću je obavljen događaj kako je zapravo Ivan od Boga došao do svog habita i svog imena, iako to zaslužuje pozornost. Budući da je taj sveti čovjek nosio oboje, treba se prema tome osjećati veliko poštovanje, osobito zato što je tako želio naš Gospodin, kao što ćemo odmah vidjeti.

To se dogodilo na sljedeći način: jednog je dana Ivan od Boga blagovao s biskupom Tuya⁵² koji je upravo boravio u Granadi. Kad ga je biskup pitao za ime, odgovorio je da se zove Ivan. Tada mu je biskup rekao da se treba zvati Ivan

⁵² S obzirom na taj događaj koji je bio od presudnog značenja kako za Ivana od Boga, tako i za njegov red, postoje različita mišljenja među povjesničarima. Jedan dio njih zastupa mišljenje da se on morao zbiti prije ili najkasnije krajem 1539. godine, kad je navedeni biskup Tuya bio monsinjor Sebastiano Ramirez de Fuenleál. To pokazuju sljedeći podaci: monsinjor Sebastiano Ramirez de Fuenleál, rođen u Villaescusi de Haro u provinciji Cuenca, bio je prvi inkvizitor u Sevilli. Zatim je do 1524. god. djelovao kao vojni sudac pri Vrhovnom sudu u Granadi. 1524. god. postao je biskupom od Santa Dominga i ujedno predsjednikom istoimenog otoka i Jamaike. 1530. god. postao je predsjednikom suda u Meksiku, a od 1531. guvernerom Meksika. 1538. god. bio je postavljen za biskupa Tuya u provinciji Pontevedra u Galiciji i ujedno imenovan za predsjedatelja Kraljevskog suda u Granadi. Nadalje je obavljao sljedeće službe: od 1540. god. biskup Leóna, od 15. srpnja 1542. god. biskup Cuence i predsjedatelj suda u Valladolidu. Umro je 22. siječnja 1547. god. (usp. Saucedo, citirano iz "Vita Ospedaliera", IX, godište, 1954., br. 1). Radi li se naprotiv u navedenog biskupa o monsinjoru Miguelu Muñoz, dakle nasljedniku monsinjora Sebastiana Ramireza de Fuenleála koji je bio biskup Tuya od 1540. do 1547., tada je događaj, o kome su dvojbena mišljenja povjesničara može smjestiti u 1542. godinu. Danas je većina stručnjaka sklona toj drugoj pretpostavci.

od Boga. Ivan je na to odvratio: "Ako to Bog želi." Od tada su ga svi zvali Ivan od Boga.

Ako je Ivan od Boga darovao nekom siromahu svoju odjeću, običavao je zatim obući siromahove dronjke.

Kad ga je biskup koji mu je dao ime video u takvom jadnom stanju i takvim otrcanim dronjcima, rekao mu je: "Brate Ivane od Boga, ponesite sa sobom s imenom, što ste ga primili za ljubav vašem životu, i novo ruho! Jer ovo što sada nosite na sebi doista odbija one koji se iz poštovanja druže s vama i želete vas pozvati za svoj stol. Stoga trebate odsada nositi prsluk, sive hlače i preko toga vuneni ogretač⁵³. Činite to u čast Presvetog Trojstva". Ivan je poslušno izrazio spremnost da tako učini. Biskup je smjesta naložio da se kupi novo ruho i obukao mu ga vlastitim rukama. I tako je Ivan, s biskupovim blagoslovom, otišao odande s tim imenom i s tom odjećom i nijedno više nije mijenjao sve do svoje smrti.

⁵³ U Španjolskom izvornom tekstu piše: "*un cosette y unos calzones de buriel y un capote de sayal encima*". "Buriel" je bilo sukno prirodne, sive boje.

Osamnaesto poglavlje

NJEGOVA STALNA MOLITVA, PROGANJANJE OD STRANE ĐAVLA, OČITOVARANJE SKROVITIH I BUDUĆIH STVARI

Iako je Ivan od Boga bio na osobit način pozvan od našeg Gospodina da čini Martina djela kojima je i posvećivao većinu vremena, ipak nije zanemarivao Marijina djela i posvećivao je svaki slobodni trenutak molitvi i razmatranju. Često je čitave noći provodio plačući i jadikujući. Taj plač i jecanje kojim je našega Gospodina molio za oproštenje i za pomoć za teške ljudske nevolje s kojima se sretao, bilo je tako uvjerljivo da je time svima jasno pokazao kako je molitva sidro i temelj svega duhovnog života. Jer u molitvi se mogu sva pitanja riješiti pred Bogom, dok bez molitve ostaje sve građeno na krhknom temelju. Stoga nije ništa poduzimao a da nije prethodno sve osobno preporučio našem Gospodinu, njega pitao što da čini.

Na taj se način uspješno odupirao đavlu, tako da je uvihekizašao kao pobjednik iz svih vidljivih i nevidljivih borbi što ih je s njim vodio. Ovdje ću izvijestiti o nekima od tih borbi kojima je naš Gospodin želio slavom ovjenčati svoga slugu.

Dok je jedne noći molio u svojoj sobici, čuo ga je neki sluga koji je blizu spavao kako stenje, tako da je mislio kako se Ivan s nekim borи. Prestrašen galamom pohitao je k njemu i zatekao ga kako kleći, posve iscrpljen i obliven znojem i bez prestanka govori: "Isuse, osloboди me đavla! Isuse, pomozi mi!"

Kad je sluga okrenuo lice k malom prozoru prema ulici, video je zastrašujući lik u kome je vjerovao da prepoznaće

đavla. Stoga je dozvao ostale koji su obavljali službu u kući i rekao im: "Ne vidite li da тамо на прозору стоји đavo и изbacuje vatrū iz usta?" No koliko god oni gledali nisu mogli ništa vidjeti, jer je ta prikaza odmah nestala. Brat Ivan od Boga morao je naposljetku biti odnijet u bolesničku sobu gdje su ga držali osam dana u krevetu, toliko je bio iscrpljen onim što je doživio. Unatoč tome nije želio prozboriti ni riječi o tome što mu se dogodilo. Samo je tu i тамо načinio rukom znak križa i rekao себи: "Misliš li možda, izdajice, da ћu se odreći onoga što sam započeo?"

Drugi put, nekoliko dana kasnije, dok je u istoj sobi pri zaključanim vratima bio zadubljen u molitvu, odjednom je ušla k njemu žena čudesno lijepog lika. Ivan ju je pitao kako je ušla. Ona je odvratila: "Ja ne trebam vrata. Ulazim kamo želim." On joj je na to rekao: "To nije moguće. Ne možeš ovamo ući, osim ako si đavolska prikaza." Zatim je ustao, kako bi provjerio jesu li vrata zaključana.

Bila su zaključana. Kad se okrenuo, žene više nije bilo. Tada je odmah pohitao svojim bolesnicima i u suzama im rekao: "Braćo, zašto ne molite za mene, kako bi Bog držao nada mnom svoju zaštitničku ruku?"

Kad je jedan drugi put kasno ноћу napustio kuću nekog uglednog građanina Granade, odjednom mu se među noge zaletjela svinja, tako da je pao. Životinja ga je uporno sprečavala da ustane, gotovo ga jedan sat gazila nogama i njuškala, sve dok mu nije pritekao u pomoć netko iz kuće liječnika koji je тамо stanovao, a zvao se dr. Beltran. Kad je bio upitan što mu se dogodilo, odgovorio je da samo zna kako je bio udaren, srušen i povlačen po blatu. Kad su ga željeli unijeti u liječnikovu kuću, nije to želio, već je zamolio da ga odvezu njegovim siromasima. Tako je i bilo i тамо je ostao preko mjesec dana, lica punog ogrebotina, isprebijan i općenito u lošem stanju.

Opet neki drugi put, dok je izlazio iz jedne bolesničke sobe kroz vrata koja su se nalazila blizu stube, zadobio je udarac od nepoznate ruke i pao sa stube dolje u dvorište. Uzviknuo je: "Isuse, pomozi mi!" Čuvši galamu, pritrčali su mu ljudi iz kuće i vidjeli da je teško pao. No on je samo ustao, povukao se u svoju sobu, uzeo u ruke križ, te u suzama počeo moliti i govoriti križu.

Drugi put, dok je noću išao nekim trgom, imao je naime običaj noću prosjačiti milodare, približio mu se neki čovjek i rekao mu: "Daj mi milodare!" Ivan ga je upitao: "U čije me ime moliš za to?" Čovjek nije ništa odgovorio, samo je nestao. Ubrzo zatim opet mu je taj isti čovjek u nekoj drugoj ulici prepriječio put i upitao: "Zašto mi ne daš milodare?" Ivan mu je odgovorio kako mu ne može ništa dati ako ga to ne zamoli za volju Isusa Krista. Čovjek mu je na te riječi zadao udarac pesnicom u grudi, tako da je Ivan teturajući ustuknuo nekoliko koraka. Zatim je čovjek nestao.

Opet neki drugi put, dok je molio u svojoj sobici, čuli su ga kako je počeo vikati: "Isuse Kriste, Sine živoga Boga, pomozi mi!" Na taj su krik svi pohitali k njemu i kad su otvorili vrata, zatekli su ga kako se rukama grčevito uhvatilo raspela, klečeći pred slikom Marijina navještenja.

Kad su ga pitali što se dogodilo, rekao je kako je bio podignut uvis, a zatim zavitlan i snažno odbačen, tako da je sa znatne visine pao na tlo, pri čemu se veoma bolno udario.

Odmah su ga odnijeli u bolesničku dvoranu k siromasima. Slučaj je htio da su ga položili pored bolesnika koji se već osam dana borio sa smrću.

Sljedećeg je jutra Ivan rekao bolesniku koji je u međuvremenu opet došao k svijesti: "Kaži, izdajice, zašto ne priznaš isitinu? Ne vidiš li da je đavo već tu, kako bi ti uzeo dušu?"

Bolesnik ga je tada pitao odakle to zna. "Ja to znam", odgovorio je Ivan, "i da se uvjeriš da to znam, kažem ti: dvaput si se ženio i obje su žene još žive. Osim toga, počinio si protuprirodni grijeh koji zbog stida nisi nikada isповједio. Ispovjedi ga, jer Bog zna za njega, i tako ćeš se domoći spasa za svoju dušu."

Bolesnik je veoma začuđen rekao kako nitko na svijetu osim njega ne zna za to i preklinjao ga da mu dovede isповједnika. Ivan mu je doveo franjevačkog redovnika. Bolesnik se zatim isповјedio, primio svetu pričest i preminuo uz jasne znakove kajanja.

Na takav je način Ivan obznanjivao i druge tajne stvari što mu ih je naš Gospodin očitovao za dobrobit i korist duša njegovih siromaha koje mu je povjerio. Bog im je njegovom zaslugom dopustio da se oslobole svoga grešnog života, kao što se to čita o mnogim svecima. To je jasno izišlo na vidjelo u ovom upravo prikazanom slučaju, kao i u drugim prigodama. Izvijestit ćemo o još jednom primjeru što su ga posvjedočile vjerodostojne osobe.

Jednom je u njegovoj bolnici ležala bolesna žena koja je pri punoj svijesti vikala i tražila da je odvedu na trg Bibarrambla i тамо javno vuku naokolo po tlu. Kad je Ivan od Boga jedne noći čuo kako viče, otišao je gore k njoj i pitao je: "Zašto vičeš?" Žena je odgovorila: "Zato što želim da me se javno vuče po tlu." On joj je tada rekao: "Odagnaj đavlja iz svog srca i odmah više nećeš tražiti da te se vuče naokolo po tlu, jer znam veoma dobro da deset godina živiš u divljem braku."

Žena je priznala da je to točno i da deset godina nije isповједila istinu. Tada je Ivan od Boga ljubazno s njom razgovarao i uvjerio je da moli Boga za oproštenje i isповјedi svoje grijeha. Žena je učinila kako joj je rekao i umrla kršćanskom smrću.

Nekom drugom prilikom, kad je Ivan sam ležao bolestan u bolesničkoj sobi bolnice, pozvao je njegovatelja da ode u gornju sobu i stavi svijeću u ruku djetetu koje je na smrti.

Njegovatelj je otisao gore i doista sve tako zatekao. Čudio se što je Ivan znao, jer on sam nije znao da je tamo ležalo to dijete. Stavio mu je u ruku svijeću i dijete je poslijednjog sata umrlo.

Osoba koja je bila u prisnom odnosu s Ivanom ispričala je kako joj je Ivan od Boga više puta predskazao da će umrijeti između petka i subote. A tako se i dogodilo, jer je umrla pola sata poslije ponoći. Isto je tako predskazao da će jednom mnogi u njegovom ruhu služiti siromasima u čitavom svijetu. Kako se to čudesno ostvaruje pokazat ćemo u danoj prilici.

Devetnaesto poglavlje

NJEGOVA VELIKA REVNOST ZA BOŽJU ČAST I SPASENJE BLIŽNJEGA

Velika ljubav što ju je Ivan od Boga osjećao prema našem Gospodinu ispunila ga je žarkom željom da ga vidi čašćenog u svim njegovim stvorovima. Stoga je sebi pri svim svojim djelima postavljao kao glavni cilj povećavati slavu našega Gospodina: skrb za tijelo i život trebala je biti sredstvo za spas duše. Kad god se radi toga zauzimao za ublažavanje tjelesnih nevolja i oskudica nekog čovjeka, istovremeno se brinuo za spas njegove duše, ako je to bilo potrebno. To je činio, što je bolje znao, svetim opomenama koje su dopirale do srca i sve odveo na put spasenja, time što je ljude daleko više nego riječima poučavao svojim djelima da preziru taštinu svijeta i njegove obmane, da uzmu na sebe vlastiti križ i nasljeđuju Isusa Krista. Sve to jasno proizlazi iz opisa njegova života što smo ga dosada dali.

Iz njegove iskrene i duboke ljubavi prema Bogu potjecala je i velika blagost s kojom je podnosi svaku uvredu i svaku nepravdu, kako bi iz toga, kao dobar trgovac, izvukao korist za Božju slavu, jer to je bila roba kojom je on trgovao. Iako bi se u vezi s tim mogli ispričati mnogi primjeri, želio bih spomenuti samo jednu zgodu o kojoj su me izvjestile osobe dostoje povjerenja.

U Granadi je jednom boravila veoma lijepa, ali siromašna žena koja je došla izvana, kako bi obavila neku sudsku stvar.

Tu je ženu sreo Ivan od Boga kad je ušao u kuću nekog odvjetnika. Njezino vladanje i cjelokupni dojam što ga je ostavljala dali su mu povod za osnovanu sumnju kako je u opasnosti da uvrijedi Boga. Stoga ju je pozvao k sebi i pro-

pitivao se o njezinu životu. Nakon što mu je ispričala svoj život i povjerila svoje nevolje, rekao joj je Ivan: "Draga ženo! Bogu za ljubav učinite, molim vas, što će vam reći, jer tako ćete najbolje pomoći samoj sebi i svojoj sudskoj stvari. Odvest će vas u kuću gdje žene žive povučeno. Tamo ćete, u društvu tih žena, stanovati primjereno svom položaju u vlastitoj sobi sa svim udobnostima. Ali ja će vam donositi hranu i ubrzati vašu sudsku stvar, kako biste mogli živjeti povučeno i ne ugrožavati svoju čast odlazeći na ulicu."

Žena je radosno prihvatile prijedlog, a Ivan ju je, kao što je obećao, odveo u jednu čestitu kuću, opskrbljivao je sa svim što je trebala i ubrzao onu sudsku stvar. Uvijek ju je iznova dolazio posjetiti, donosio joj živežne namirnice i obavještavao je o napredovanju sudskog postupka. Pritom ju je svaki put molio na koljenima i u suzama, neka ne izlazi iz kuće, neka pazi na svoju čast i ne vrijeđa Boga i jamčio da će se i dalje brinuti za hranu i rješavanje sudskog postupka.

Jedne večeri, kad je već bilo dosta kasno, prolazio je sakupljajući milodare mimo te kuće, ušao i zatekao ženu, neobično lijepo uređenu, samu u svojoj sobi. Počeo ju je žestoko grditi zbog tog sumnjivo upadljivog izgleda i još k tome u to kasno doba, na što je ona zaplakala. Tada ju je ponovo upozorio na njezinu obvezu, dao joj što joj je običavao davati za životne potrebe i otišao.

Ta je žena bez ikakvog strahopštovanja pred Bogom sakrila iza svog kreveta mladog ljubavnika, kako bi s njim zgriješila. On je čuo sve što se u sobi dogodilo. Riječi Ivana od Boga i velika ljubav kojom se brinuo za slavu Boga i za spas duša toliko su mladića ganule, da je vatru te ljubavi ugasila u njemu vatru požude. Kad je radi toga napustio svoje skrovište, bile su mu oči ispunjene suzama i bio je posve preobražen. Zaklinjao je ženu da ostane čista, dakle

suzdrživa, te da Bogu i tom svecu ne uzvraća tako loše za ono što je za nju činio, jer se on brine za njezino uzdržavanje, uči je istini i savjetuje joj ono najbolje. Zatim je odmah napustio kuću i čvrsto odlučio da više neće vrijeđati našega Gospodina, već će mu služiti. I držao se toga što je nakanio, jer je promijenio svoj život i naposljetku umro u uzornoj kršćanskoj pobožnosti.

Po tome možemo još jednom vidjeti koliko je dobrostiv i velikodušan naš Gospodin. On nije dopustio da trud njezina sluge iz ljubavi prema njemu ostane jalov; jer budući da ona žena nije željela iskoristiti veliku milost koja joj je bila ponuđena, pobrinuo se Bog za to da tada tu milost primi netko drugi. Ta on kaže po svom proroku Izajiji (poglavlje 55): "Riječ koja iz mojih usta izlazi ne vraća se k meni bez ploda, nego čini ono što sam htio i obistinjuje ono zbog čega je poslaha."

Dvadeseto poglavje NJEGOVA SMRT

Napor i muke što ih je Ivan od Boga uzeo na sebe, kako bi ublažio muke siromaha, bilo na putovanjima ili pri izlascima, kad je često bio izložen ledenoj studeni, bilo pri svakodnevnom radu u gradu, toliko su trošili njegovu snagu da je sve više propadao. Budući da se slabo brinuo za svoje stanje, zadavalo mu je narušeno zdravlje često velike tegobe koje je nastojao što bolje skrivati od svojih siromaha, jer nije želio da oni to primijete i zabrinu se za njegovo zdravlje. No u izvjesnom je trenutku bio već toliko slab, iscrpljen i oslabljen da to više nije mogao kriti.

One je godine rijeka Genil⁵⁴ uslijed snažnih pljuskova silno nabujala. Kad je Ivan od Boga saznao da je velika voda nosila sa sobom mnogo drvlja i panjeve, odlučio je, bila je ciča zima, da uz pomoć zdravih osoba u kući ode poto naplavljeno dravlje, kako bi njegovi siromasi mogli naložiti vatru i grijati se.

Kad je on unatoč svom slabom zdravstvenom stanju ušao po toj hladnoći u vodu, tako se prehladio da je teško obolio. U vodu je ušao zato što je neki dječak koji je došao sa siromasima skupljati dravlje neoprezno otisao predaleko u rijeku, te ga je riječna struja povukla sa sobom. Iako je Ivan pri pokušaju da mu pomogne ušao daleko u vodu, dječak se utopio i nije više mogao biti spašen. Taj je događaj toliko uzeo k srcu da mu se zdravstveno stanje iz dana u dan pogoršavalo.

Kad je došlo vrijeme da je naš Gospodin želio svom služi platiti i uzvratiti za njegov trud i muke, dogodilo se sljedeće: dok je Ivan ležao bolestan u krevetu, nekoliko je

⁵⁴ Genil izvire u Sierra Nevadi, teče južnim dijelom Granade gdje se slijeva s rijekom Darro, a tada utječe u Guadalquivir.

osoba koje nisu shvaćale toliku spremnost, kojom se on za sve brinuo, otišlo u napadu ohole, pretjerane revnosti i površnosti k tadašnjem nadbiskupu Granade, Don Pedru Guerreru⁵⁵ i izvijestile su ga kako u bolnici Ivana od Boga borave muškarci i žene svake vrste, od kojih su neki posve očito sposobni za rad, te bi mogli odlaziti na posao i sami se brinuti za svoje životne potrebe kad ne bi bili тамо smješteni i bez rada imali svu skrb. Nadalje su rekli kako тамо borave žene sumnjivog morala koje Ivana samo sramote i ne znaju cijeniti dobrotu koja im se iskazuje. Smatrali su da stoga nadbiskup treba snagom svog autoriteta naređiti da se takvo stanje okonča.

Kad je to čuo nadbiskup koji je bio odličan pastir i duhovni otac koji se revno brinuo za spas svoga stada, dao je Ivana od Boga pozvati k sebi, ne sluteći ništa o njegovoj bolesti.

Čim su Ivana o tome obavijestili, ustao je unatoč svom stanju i smjesta se uputio nadbiskupu. Kad je stao pred njega, poljubio mu je ruku, primio njegov blagoslov i rekao: "Što zapovijedate, dobri moj oče i biskupe?" Biskup je odgovorio: "Brate Ivane od Boga, saznao sam da u svoju bolnicu primate ljude sumnjiva glasa koji su opasni i svojim vam lošim vladanjem donose teškoće. Stoga ih smjesta opravite i očistite bolnicu od takvih osoba, kako bi siromasi koje тамо imate mogli živjeti u miru, a vas više ne bi ti ljudi uznemiravali i dovodili na zao glas." Ivan od Boga je pozorno saslušao sve što mu je njegov biskup imao reći, a zatim mu pun poniznosti odvratio: "Dobri moj oče i biskupe, jedini loš, nepopravljiv i beskoristan čovjek koji zasluzuje da bude otjeran iz te kuće, to sam ja. Siromasi koji su kod

⁵⁵ Monsinjor Pedro Guerrero, koji je pripadao svećenstvu Calahorre, bio je od 28. listopada 1546. god. do svoje smrti 2. travnja 1576. godine nadbiskup Granade. U godinama od 1551. do 1552. i od 1562. do 1565. sudjelovao je na tridentinskom koncilu, gdje je imao važnu ulogu (usp. "Hierarchia Catholica", ibid.; L. Pastor, *Storia dei Papi*, Rim 1928., svezak VII, str. 191-263).

mene u bolnici, dobri su ljudi. Ni o kome ne znam ništa loše. Budući da Bog podnosi i loše i dobre i daje da iz dana u dan nad svima izlazi njegovo sunce, nije pravo otjerati napuštene i potištene iz njihove vlastite kuće.

Nadbiskup je bio tim odgovorom veoma dirnut, jer je u njemu video veliku očinsku ljubav i naklonost što ih je Ivan od Boga osjećao prema svojim siromasima, tako da ih je čak opravdavao i sve greške i grijeha za koje su bili okrivljavani uzimao na sebe. Kao mudrom i pobožnom čovjeku nije mu bilo teško razumjeti Ivana i spoznati da se u takvog čovjeka može u tim i drugim pitanjima imati puno povjerenje. Stoga mu je dao svoj blagoslov i rekao: "Brate Ivane, podite u miru s Božjim blagoslovom i smatrajte sebe gospodarem kuće u vašoj bolnici. Ja vas za to ovlašćujem."

Zatim se Ivan od Boga oprostio i vratio u bolnicu. Kad je kratko vrijeme kasnije primijetio da se njegova bolest vidljivo pogoršala, tresla ga je žestoka grozница i slutio je o čemu se radi, uzeo je zalaganjem posljednjih snaga što mu ih je Bog darovao praznu bilježnicu i pisači pribor, te pozvao čovjeka koji je bio vješt u pisanju. S njim je išao u gradu od kuće do kuće, svima kojima je bio dužan, načinio popis dugova i dao svotu pribilježiti s odgovarajućim obrazloženjem. Pri tome su došli na vidjelo dugovi kojih se više nisu mogli sjetiti ni vjerovnici. Nakon što je na taj način sredio stanje svojih dugova, dao ga je unijeti i u drugu bilježnicu. Jednu je uzeo sebi na grudi, a drugu pohranio na čuvanje u bolnici, kako bi se kad ga Bog pozove k sebi i jedna se izgubi, druga mogla tamo naći. Želio je naime da svi dugovi budu uredno plaćeni. To je bila njegova oporuka.

Nakon što je to bilo obavljeni, vratio se u svoju sobicu. Bio je tako iscrpljen da se više nije mogao držati na nogama i morao je leći u krevet. Kako uskoro više nije mogao

ustati, nastojao je siromasima koji su mu se obraćali pomoći isporučivanjem pismenih molbi. I gle: naš se Gospodin tako divno brinuo za sve potrebno kao kad je Ivan prije sam odlazio prikupljati milodare. Jer sva su gospoda i građani velikodušno pomagali kad su saznali da je bolestan i molili njegova suradnika Antona Martina da ga zamijeni u svemu što on sam više nije mogao obavljati. Gospođa Anna Osorio, supruga gradskog vijećnika Garcie de Pisa⁵⁶, žena velike pobožnosti i uzornog života koju je Ivan od Boga zbog toga veoma cijenio, posjetila ga je čim je saznala za njegovu bolest. Kad je vidjela koliko je trpio i koliko su se malo tamo o njemu brinuli, brojni su siromasi stajali oko njega, tako da nije mogao imati mira, molila ga je da dopusti da bude prenijet u njezinu kuću i tamo njegovan. Rekla je da će tamo dobiti krevet i bit zbrinut na najbolji način, dok tu leži samo na daskama s prosjačkom košarom kao jastukom.

Iako je pokušavao naći sve moguće izgovore i neprestano molio da ne bude odvojen od svojih siromaha među kojima je želio umrijeti i biti pokopan, naposljetu se ipak dao od te žene nagovoriti. Ona mu je naime objasnila da, nakon što je svima propovijedao poslušnost, sada treba sam biti poslušan što ga moli s dobrim razlogom, Bogu za ljubav.

Bila su donijeta nosila da ga odnesu. No tek što su ga stavili na njih, žurno su prišli svi siromasi koji su bili toliko pokretni, te ga prestrašeni vijeću da treba biti odnijet, okružili i željeli spriječiti njegov odlazak, jer su bili veoma vezani uz njega. Ali kako su to bili sami ljudi koji se nisu imali ničim boriti protiv vlastite nesreće i patnje nego jadi-

⁵⁶ U izvornom španjolskom tekstu piše: "mujer del veinte y cuatro Garcia de Pisa", dakle supruga dvadesetčetvrtog Garcie de Pisa. Radi se o titulu kojom se nekada u nekim gradovima Španjolske oslovljavalо svih 24 gradskih vijećnika.

kovanjem i suzama, počeli su svi, muškarci i žene, tako bolno jecati i plakati da bi i najneosjećniji čovjek bio dirnut do suza. Kad je Ivan video nesretnike kako očajnički plaču, podigao je pogled k nebu i rekao: "Braće moja, Bog zna kako bih rado umro među vama. No budući da Bog želi da umrem ne vidjevši vas, neka bude njegova volja!" Zatim je svakom pojedinom dao svoj blagoslov i rekao im: "Živite u miru, djeco moja, i ako se više ne vidimo, molite se našem Gospodinu za mene!"

Bolni uzvici koji su se potom opet začuli među siromasima toliko su potresli Ivanovo srce da se na svojim nosilima onesvijestio. Za njega bi vjerojatno bilo za to već dovoljno i mnogo manje, jer je svoje siromahe neizmjerno volio.

Kad je opet došao k sebi bio je, kako bi mu se uštedjele daljnje muke, bez oklijevanja prenijet u kuću one žene.⁵⁷ Budući da se jednom počeo i odlučio pokoravati, pustio je, kako bi dao primjer poslušnosti, da se s njim događa sve što su mu naredili. Iako dotada nije, unatoč svomjadnom stanju, nikada promijenio svoje grubo i sirotinjsko ruho, sada je dopustio da mu obuku košulju, polože ga u postelju i skrbe se za njega s mnogo ljubavi, dovodeći mu liječnike i prijavljajući lijekove.

Tamo su ga posjećivale mnoge ugledne osobe i gospoda koji su ga, gotovo se međusobno nadmećući, obasipali pohvalom i dragim riječima. Njemu se to uopće nije svidjelo, iako je imao razumijevanja za ljubav zbog koje su to či-

⁵⁷ Kuća u kojoj je sveti Ivan od Boga umro, postala je danas važnim kulturnim centrom, ne samo za red. Kuća koja se nalazi u sjevernom dijelu Granade, lijevo na početku ulice Darro, a u njoj je osim važnog arhiva njegova reda, smješten vjerski muzej poznat u čitavoj Španjolskoj, gdje se uvijek iznova održavaju veoma cijenjene kulturne i umjetničke priredbe. Ta je kuća, osim toga, danas sjedište uzornog doma za stare ljudi. U redu se naziva po njezinim nekadašnjim vlasnicima "Casa de los Pisas" ili "Casa del Transito" ("Kuća odlaska kući", odnosno Gospodinu).

nil. K tome su ga spriječavali da viđa svoje siromahe. Pred ulazna vrata bio je postavljen čuvar koji ih nije smio puštati u kuću, jer bi Ivan po pogledu na njih svaki put plakao i strasno se žalostio.

Kad je nadbiskup saznao da je Ivan od Boga nasmrt bolestan, posjetio ga je, te ga svetim riječima osnažio i ohrabrio za posljednji korak. Prije nego što se oprostio, rekao mu je neka mu kaže ako ga nešto tišti, jer će mu rado pomoći bude li mogao.

Ivan je odvratio: "Dobri moj oče i biskupe! Tri me stvari rastužuju. Prvo, koliko sam malo služio našem Gospodinu, a tako sam mnogo od njega dobio. Drugo, siromasi za koje sam se počeo skrbiti, kao i mnogi drugi koji su se odrekli svoga grešnog i lošeg života, te oni stidljivi siromasi. Treće, dugovi što sam ih načinio iz ljubavi prema našem Gospodinu Isusu Kristu, a koje nisam uspio vratiti." Uz te mu je riječi predao bilježnicu u kojoj su bili pribilježeni dugovi.

Nadbiskup mu je na to odgovorio: "Brate moj, što se tiče vašeg strahovanja da niste dostoјno služili našem Gospodinu, vjerujte u njegovo milosrđe: on će zaslugama svojih muka dopuniti ono što vi niste mogli učiniti. Za vaše će siromahe ja preuzeti brigu, kao što mi nalaže moja dužnost. Što se tiče vaših dugova, i njih će preuzeti u njihovoj sveukupnosti i obvezujem se da će ih platiti.

Osim toga, obećajem vam da će sve to izvršavati kao što biste vi sami izvršavali. Stoga se ne zabrinjavajte, već mislite samo na svoje spasenje i predajte sebe našem Gospodinu." Biskupov posjet i njegovo obećanje bili su velika utjeha za Ivana od Boga. Nakon što ga je biskup ohrabrio još i drugim riječima koje mu je uputio, poljubio mu je Ivan ruku i primio njegov blagoslov. Zatim se biskup oprostio i još otisao razgledati bolnicu i provjeriti stanje u njoj.

Budući da se bolest sve više pogoršavala, primio je Ivan sakrament pokore, što ga je i inače uvijek često primao. Zatim je trebao molitvom častiti našega Gospodina, jer mu bolest više nije dopuštala primanje svete pričesti. Naposljetku je pozvao svog pratioca i suradnika Antuna Martina, kome je stavio na srce siromahe, siročad i one stidljive siromahe, te mu svetim riječima naložio što treba ubuduće činiti.

Kako je osjetio da je došao njegov samrtni čas, ustao je iz kreveta, kleknuo na pod, zagrlio križ, a zatim poslije kratke šutnje rekao: "Isuse, Isuse, u tvoje ruke predajem sebe." Nakon što je čvrstim i jasnim glasom izgovorio te riječi, vratio je svoju dušu Stvoritelju. Bilo mu je 55 godina. Od toga ih je 12 žrtvovao u službi siromaha u bolnici koju je osnovao u Granadi.

Tada se zbilo nešto čudesno, što se, koliko je poznato, nije dogodilo ni u jednog drugog sveca osim u prvog pušnjaka Pavla: nakon što je Ivan od Boga umro, ostalo je njegovo tijelo oko četvrt sata uspravno na koljenima i u tom bi položaju ostalo do danas da nazočni nisu u svojoj nepromišljenosti mislili kako ga ne smiju pustiti da se ukuci ako ga želete obući. Stoga su ga ispružili, kako bi ga obukli i tako zauvijek izbrisali tragove onog čudesnog, klečećeg stava.

Njegovoj su smrti pribivale brojne dame visokog položaja i četiri svećenika. Svi su se duboko dojmila tajanstvena zbivanja pri tom umiranju, u kojima se tako dobro odražavao pokojnikov život, i zahvalili su za to Bogu.⁵⁸ Ivan je umro u subotnje jutro, pola sata poslije rane mise, 8. ožujka 1550.

⁵⁸ Soba u kojoj je umro sveti Ivan od Boga izgleda danas, zahvaljujući brižljivoj obnovi, baš kao u vrijeme tog sveca. Krevet, stol i prozor čine uverljivo mjesto njegova tajanstvenog umiranja. U klečećem je kipu od drveta uhvaćen taj trenutak na umjetnički uspjeli način.

Dvadeset prvo poglavlje ISPRAĆAJ I SAHRANA

Pri smrti Ivana od Boga dojmljivo se ispunilo ono što naš Spasitelj Isus Krist kaže u svom evanđelju (Mt 23): "Tko se ponizi, bit će uzvišen." Onako kao što se on naime, čitavo vrijeme što je služio našem Gospodinu, jedino nastojao odreći samoga sebe, prezreti se, te kad mu je god i gdje god bilo moguće stavljati sebe na najniže mjesto, što je jasno vidljivo po njegovu životnom putu, tako se našem Gospodinu svidjelo da ga, ispunjavajući time svoje riječi, u životu i smrti uzvisuje i slavi na takav način da se nesumnjivo može reći: jamačno nijednom knezu, caru ili nekom drugom vladaru ovoga svijeta nije bio priređen takav veličanstven pogreb kao Ivanu od Boga. Jer iako sahrani nekih kneževa pribiva isto toliko mnogo otmjenih ljudi, pa čak još i više, ipak su duševni osjećaji kojima se nekom odaje posljednja počast posve drukčiji za jedne i za druge.

Na sahranu vladara ovoga svijeta dolazi se naime iz pokornosti i da bi se svidjelo nasljedniku, a katkad i na zapovijed, jer se poslušnost često mora i zapovjediti. U Ivana od Boga bilo je međutim drukčije. Jer budući da je on bio tako siromašan i preziran i nije posjedovao ništa na zemlji, smije se mirno poći od toga da ljudima koji su u gomilama nagrnuli sa svih strana, kako bi mu odali posljednju počast, nije bila važna nijedna od tih triju stvari koje po riječima Ivana od Boga zasljepljuju ljude ovoga svijeta.

Dakle, kad je svanuo dan proširila se vijest o njegovoј smrti. Tada su se slijevale mase ljudi iz svih slojeva stanovništva i to posve spontano. Pokojnik je bio odjeven i u velikoj dvorani položen na raskošno pripravljen ležaj. U dvorani su bila postavljena tri oltara gdje su svi redovnici i svećenici grada slavili mise, sve dok pokojnikovo tijelo

nije bilo odnijeto do groba. Oko devet sati ujutro došlo je već toliko mnogo ljudi na njegovu sahranu da nisu mogli naći mjesta ni u kući ni na okolnim ulicama.

Povorka je polako krenula. Markiz od Tarife i markiz od Cerralba⁵⁹, Don Pedro de Bobadilla i Don Juan de Guevara podigli su pokojnika na svoja ramena i nosili ga dolje niz ulicu. Tamo je zamalo došlo do svađe oko toga tko ga smije nositi. Tada se pojавio franjevac dostojan poštovanja, imenom Carcamo, koji je uživao glas svetog čovjeka, s drugim pripadnicima svog reda i objasnio: "Tijelo ovog pokojnika moramo mi nositi, jer je Ivan od Boga na svoj osobit način naslijedovao u siromaštvo, pokori i samoodričanju našeg svetog oca Franju." I tako su ti sveti ljudi nosili neko vrijeme pokojnikovo tijelo. Zatim su slijedili pripadnici svih drugih redova koji su ga isto tako, smjenjujući se, nosili po dio puta, sve dok nije povorka stigla do crkve Naše Drage Gospe od Pobjede.

Gradonačelnik i sudski sluge brinuli su se za red među mnoštvom, što je bilo prijeko potrebno s obzirom na tako golem broj ljudi. Pogrebna je povorka bila ovako sastavljena:

Na čelu su išli siromasi njegove bolnice i velik dio žena koje je udao, osim njih i siromašne mlade djevojke i udovice, svaka sa svijećom u ruci. Svi su gorko plakali i jadikujući govorili o mnogim dobročinstvima Ivana od Boga i milodarima što su ih dobili od njega.

Njih su slijedile brojne bratovštine grada, svaka od njih po hijerarhijskom redu unutar sebe, s velikim svijećama, križevima i svojim zastavama. Za njima su išli svećenici grada i redovnici iz svih redovničkih zajednica koji su isto tako nosili u rukama svijeće. Odmah zatim slijedio je križ

⁵⁹ U Markiza od Tarife radilo se o Don Pedru Enriquezu Afánu de Riberi, a pri markizu od Cerralbe o Don Rodrigu Pachecu (usp. poglavlje XIV, opaske 39 i 41 ispod teksta).

župe, i župnik i župni svećenici, potom stolni kaptol, kanonici i drugi crkveni dostojsvenici s vlastitim križem, na posljetku nadbiskup, kapelani Kraljevske kapele, a tada pokojnikovo tijelo.

Odostraga je išlo dvadesetčetvero vijećnika, te porotnici grada, a s njima vitezovi i gospoda. Slijedili su ih svi viši službenici i odvjetnici Kraljevskog suda. Za njima je još išlo nepregledno mnoštvo tugujućih ljudi. Jer nisu samo starokršćani, već i pokršteni Mauri⁶⁰ oplakivali Ivana od Boga i uz tisućostrukе želje za blagoslovom hvalili njegova dobročinstva, milodare i njegov dobar primjer. Zvonila su sva zvona glavne crkve i zvona svih župa i samostana. A zvonila su tako prodorno i tako lijepo da se činilo kao da imaju razum i srce i izražavaju svoju tugu na posve osobit način, kako ih nikada nitko nije čuo zvoniti.

Kad se prispjelo na trg ispred crkve Naše Premile Gospe od Pobjede⁶¹, ostala je tamo povorka dugo stajati, jer zbog velikog broja ljudi koji su željeli ući u crkvu nastala je takva gužva da se moralo dugo čekati da bi se moglo ući.

Golemo štovanje što ga je Ivan uživao dovelo je do toga da su se ljudi, prestrašeni mišlju da ga u ovom životu neće više nikada vidjeti, gurali oko njegova mrtvog tijela, kako bi ga posljednji put vidjeli i dodirnuli i uzeli sebi neke relikvije. Nitko ih nije u tome mogao spriječiti. Neki su ga, uzdajući se u pomoć, dodirivali svojom krunicom, drugi svojim molitvenikom ili drugim predmetima. Navala ljudi koji su se okupljali oko pokojnika bila je toliko velika da se ni na koji način nisu mogli odande udaljiti. I da se nije Bog

⁶⁰ "Starokršćanima" su se tada nazivali pripadnici starosjedilačkog kršćanskog stanovništva. "Moriscos" odnosno pokršteni Mauri - kristijanizirano arapsko stanovništvo koje je ostalo u Granadi poslije rekonkviste.

⁶¹ Crkva i samostan Naše Premile Gospe od Pobjede nalazili su se na prostoru između Cuesta de la Victoria i Salida del Chapaz. Danas tamo стоји više modernih građevina.

pobrinuo za to da se udalje, rastrgali bi, neki su već započeli s tim, lijes u komade, samo da bi dobili relikviju, i tako spriječili njegov pokop.

Kad je to naposljetku bilo moguće bio je pokojnik unešen u crkvu i položen na bogato ukrašen odar, pripremljen posebno za njega. Redovnici koji su ostali u kući, svečano su ga dočekali pošavši mu u susret sa svojim poglavarom⁶² koji je tada boravio u Granadi. On je slavio posmrtni oficij i misu, dok je neki drugi redovnik istog reda održao dirljivu propovijed u kojoj je govorio o poniznosti i o preziranju svijeta i o tome kako naš Gospodin uzvisuje ljudi koji idu tim putem.

Toga su dana bile u sjaju brojnih baklji i svijeća čitane još mnoge mise. Naposljetku je bio Ivan od Boga sahranjen u grobnu nišu kapelice one gospođe Garcie de Pisa u čijoj je kući umro. Sljedeća dva dana, nedjelju i ponedjeljak, bila je služena misa u njegovu čast na isti način, s jednako svečanošću i dostojanstvenošću pri misnom slavlju i pri propovijedi. Istodobno su bile slavljene i druge mise kojima je pribivao golem broj ljudi. Više od godinu dana nije bilo u Granadi propovijedi u kojoj se nije govorilo o Ivanu od Boga i o njegovu životu kao utjelovljenju Božje riječi i uzoru za narod. Dvadeset godina poslije njegove smrti ušlo je u njegovu grabnicu nekoliko vitezova koji su ga željeli vidjeti i našli ga netaknutog. Samo mu je istrunuo vrh nosa. Tome su se veoma čudili, jer njegovo tijelo, za razliku od drugih, nije bilo balzamirano.⁶³

⁶² Poglavar Reda najmanjih, utemeljenog od sv. Franja Paolskog, bio je tada Francuz Simon Guichard (1547.-1550.), veoma nadaren i primjeran čovjek koji je snagom svog autoriteta sudjelovao od 1547.-1549. i na tridentinskom koncilu (usp. P. Giuseppe Maria Roberti, *Disegno dell'Ordine de Minimi-Dalla morte del Santo Istitutore fino ai nostri tempi* (1507.-1902.), Rim, naklada Propagande Fide, 1902., svezak I, str. 128-129, 277-281).

⁶³ 28. studenog 1664. godine bili su posmrtni ostaci Ivana od Boga prenijeti iz crkve Reda najmanjih u bolnicu braće. A kad je sredinom 18. stoljeća bila u Granadi sagrađena bazilika Ivana od Boga, prenijeti su onamo u prekrasnom

S obzirom na velika djela što ih je činio i uzdajući se u golemu dobrotu i milosrđe našega Gospodina, smijemo pobožno vjerovati da Ivan od Boga danas živi u Božjoj krasoti koja po Božjim riječima čeka one poput njega. Neka Bog usmjeri k njoj i naše korake isto takvim životom i isto takvim djelima, kako bismo i mi zaslužili da budemo zauvjek s njim. Amen.

kovčegu, što ga je izradio argentinski umjetnik Miguel Guzman i koji još i danas krasi sveti prostor te crkve.

Dvadeset drugo poglavlje

DOGAĐAJI POSLIJE NJEGOVE SMRTI

Ivan od Boga je prije svoje smrti, kao što je već bilo spomenuto, povjerio bolnicu svom suradniku Antunu Martinu,⁶⁴ s nalogom da njome upravlja i skrbi se za sve kao što je on to činio.

On se dokazao kao odličan učenik svog učitelja u skrbi za siromahe i u ljubavi prema njima. Nakon što je nekoliko dana veoma savjesno obavljao zadatke koji su mu bili prenijeti, odlučio je s obzirom na oskudice u kući otići na dvor, kao nekada Ivan od Boga, kako bi gospodu molio za milodare i tako mogao održati i nastaviti započeto djelo.

Na dvoru su mu neke pobožne i utjecajne osobe savjetovale da osnuje bolnicu svog reda u Madridu, gdje bi bila prijeko potrebna, kako bi i тамо siromasi i bolesnici bili njegovani s ljubavlju i razumijevanjem. U tu su mu svrhu obećali opsežnu pomoć. On je poslušao savjet i počelo se s izgradnjom bolnice тамо gdje se она još i danas nalazi. Zove se "Bolnica Antuna Martina" i она je, kao što svi znaju, velika i važna ustanova u kojoj se liječe i njeguju brojni siromasi i gdje djeluje mnogo braće istog reda kao u Granadi, s jedinom razlikom da je boja habitata malo tamnija nego u Granadi. Oni osim toga ne nose prosjačku košaru na plećima, već pod rukom, jer bi inače, kako kažu, mogli njome nehotice gurnuti i udariti vitezove i otmjene osobe s kojima raspravljaju i dogovaraju se, a kojih тамо ima mnogo.

Nakon što je bilo započeto djelo u Madridu i pokazalo se da zadovoljavajuće napreduje, vratio se Antun Martin u Granadu i donio sa sobom mnogo pokrivača, lanenih plahти, rublja, te drugih milodara i novca za bolnicu. Odmah po dolasku izvjestio je nadbiskupa Don Pedra Guerreru o

⁶⁴ Vidi poglavlje XVI., opaska 47 ispod teksta.

stanju novoutemeljene bolnice u Madridu. Tada se s njegovim dopuštenjem vratio onamo i do svoje se smrti na uzo- ran način posvećivao svetim djelima brige za bolesne i siromašne i djelima pokore. Jer on je bio veoma velik po- kajnik i dao svojim čestitim načinom života divan primjer za druge ljude.

Budući da je već tijekom svog života u svih uživao glas svetog čovjeka, došli su na njegovu sahranu gospoda i naj- moćnije osobe dvora, tako da je bilo veoma svečano. Sahranjen je u glavnoj kapelici samostana svetoga Franje u Madridu, gdje počiva u Gospodinu.

No vratimo se našoj priči. Kad je Antun Martin otišao iz Granade, ostala su u bolnici druga braća, o kojoj će kasnije detaljnije izvijestiti. Jer budući da su se u svemu i svakome pokazali kao dostojni nasljednici Ivana od Boga, zasluzuju njihov život i njihova djela da se s njima bezuvjetno upoznamo.

Ta su braća upravljala bolnicom i skrbila se za siromaha uistinu vjerno načinu svoga učitelja, pri čemu je uvijek neki stariji brat kao pretpostavljeni vodio bolnicu, dok su ostali izvršavali njegove naloge.

Kako je broj siromaha koji su dolazili u bolnicu sa svim mogućim bolestima bio sve veći, a nijednog se nije odbijalo, kakav je tamo oduvijek bio običaj koji je sačuvan do danas, već uskoro nije više bilo mjesta za sve. Nedostatak prostora postao je naposljetku tako velik da se sve više nametala potreba traženja nove kuće gdje bi se svi mogli udobno smjestiti.

Stoga su se braća obratila nadbiskupu Don Pedru koga nisu trebali dugo moliti, već je s obzirom na hitnost stvari pomogao svim snagama. Nakon što je sam proučio postojeće stanje, odmah je počeo razmišljati gdje bi se moglo naći prikladno mjesto s dovoljno prostora za tu svrhu koje

se nalazi blizu grada ili malo izvan njega radi svježeg zraka. Naposljetu mu se nije činilo pogodnim nijedno mjesto osim onog gdje se bolnica sada nalazi. Radilo se o zemljištu koje je pripadalo gradu i graničilo s drugim zemljištem koje je bilo u vlasništvu redovnika jeronimovaca⁶⁵ i na kome se, kako se pričalo, nekada nalazio stari samostan svetog Jeronima.

Biskup je dakle počeo pregovarati s gradom i s redovnicima, kako bi s obzirom na važnost tog djela od opće koristi ustupili dio svojih zemljišta, gdje bi se tada uz njegovu pomoć sagradila bolnica. Ostalo što je još bilo potrebno trebalo se pribaviti od dobrovoljnih priloga vjernika koji bi se u tu svrhu skupili. Redovnici su osim toga trebali staviti na raspolaganje određenu ostavštinu koju im je ostavio pokojni biskup Guadixa imenom Antonio de Guevara y Avelaneda izričito za siromahe i djela milosrđa u Granadi. Jer budući da trenutačno nije bilo nekog milosrdnog djelovanja, bila bi ta ostavština najbolje iskoristena u tu svrhu.

Nakon što su se svi dogovorili, moglo se započeti s tim djelom. Nadbiskup je odmah darovao 1600 dukata, otac Ivan Avilski koji je tada boravio u gradu, potpomagao je djelo s propovjedaonice, pozivajući sve vjernike da ga snažno podupiru svojim prilozima. Utjecaj i omiljenost tog čovjeka u narodu bili su toliko veliki da su uskoro svi, kao jednom u Mojsija, revno sudjelovali u izgradnji i opremanju Božjeg šatora.

Neki su davali novčane priloge, drugi stavljali na raspolaganje građevni materijal i radnu snagu, a drugi opet darovali odjeću. Žene su žrtvovale svoje narukvice, naušnice, prstenje i drugi skupocjeni nakit s takvim oduševljenjem

⁶⁵ Španjolski red jeronimovaca (na španjolskom Monjes Jeronimos, a po službenom latinskom nazivu Ordo Sancti Hieronymi-OHS) odobrio je 18. listopada 1575. godine papa Grgur XI. Doba svog progvata doživio je u XVI. stoljeću kad je brojao ca. 50 samostana.

da je u kratkom roku prikupljena krasna novčana svota, tako da je djelo moglo brzo napredovati.

Bila su izgrađena tri sada postojeća dijela. Nadbiskup je dao novac, kako bi se mogli brzo postaviti prozori, vrata i pregradni zidovi, jer su se siromasi trebali što prije, kako je i bilo, smjestiti u nove dvorane, gdje su još i sada⁶⁶, iako djelo još nije bilo dovršeno. Zato je bio kriv đavo koji nikada ne spava i koristi svaku priliku da posije svađu. Kad je on video kako je divno napreovalo to djelo u službi Gospodina, umiješao je u to svoje prste i ubičajenim sredstvima izazivao razdore⁶⁷ među jeronimovaca i braćom koji traju i danas, a da se ne mogu izgladiti. U to neću međutim dalje ulaziti, jer takve stvari traju veoma dugo sudskim putem. No kad bi se one gledale Božjim očima, bile bi brzo riješene. A koliko se mnogo dobrih djela usporava, ometa, katkad i onemogućava. Ali prepustimo to Bogu i govorimo opet o redu braće.

⁶⁶ Premještaj bolesnika iz bolnice u Cuesti de los Gomeles u novu bolnicu na današnjoj Calle de San Juan de Dios uslijedio je 24. siječnja 1552. godine. Bolnica je bila u godinama poslije toga dovršena i više puta proširena. U 19. stoljeću bila je oduzeta iz vlasništva reda i otada pripada državi. U 17. stoljeću bila je u neposrednoj blizini, s lijeve strane bolnice, sagradena bazilika Ivana od Boga. 1887. god. osnovao je sveti Benedikt Menni s desne strane današnju bolnicu Sv. Rafaela koja pripada redu.

⁶⁷ Te su svađe učinile međutim i nešto veoma dobro. Njima zahvaljujemo neke dragocjene isprave koje je tek nedavno našao subrat fra José Sanchez Martinez u općinskom arhivu Granade. Radi se o zapisu izjava svjedoka što su ih braća podastrijela sudu sebi u prilog. Ti iskazi potvrđuju u mnogim točkama životopis Ivana od Boga što ga je napisao Castro i bacaju osim toga novo svjetlo na početke bolničkog reda (usp. José Sanchez Martinez, *Kenosis-Diakonia en el itinerario espiritual de San Juan de Dios*, Fundacion Juan Ciudad, Madrid 1995.).

Dvadeset treće poglavlje

RED BRAĆE IVANA OD BOGA I VELIK PLOD ŠTO GA JE NJEGOVO DJELO POSVUDA DONIJELO

Velik životni primjer što ga je ostavio Ivan od Boga imao je tako velik i oduševljavajući učinak na ljude da su mnogi osjetili potrebu da ga naslijeduju i željeli se povoditi za njim, kako bi služili našem Gospodinu u njegovim siromasima i da se kao ljudi predani Bogu posvete skrbi za one najnevoljnije. Za to nije potrebna učenost ni studij. Potrebno je samo odreći se svijeta i samoga sebe i nositi u sebi veliku ljubav prema bližnjemu i prema Bogu. Iz tog se razloga, danas kao i nekada, osjećaju osobe svih dobi i položaja pozvanima da vode takav život. Često se puta radi o onima koji ne dolaze u obzir za druge redove, jer im manjka potrebno obrazovanje. Prilikom njihova se primanja postupa na sljedeći način:

Prije nego što se pripuste radu u bolnici, provjeri se jesu li u sebi vođeni pravom namjerom da služe našem Gospodinu. Utvrди li se ta nakana, primaju se, daje im se skromno ruho sive boje, upoznaje ih se sa zadatkom koji im se dodjeljuje u službi siromaha. To pripremno razdoblje traje dulje vrijeme, u nekih dvije, u drugih tri, a u nekih čak šest godina, ovisno o tome koliko se to dugo čini potrebnim. Tijekom tog vremena provjeravaju se njihova poniznost i čestitost. Prođu li uspješno to pokusno razdoblje, dobivaju, nakon što su za to ponizno zamolili starijeg brata i rektora⁶⁸, redovnički habit. Tek poslije dalnjih godina iskuša-

⁶⁸ Pod "rektorm" se najvjerojatnije misli služba bolničkog dušobrižnika. Bolnički je rektor bio tada istodobno biskupov opunomoćenik u bolnici. Upravo je tu službu obavljao Francisco de Castro u bolnici svetog Ivana od Boga.

vanja pripuštaju se polaganju redovničkog zavjeta i vršenju zvanja.

Sve to, kao i način njihova života i djelovanja, jasno proistječe iz konstitucija njihova reda⁶⁹ koje će biti kasnije predstavljene, te se ovdje ne mora o njima opširnije govoriti.

U kući u Granadi boravi obično osamnaestorica do dva desetorica braće. Jedan dio njih zbrinjava i njeguje siromuhe u bolesničkim odjelima, dok se drugi dio brine za vođenje domaćinstva i finansijsko poslovanje. A neki opet idu gradom, kako bi po točnom rasporedu molili za milodare u pojedinim župama. I naposljetku, neki odlaze u sela moliti za raž, ječam, sir, ulje, sušeno grožđe i sve druge stvari koje su potrebne za život.

Milodari koji se tako prikupe dovoljni su za uzdržavanje bolnice, jer unatoč malom dohotku kojim raspolaže, briune se naš Gospodin za to da obično tamo bude 120 kreveta i da se osim braće može zapošljavati još 50 namještenika. U vremenima osobito velikog broja nevoljnika događa se čak da se mora postaviti tri do četiri stotine kreveta. Čak se i tada mogu svi zbrinuti zahvaljujući providnosti našega Gospodina, što općenito izaziva opravdano čuđenje.

Ta je bolnica naime od svoga osnivanja ostala vjerna baštini pokojnog Ivana, i to da se nijednom siromahu koji pokuca na vrata ne smije uskratiti primanje u bolnicu i skrb, da ne smije biti ograničenja broja kreveta, ukratko, da svi, koliko god ih došlo, moraju biti primljeni otvorenih

⁶⁹ Konstitucije koje spominje Castro, sigurno su konstitucije koje je dao sastaviti tadašnji nadbiskup Granade, monsinjor Juan Mendez de Salvatierra. One su bile 1585. godine objavljene pod naslovom *Regla y Constituciones para el Hospital de Juan de Dios desta ciudad de Granada*. Castro ih je želio tiskati na kraju životopisa. To je bilo međutim njegovoj majci, koja se dalje zauzimala za izdavanje životopisa, zabranjeno u pismu kralja Filipa II. o opunomoćenju. Monsinjor Juan Mendez de Salvatierra postao je 11. rujna 1577., poslije smrti biskupa Pedra Guerrea, biskupom Granade.

ruku. Čak i kad nema na raspolaganju nijednog slobodnog kreveta, braća radije smještaju one koji trebaju pomoći na običnu prostirku od rogožine dok se ne oslobođi koji krevet, te ih tamo njeguju, nego da ih bez pružene pomoći pušte umrijeti na ulici.

Svi koji dođu u bolnicu služiti, čine to iz ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu, ne dobivajući za to nikakvu naknadu. I tako se ta kuća opskrbljuje bolje od bilo koje kuće svijeta, jer svi dođu, kako bi neprestanim iskazivanjem ljubavi prema bližnjemu u svojim djelima radili za spas svoje duše. I svatko čini u toj službi najbolje što može, a da se ne mora na to tjerati.

Ali plod o kome govorimo ne bi trebao izrasti samo tu. Jer iz te je kuće kao iz nekog izvora proizašlo mnogo uzorne braće koja su na mnogim drugim mjestima utemeljila bolnice u kojima su do danas ostvarena brojna dobra djela koja su izniknula iz onog malog sjemena što su ga posijali naš Gospodin i Ivan od Boga za primjer i uzor mnogima.

Tako je na primjer ta bolnica stvorila Marina de Diosa koji je osnovao bolnicu braće u Cordobi, tako što je na mjestu nekadašnje bolnice Svetog Lazara⁷⁰ koju mu je predao kralj, sagradio divnu zgradu koja raspolaže s mnogo kreveta i dobrim prihodom u žitu i novcu. Taj je brat vodio sveti život, bio veliki pokajnik, čitav svoj život hodao bosonog i naposljeku umro svetom smrću.

U gradu Luceni u Andaluziji, koji je podređen vojvodi od Segorbe, isto je tako jedan brat, imenom Fruto de San Pedro utemeljio bolnicu u kojoj se skrbilo za siromahe iz onoga kraja.

U Sevilji je brat Petar Grešnik koji je isto tako potjecao iz te kuće, osnovao takozvanu bolnicu daščaru koja i danas

⁷⁰ Pri bolnici Svetog Lazara radilo se gotovo posvuda i uvijek o domu za smještaj oboljelih od gube.

nosi to ime, jer je po njegovim početnim planovima trebala služiti za to da hodočasnicima i beskućnicima pruža sklonište tijekom noći. U tu su svrhu bile na pod položene daskе na kojima su spavali mnogi ljudi. Kasnije je uredio bolesnički odjel gdje su se braća skrbila za bolesne siromahe. Ta je bolnica bila poslije premještena na trg San Salvador gdje se nalazi i danas. Sada se zove bolnica Naše Drage Gospe od Mira i ima 60 kreveta u kojima se njeguju sami neizlječivi bolesnici. Bolnica daščara trebala je naprotiv više služiti primanju hodočasnika preko noći, kao što je to slučaj još i danas. I u njoj obavljaju službu braća druge bolnice kojih je dvanaestorica i žive u velikoj disciplini i pobožnosti. Budući da ćemo posebno govoriti o životu tog uistinu spomena vrijednog brata, neću se ovdje dalje u to upuštati.

U Rimu i Napulju isto tako postoje bolnice tog reda. One su nastale na sljedeći način: braća iz kuće u Granadi uputila su se u vrijeme pape Pia V. u Rim, kako bi se branila u stvari radi koje su se posvađali s jeronimovcima. Budući da njihov poziv nije bio da vode sudske postupke, već da se skrbe za gostoljubivost, započeo je brat Sebastiano Arias, kad je vidio da nemaju nikakva posla, s gradnjom bolnice u Rimu. Pri tome je stekao naklonost Svetog oca kome se svidjela njegova zajednica; ljubav kojom su se braća brinula za siromahe izazivala je ionako opće divljenje. Stoga je papa svim snagama potpomagao ostvarenje tog djela, tako da je za šest mjeseci moglo biti postavljeno šezdeset kreveta. No to mu nije još bilo dovoljno, već ih je želio uzdići u pravu redovničku zajednicu i dao im, kako bi bili pravi redovnici, veoma povoljnu bulu u kojoj je između ostalog naložio da trebaju živjeti po pravilima svetog Augustina i polagati svoj zavjet. Braća su sve to prihvatile i od tada su se polaganjem redovničkog zavjeta obvezivali

na život kakav je bio utvrđen bulom koju će kasnije detaljnije predstaviti⁷¹.

I sveti otac Grgur XIII. koji danas sretne ruke vodi Rimsku Crkvu, veoma im je sklon i dao im je kao zaštitnika uzoritog kardinala Savellija⁷², svog vikara, kako bi ih on branio u njihovim poslovima i interesima, što je on činio s velikom ljubavlju i blagonaklonošću.

I u drugim su područjima Španjolske bile utemeljene bolnice tog reda, no njihovo bi pojedinačno nabrajanje bilo preopširno na ovome mjestu. Kažimo samo ovo: prije nekoliko je dana dobar glas o Ivanu od Boga i o golemoj zasluzi što je njegov red ima u službi za siromahe, prodro čak do Zapadne Indije⁷³. Na adresu ovdašnje bolnice u Granadi stigla su naime pisma iz Perua, Paname i Nombrea de

⁷¹ Iako su ovdje opisane činjenice vremenski veoma bliske pisaniju životopisa, potkradaju se Castru neka pogrešna tumačenja koja se vjerojatno mogu pripisati geografskoj udaljenosti. U Napulju su Milosrdna braća poslje pomorske bitke kod Lepanta 1572. godine, ili možda točnije 1574., kao što se kaže u talijanskom prijevodu Castrova životopisa Ivana od Boga, što ga je 1588. u istom gradu nabavio Bordini, utemeljili u Chiaii malu bolnicu Naše Drage Gospe od Pobjede, "ali su se u travnju 1586. godine preselili u Santa Mariu d'Agnone, odakle su početkom rujna 1587. otišli zbog lošeg zraka i s Božjom pomoći osnovali između Capuane i La vicaria novu bolnicu s imenom Naša Draga Gospa od Mira" (Rusotto, ibid., str. 123-124). U Rimu su braća 1581. utemeljili malu bolnicu na Piazzi di Pietra koja je bila 1584. premještena na Tiberski otok gdje su osnovali današnju bolnicu svetog Ivana Calibite. Bula koju je braći dao sveti papa Pio V. bila je izdana 1. siječnja 1572. i po početnim riječima nazvana *Licet ex-debito*. Braća Pedro Soriano i Sebastiano Arias otišli su poslije papinog davanja bule u Napulj. Dok je Sebastiano Arias otputovao s njom natrag u Španjolsku, Pedro Soriano je ostao u Napulju i tamo se pobrinuo za gore navedeno utemeljenje bolnice (usp. Rusotto, ibid., str. 116-118, 121-123). Castro je preveo bulu na španjolski i priložio je kao posljednje poglavlje životopisu Ivana od Boga

⁷² Giacomo Savelli, rođen 1532. godine u Rimu, bio je 1560. po Piu IV. postavljen za kardinala vikara, a tu je službu obavljao i pod Piom V., Grgurom XIII. i Sikstom V. Umro je 1578. godine.

⁷³ "Indias Occidentales" odn. "Zapadna Indija": tada se još tako nazivala Amerika, jer je Kolumbo otkrio Ameriku u namjeri da pronađe kraći morski put za Indiju.

Dios⁷⁴ od strane tamo osnovanih bolnica čiji se ravnatelji žele staviti u ovisnost o toj kući i podrediti, njezinom poretku. Oni mole da im se pošalju pravila života u njoj, uredbe braće, kao i bula što su je dobili, jer bi željeli tamo uvesti njihov red, kako bi i u njih mogli siromasi biti dolično zbrinjavani i liječeni. Ta im je želja bila ispunjena prošle 1581. godine.⁷⁵ Bilo im je poslano sve što su tražili.

Čini mi se međutim da bi bilo razumno kad bi svi kneževi kršćanskog svijeta podupirali braću koliko god mogu, brinuli se za njihovo širenje i potpomagali ih milodarima. Jer nesumnjivo je od velikog blagoslova i od velike koristi za područja vladavine imati red koji se s takо velikom ljubavlju i bez vlastitih interesa brine za siromahe i pritom podnosi smrad i prljavštinu što ih ta služba nužno donosi sa sobom. Ni za kakvu plaću svijeta ne mogu se nai- me naći ljudi koji bi bili spremni obavljati takav posao na doista zadovoljavajući način; jer on je po svojoj prirodi svakome mrzak i nema drugog sredstva osim ljubavi da se svlada ta mrskost.

Budući da je naš Gospodin oživotvorio red koji se s velikim milosrđem posvećuje tom cilju i samo ga radi njega nastoji ostvariti s dužnom ljubavlju, svi su mu obvezani na duboku zahvalnost. Stoga bi svi koji to znaju i kojima je stalo do slave tog reda i do općeg dobra, trebali tu braću svim snagama potpomagati i štititi. Jer to su veoma čestiti i uzorni ljudi iz čijih su redova proizašli mnogi veliki ljudi koji su se odlikovali nadasve svetim životom.

⁷⁴ Grad u Panami.

⁷⁵ Taj je podatak o godini dao povod za razna nagadanja. Brat Giuseppe Maglione mislio je da se iz toga može razabrati godina nastanka životopisa. No kao što pokazuju naprotiv španjolski stručnjaci, mora se podatak na španjolskom "en el pasado año 1581." oprezno tumačiti. U starošpanjolskom se naime izraz "año pasado" upotrebljavao općenito za sve prošle godine, dakle da bi to jednostavno moglo značiti - "protekle godine 1581."

Kako bih to, barem djelomično, bolje predočio, izvijestit će ovdje o životu jednoga od njih koji više ne prebiva u ovom svijetu. Iako bi se moglo pripovijedati i o drugima, neću to učiniti, jer vrijeme za to još nije sazrelo. Neki su od njih naime još živi, dok drugi, koji su već umrli, uživaju do danas živo sjećanje i visok stupanj poznatosti u javnosti. Iz tog mi se razloga činilo potrebnim da o tome opširnije izvjestim.

Dvadeset četvrto poglavlje

ŽIVOT PETRA GREŠNIKA

Nije teško prepoznati koliko se razboritost i mudrost Božje djece razlikuje od onih u djece ovoga svijeta. Naime dok djeca ovoga svijeta licemjerno teže za imenima i titulama koji po njihovu mišljenju donose čast i slavu, te u ovom svijetu pobuđuju štovanje, kako bi prikrili svoje nedostatke i manjkavost kreposti i prikazivali sebe drukčijima nego što su u stvarnosti, Božja djeca koja bi s pravom zaslužila sve časti i naslove, daju sebi najnevažnija i najponižavanija imena, kako bi na taj način skrili blago što su ga primili od Gospodina i iskazali mu čast. Tako oni navješćuju njegovu veliku blagost. On upravo takve ljude, kao darežljivi Bog, obasipa svojom naklonošću i milošću.

To je i razlog zbog čega je taj sveti čovjek smatrao ispravnim da prihvati ime "Petar Grešnik". Jer budući da je čitav svoj život temeljio na čestitoj samospoznaji i traganju za Bogom, bilo mu je po svjetlu božanskog veličansta darovano da postaje sve dublje svjestan svoje nesavršenosti, manjkavosti i nedostojnosti, što je više spoznavao Boga. Bog je smatrao da za taj veliki zadatak ne može izabrati prikladniji štit s grbom od imena "Petar Grešnik". Po njemu se odmah prepoznaće škola u kojoj se oblikovao, te da je njegova želja bila da svoj život izjednači sa životom onih posve osobitih ljudi kojima je Gospodin često promijenio prvobitno ime, kako bi ih učinio takvima.

To mu je, po mnogim zabilješkama koje postoje o njemu, tako dobro uspjelo da bi se o njegovu životu mogla s punim pravom napisati posebna knjiga u kojoj bi se pripovijedalo o njegovoj velikoj pokori, njegovim velikim vrlinama, njegovoj savršenoj ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu, te o njegovu pustinjačkom životu što ga je godinama vodio na nekom samotnom brdu.

Njegova je sklonost samoći međutim i razlog radi kojeg se malo zna o njegovu životu. Samo se uz velike teškoće i samo Bogu za ljubav mogao naime pridobiti da živi među ljudima, kao što ćemo vidjeti iz sljedećeg izvješća u kome je uglavnom prikupljeno sve što smo o njemu mogli saznaći.

Petar Grešnik potjecao je iz Andaluzije. Nije nam poznato točno mjesto njegova rođenja. Isto tako ne znamo u kojim je okolnostima došlo do njegova obraćenja, tako da je s velikom revnošću slijedio našega Gospodina. Znamo samo to da je već kao veoma mlad, najprije u gradu Jaenu, vlastitim rukama zarađivao za životne potrebe i tu je naviiku doživotno zadržao, baš kao sveti apostol Pavao koji je uvijek, gdje god boravio, želio živjeti od vlastitog rada i nikad nije želio ikoga za nešto moliti.

Svoj je svagdašnji kruh zarađivao noseći ulicama po dva vjedra vode na plećima. Što mu je ostajalo od jela koje je bilo krajnje štedljivo i oskudno odmjereno, davao je siromasima. Zatim se povlačio u svoje sklonište i zadubljavao u molitvu, od čega ga nisu mogli odvratiti ni ukusno jelo ni mekan krevet, jer tamo je bila samo gola zemlja. Kad je odlazio među ljude nosio je uvijek obično, grubo ruho koje se nije razlikovalo od onoga u drugih ljudi. Mnogo je godina hodao bosonog, sve dok ga nisu u poodmakloj dobi ipak pridobili da poslušno nosi cipele.

Iz Jaena se povukao u pustinjačko prebivalište na nekom samotnom mjestu u brdima Malage, gdje je mnogo godina vodio život nalik na anđeoski i, kao što je već rečeno, živio je od rada svojih ruku, izrađujući žlice, zdjelice i druge predmete od drveta koje je prodavao i tako se prehranjuvao.

Može se prepostaviti da mu se tamo dogodilo mnogo toga što bi zaslужilo da se ispriča, ali o tome na žalost ništa ne znamo. Jer Petar Grešnik bio je krajnje šutljiv čovjek

koji nije rasipao riječi, osim u čast Bogu i za spas bližnjega. Unatoč tome može se iz učinaka njegova djelovanja logički zaključiti: on je naime došao odande razbuktan takvom ljubavlju prema Bogu da je ona, nadaleko svakom vidljiva, blistala iz plodova što ih je posvuda darivao kad je odlazio u obližnje gradove. O njima ćemo odmah nešto više sazнати.

U samoći ga je jednog dana obuzela želja da oputuje u Rim, kako bi na svetim mjestima Vječnoga grada častio relikvije svetih apostola Petra i Pavla. Pri provođenju te nake morao je kako na putu onamo, tako i na povratku, pretrpjeli veliku glad, studen i žegu. Bio je, naime, veoma oskudno zaštićen od neugodnosti vremenskih nepogoda, hodao bosonog i bez pokrivala za glavu. Po dolasku je s velikom predanošću i suzama u očima posjećivao sveta mesta za kojima je toliko žudio i brojnim cjelevima prekrivao tlo natopljeno krvlju tolikih mnogih mučenika.

I tamo se, kao uvijek kad je ikako imao za to priliku, posvetio dobrobiti i spasenju svojih bližnjih i brinuo se za to da Božje stvorove dovede njihovu Stvoritelju. Tako je između ostalog jednog dana razgovarao s nekim židovom koji mu se svidio, jer je očito bio skroman mlad čovjek ugodna nastupa i bistrog razuma. Stoga je s njim razgovarao o njegovu spasenju i o pogrešnom putu na kome se nalazio objašnjavajući mu kako se držao zakona koji je dolaskom Spasitelja izgubio svoju valjanost i da je onaj koga je Bog obećao po svojim prorocima uistinu došao, iako ga ljudi u svojoj sljepoći još uvijek čekaju. Tako je dobro znao s njim razgovarati da je mladog židova s pomoću Boga i njegova svjetla obratio i doveo do spoznaje istine. Kad je mladić zatim molio da bude pokršten, bila mu je ta molba uslišana na veoma svečan način u Rimu. Kako bi ga ubuduće zaštitio od opasnosti da se sastaje i razgovara s drugim židovima pod čijim bi se utjecajem odmetnuo od

vjere, nagovorio ga je da pođe s njim u Španjolsku. Mladić je prihvatio prijedlog i tako se Petar Grešnik vratio s njim u Španjolsku.

Po povratku iz Rima, uputio se bez zadržavanja u Seviju gdje je, sa stečenim odličnim duhovnim iskustvom, hodao ulicama gotovo gol, bosonog i s užetom oko tijela, javno čineći pokoru i pozivajući sve ljudе da čine isto. Njegove su riječi bile tako uvjerljive i dirljive da su doprle do srca svih koji su ih čuli i svima je postalo jasno da su te riječi ispunjene vatrom Svetog Duha, tako je snažan bio njihov učinak. Jer mnogi su se, vođeni njegovim riječima, odrekli svijeta i različitim putovima slijedili Krista. Jedni su stupili nekom redu, drugi su slijedili njegov primjer, kao što ćemo odmah vidjeti. Način kako je govorio bio je takav kao da ne govorи on, već kao da njegov jezik pokreće netko drugi. Jer on je išao naokolo vrlo povučen u sebe i u sebi udaljen od ovoga svijeta, da se činilo kao da hodajući ulicama i trgovima nikoga ne čuje i ne vidi i kao da sam boravi u brdima.

Malo je govorio, ali je onih malo riječi što ih je izgovorio bilo tako izražajno da ih do danas nije zaboravio čak ni onaj čovjek koji mnogo i često zaboravlja na Boga, već ih se sjeća pun divljenja.

Takov je držanja i takvog nastupa prolazio čitavim područjem Sevilje. Tamo je osnovao s braćom koja su mu se priključila, kao što smo već izvjestili, takozvanu bolnicu daščaru i dulje se vrijeme posvećivao skrbi za siromahe i njihovoј njezi. U tu je svrhu hodao ulicama, no umjesto da prosjači, navješćivao je istine vjere i od svih dobio nešto za svoje siromahe. Kako ne bi stvorio dojam da mu je na srcu djelatna briga za druge i da je radi toga zaboravio na spas vlastite duše, prijašnji život u brdima i molitvu, okupljaо je s vremena na vrijeme oko sebe braću i držao im govor. Pri tome im je objašnjavaо koliko je važno njegovati molitvu,

kako bi učvršćivali temelje kreposti i tada se novom snagom vraćali služenju bližnjima. To dakako, nije bilo lako u onoj živahnosti i užurbanosti Sevilje.

Stoga je jednog brata ostavio u bolnici, a s ostalima se uputio u brda u predjelu Ronde. Tamo je potražio najsurovije mjesto i povukao se u spilju gdje je mnogo dana proveo u molitvi i razmatranju. Kao majstor koji se mnogo godina u tome uvježbavao, vješto je svoju braću poučio tom putu. Isto ih je tako učio da rade svojim rukama, kako bi izbjegli besposlicu i sami zaradili za svoje životne potrebe.

Odande se poslije nekoliko dana, no katkad tek poslije godinu dana ili čak još duljeg vremena, vraćao u grad. I tako je malo vodio jedan, a malo drugi život i učio svoju braću velikoj kreposti, uzornom životu i strogoj pokori. Da bi ih doveo do toga, bio je dovoljan već sam njegov primjer; njegova strogost prema sebi i njegova velika uzdržljivost bile su za njih stalni podsjetnik kako se trebaju vladati.

Budući da je mnogo hodao bosonog, te tako gazio po šiljatom kamenju i udarao se o njega, nastale su mu na nogama tako velike rane da je u nedostatku drugih sredstava šilom probadao tvrde žuljeve i tada te rascjepe u koži zašio postolarskim koncem.

Jednoga se dana nalazio u brdima s jednim jedinim još živućim bratom. Otišli su skupljati drvlje, kako bi izrađivali žlice i klinove. Dok su se vraćali kući, a da ništa nisu jeli, razgovarali su usput o tome kako neće naći ništa za jelo, iako su bili izgladnjeli. A zatim su na nekoj kamenoj klupi ugledali velik komad kruha, a kraj njega posudu punu ulja. Tada se on obratio bratu i rekao mu suznih očiju: "Gle, brate, kako se dobrostivi Gospodin pobrinuo za nas, iako to ne zaslužujemo. Tada su se bacili na koljena i svojski zahvaljivali Bogu na tome što je njihovu dušu osnažio darom vjere, a njihovo tijelo potrebnom hranom.

Dvadeset peto poglavlje

PETAR GREŠNIK DOLAZI U BOLNICU

IVANA OD BOGA I UMIRE

Iako je Petar Grešnik osjetio u sebi želju da služi Isusu Kristu u njegovim siromasima, najviše je volio živjeti povučeno u samoći. Radi toga se nakon što je neko vrijeme boravio u bolnici uvijek iznova vraćao u brda.

Kako je sada imao osjećaj da je u Sevilji postao poznatom osobom i da su mu ljudi, kad su ga sretali, iskazivali veću čast nego što su to mogle podnijeti njegova velika poniznost i njegovo preziranje svijeta, odlučio je da onamo više ne odlazi. Stoga je bolnicu povjerio bratu po imenu "Petar Grešnik Mali" koji je važio kao čovjek velike kreposti i svetosti, ali i velike darovitosti i uživao u Sevilji golemo štovanje i omiljenost u narodu. A on se sam uputio u Granadu u bolnicu Ivana od Boga i тамо činio sve što su mu naložili. Isto kao prije u Sevilji, tako je i tu hodao ulicama, bosonog i gologlav, odjeven u obično ruho od grubog sukna, nalik na vreću, koje mu je sezalo do stopala, i govorio ljudima o vjerskim istinama i upozoravao na potrebu čestitosti. U ruci je držao križ, tako da je već samo pogled na njega prodrmao ljude i potaknuo ih na razmišljanje. I tu su njegove riječi donijele isti plod kao posvuda gdje je bio.

S vremena na vrijeme odlazio je po svom običaju u brda, sve dok ga neke poznate osobe nisu pokušale nagovoriti i naposljetku uvjerile da mu ubuduće bude stalno boravište u bolnici Ivana od Boga i da primi redovnički habit njegova reda. To su mu savjetovali s jedne strane radi njegove poodmakle dobi, jer mu je bilo gotovo 70 godina i nije više bio dorastao surovosti života u brdima. S druge su ga strane podsjetili da misli na veliki dobitak što ga on znači za sve ljude u gradu, kako za siromahe tako i za bogataše.

Budući da se odavno odrekao vlastite volje, bez opiranja je poslušao. Činilo mu se naime da ne bi bio loš završetak njegova pustinjačkog života kad bi prije svoje smrti još položio redovnički zavjet i svečano obećao vječnu pokornost. Tako je dakle uzeo redovnički habit i poslije nekoliko dana položio zavjet. Za kuću je bio njegov čestit, pobožni život, njegov primjer i ono što je činio za siromašne, pravi blagoslov. Nadalje se posvetio svojim uobičajenim duhovnim aktivnostima i brinuo se za to da Bog bude u svemu sve više veličan.

U tu je svrhu vani okupljaо оko sebe neradine i zapuštenе ljude i držao im tako dojmljive i dubokoumne govore da su iz njih mogli učiti čak visokoobrazovani ljudi s mnogo godina studija. Imao je osim toga naviku svakog dana rano ujutro odlaziti na trgove gdje su se sastajali radnici koji su tražili posao. On bi se tamo popeo na stol, kleknuo i veoma im predano čitao čitav kršćanski nauk; ta znao je da ga mnogi od onih koji su se tamo okupljali ne poznaju. Stoga je mislio da bi ga mogli naučiti kad bi ga redovito slušali.

Obično je na trgove nosio u ruci s ljubavlju ukrašen kip malog djetešca Isusa. Bilo je neke tajanstvenosti u tom prizoru, s koliko je velikim strahopoštovanjem i žarom nosio taj kip; jer nikada, ni na trenutak, nije odvraćao pogled s njega, koliko god bio umoran ili koliko god ga je dugo mogao nositi. Iako je on bio dosta velik i težak nije Petra umaralo nositi ga čitav dan u istoj ruci, nikada ga ne uzimajući u drugu ruku, i to iako je već bio tako star, što je dakako u svih koji su ga vidjeli izazivalo golemo čuđenje i divljenje.

Svakog je petka nosio veliki križ na kojem je bio naslikan raspeti Isus koga je osobito štovao i slavio. Dok je još boravio u brdima, postavio je veliki križ ispred ulaza u spilju, pred kojim je svaki put kad se vraćao u nju pobožno kleknuo i s kojim je, baš kao sveti Andrija kad je bio raspet, rado razgovarao ispunjen ljubavlju i radošću.

Kad je boravio u bolnici uvijek je oko ponoći ustao, posao u kuhinju, kleknuo i ostao tamo do jutra u čašćenju Gospodina i pjevanju ispred Presvetog sakramenta. S velikom je pobožnošću govorio: "Tko će me odijeliti od raspetog Krista? Ni đavo ni itko ili išta u svijetu. Zatim je opet pjesmom slavio našega Gospodina i njegovu veliku ljubav, ustao i uz to plesao, potom se vraćao molitvi i tako provodio čitave noći općinjen slatkom melodijom svoje duše⁷⁶.

Isto je to činio i na neke velike blagdane, te na dane nekih svetaca. Pri takvima je prigodama odlazio rano ujutro u dotičnu crkvu svetkovanja, da bi plesao pred oltarom i otpjevaо nekoliko pjesama vezanih uz blagdan. Zatim je kleknuo, kako bi molio, a potom opet počeo plesati s takvom predanošću da je ganuo srca svih onih koji su imali sreću da ga vide. Jer on je, kao što je već spomenuto, činio sve to s tako blaženom povučenošću u sebe, neobraćajući ni najmanju pozornost na ljude oko sebe, kao da je sam na svijetu. No to me ne čudi, jer je stalno druženje s Bogom dovelo do tako velikog strahopštovanja i ljubavi u njemu da je, zaokupljen samo i jedino svojom službom, želio uviјek i posvuda ići u njegovoј nazočnosti i tako izgubio osjećaj da boravi među ljudima. Tako da ih nije primjećivao više od beživotnog kamenja kome nije nikako dopuštao da ga sprečava u njegovu druženju s Bogom.

U javnosti je postupao i molio kao da se nalazi u svojoj sobici. Ta je osobitost izazivala dakako opću pozornost i zbumjenost. Oni koji su znali ispravno protumačiti to stanje, divili su se tome, te hvalili i slavili Gospodina što mu je darovao takvu milost i tako znakovit život.

On je bio i veliki štovatelj Presvetog sakramenta i Majke Božje. Kad je na Tijelovo boravio u Granadi ukrasio je

⁷⁶ Taj način čašćenja Boga koji nam se danas može činiti neobičnim, bio je prije, osobito u Španjolskoj, veoma proširen običaj. Osobito su djeca izvodila tijekom svete mise pobožne plesove pred presvetim sakramentom.

svoje ruho i glavu i priključio se procesiji neprestano plešući i pjevajući pred Gospodinom, a da se pritom, unatoč svojoj visokoj dobi, nije nimalo umorio. Iako zapravo uopće nije znao plesati, kretao se s toliko čara i predanosti da su se ljudi odrekli svih ostalih svečanih prikazivanja samo da bi mogli gledati Petra Grešnika pri njegovu plesu. Bilo je čak i crkvenih osoba koje su pričale kako su išle tamo da bi promatraljući plešućeg Petra lile suze božanskog ganača. Jer on je plesao pred našim Gospodinom i njegovom Majkom, izgovarajući pritom tako dirljive riječi da su svi bili ganuti do suza.

A tada je došlo vrijeme kad je Gospodin želio svom služi dati vječni mir i pravednu plaću za njegovu službu i za njegove muke i Petru je bilo naloženo da pođe u Madrid i tamo raspravi s kraljem o nekim stvarima koje se tiču bolnice. Tako se trebao ispuniti savjet što su mu ga dale one osobe koje su mu rekле kako bi bilo dobro da svoje dane okonča u poslušnosti.

On je poslušao, ne rekavši ni riječi, iako mu taj nalog posve sigurno nije bio ugodan; jer s jedne je strane bio star i slab, starost je već sama po sebi bolest, s druge su mu strane bili metež i dvor oduvijek mrski. Unatoč tome pognuo je glavu i krenuo na put s magarcem koga mu je dao stariji brat da ga povede sa sobom. Ali koliko se saznao, tek je rijetko sjeo na životinju, jer na tako nešto nije bio naviknut; ta čitav je svoj život svuda išao pješice. I što se tiče jela, tijekom čitavog se putovanja zadovoljio tek onim bezuvjetno nužnim.

Kad je stigao u Madrid otišao je doduše u bolnicu svojoj subraći, ali kao vanjski gost nije želio blagovati s braćom u refektoriju, već je radije u nekom kutku pojeo komadić tvrdoga kruha što ga je nosio sa sobom u košari. To mu je bilo dovoljno. Tada je počeo obavljati poslove koji su mu bili naloženi, no iznenada ga je spopala žestoka groznica

nego što su pokucali na ulazna vrata čuo je i osjetio snažan udarac o strop, tako da je mislio kako će se stan i soba srušiti. Kad je zatim izišao iz sobe pogledati što se dogodilo, ništa nije čuo. Svi su mirno spavali.

Odjednom je začuo žestoko kucanje na vanjskim vratima. Odmah je nekoga poslao da pogleda tko je to i čuo da je stiglo mrtvo tijelo Petra Grešnika. Tada mu je postalo jasno da je onaj udarac o strop bio najava važnog događaja što je predstojao. Svi su u kući ustali i s bijelim svijećama pošli u susret pokojnikovom tijelu. Nakon takvog dočeka položili su ga s radošću u crkvu.

Kad su mu željeli prirediti pogreb kakav zaslužuje takav čovjek, nadbiskup to nije dopustio, već je naredio da bude odmah sahranjen, smatrajući to prikladnijim u postojećim okolnostima. To se međutim nije moglo dogoditi tako potajno, te je naposljetku nagrnulo mnoštvo ljudi da mu odaju posljednju počast. Kad su vidjeli da je toliko dana poslije smrti još uvijek izgledao tako netaknuto, slavili su Gospodina koji je velik u svojim svecima i dovjeka živi.

Amen.

Kronološki pregled života svetog Ivana od Boga i događaja poslije njegove smrti

8. ožujka 1495.	Rođenje u mjestu Montemor-o-Novo u Portugalu
1503.-1523.	Pastir u Oropesi u Španjolskoj
1523.	Vojnik u vojnem pohodu na Fuenterrabiu
1523.-1532.	Opet pastir u Oropesi
1532.	Vojnik u vojnem pohodu na Beč protiv Turaka
1533.-1534.	Povratak u Španjolsku: Iskrcavanje u La Coruñi. Hodočašće u Santiago de Compostella
1535.	Pastir u okolini Sevilje. Putovanje preko Gibraltara u Ceutu u Sjevernoj Africi
1535.-1538 .	Nadničar pri gradnji obrambenih bedema u Ceuti (Maroko)
20. siječnja 1539.	Obraćenje zahvaljujući propovijedi Ivana Avilskog
do svibnja 1539.	Kao "luđak" u Kraljevskoj bolnici u Granadi
Ljeto 1559.	Hodočašće u Marijino svetište u Guadalupe
Jesen 1539.	Povratak u Granadu. Utemeljenje prve bolnice u ulici Lucena

1547. Osnivanje druge bolnice na obronku Gomelez. U toj se sada većoj bolnici ne odjeljuju samo prosjaci i hodočasnici od bolesnika; tu nastaju posebni odjeli za žene, duševne bolesnike i čak za nahočad.
- 1547./48. Sabirno putovanje Andaluzijom i Kastiljom. Ivan se zadužuje za novu bolnicu. Kako bi namirio te dugove putuje plemićima u čitavoj Južnoj Španjolskoj, a 1548. čak na kraljevski dvor u Valladolidu, da bi skupljao milodare.
3. srpnja 1549. Požar u Kraljevskoj bolnici. Ivan spašava bolesnike iz vatre.
- 1549./50. Visok vodostaj rijeke Genil. Ivan uzalud pokušava spasiti iz rijeke dječaka koji se utapa i poslije te akcije teško obolijeva.
8. ožujka 1550. Ivan od Boga umire u kući plemićke obitelji de Pisa u Granadi.
- 21 . rujna 1630. Papa Urban VIII. proglašava Ivana od Boga blaženim.
16. listopada 1690. Proglašenje svetim po papi Aleksandru VIII.
27. svibnja 1886. Papa Lav XIII. proglašava Ivana od Boga zaštitnikom svih bolesnika i bolnica.
28. kolovoza 1930. Ivan od Boga proglašen od pape Pija XI. svecem zaštitnikom bolničara i njihovih udruga

Sveti Ivan od Boga (1495-1550) potječe iz Portugala ali stjecajem raznih okolnosti dolazi u Španjolsku. Tu je u gradu Granada doživio duboko obraćenje. Potpuno se predao Bogu u ljubavi prema bližnjemu. Osnovao je bolnicu u Granadi u koju je skupio mnoštvo bolesnih i odbačenih te se svesrdno brinuo za njih.

Oko sebe je okupio i druge istomišljenike, suradnike za rad u bolnici. Tako je zapravo utemeljio *Red milosrdne braće*. Članovi tog reda polažu osim ona tri uobičajena zavjeta i četvrti: gostoljubivost. To je značajka tog novog Reda koji će se proširiti širom Europe i svijeta, gradeći bolnice, hospicije, staračke domove da bi se udomilo one najpotrebnije njege i ljubavi. I u našoj su domovini djelovali sve do 2. svjetskog rata. Želja nam je da ponovno k nama dođu.

Zato izdajemo knjige koje nam predočuju karizmu njihova utemeljitelja, karizmu koju Milosrdna braća žive i pronose svijetom već stoljećima. Evo tih knjiga: "PROSJAK IZ GRANADE", "SVETI IVAN OD BOGA", "SVETI RIKARD PAMPURI", "ULOMCI NADE", "POVIJEST ŽIVOTA I DJELA IVANA OD BOGA". Postoje i dvije preklopnice: "MILOSRDNA BRAĆA" i "DEVETNICA SVETOM RIKARDU PAMPURIJU".

Briga za bolesne i slabe neodvojivo je povezana s kršćanstvom. Sržna rečenica Evangelijskog "bolesne liječite i navješćujte radosnu vijest" (Lk 9,2; Mt 10,7) nalog je svima koji se osjećaju obvezani Isusovom porukom. Isus je išao bolesnicima, pomagao im i oslobađao ih iz njihove izgubljenosti u patnji. Kršćani prepoznaju u patnicima samoga Gospodina (Mt 25,40).

Ivan od Boga (1495-1550), utemeljitelj Reda Milosrdne braće, pronikao je dobro evanđeoski poziv u nevolji svoga vremena. Njegovo vrijeme bilo je uostalom vrijeme crkvene obnove, posebno označene društvenim i pastoralnim nastojanjima oko pomoći patnicima, siromašnima i bolesnima. U Ivanovu životnom primjeru ponovo je oživjela kršćansko-humana tradicija njegova bolesnika kao brige za cjelokupnog čovjeka.

U nas je već izašlo nekoliko knjiga o sv. Ivanu od Boga i sv. Rikardu, članu Milosrdne braće u 20. stoljeću. Te i ova knjiga imaju pripomoći da se upozna Red Milosrdne braće i da se mnogi mladići oduševe za život u tom redu. Tako bi taj Red Milosrdne braće ponovo pustio korijenje u našoj domovini.

Kontakt s redovničkom braćom
iz Bolničkog reda sv. Ivana od
Boga a informacija o misiji te
svecima kao i širu literaturu
možete pronaći na web stranici:

